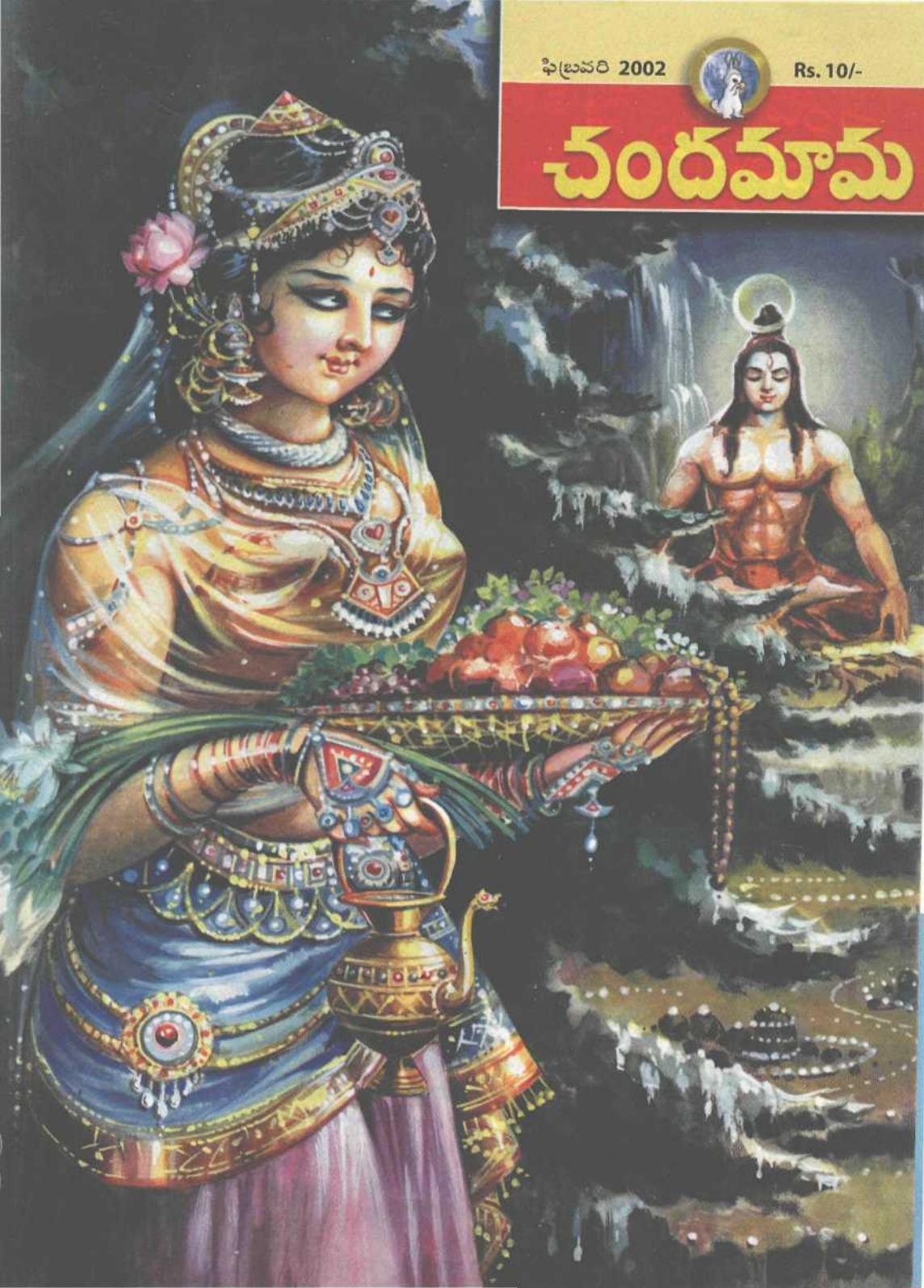

శ్రీ బ్రహ్మ 2002

Rs. 10/-

చందులు

శాండర్ చిట్టపట్లు మీక్కొన్నామో!

విన్నారి చిన్నా ఈ మహారాజ్యంలో గంధపు వృక్షాలకొసం వెతుకుతున్నది. కానీ, ఎంతకూ గుర్తించలేకపోతున్నది. అయితే వాటిని గుర్తించడానికి ఒక సులభమార్గం ఉంది. ఆ చెట్లమీద అంకెల పజల్స్ ఉండడం గమనించారు కదా? ఆ పజల్స్ ను పరిష్కరించండి. సమాధానం 4 వచ్చే చెట్లన్నీ గంధపు వృక్షాలన్నమాట! ఇప్పుడు మీరు చిన్నాకు సాయం చేయగలరా?

అంకె 4 కూ గంధపు చెక్కులకూ మధ్య ఉన్న సామ్యం ఏమిటో తెలుసా?

ఇదన్నమాట అది: మీరు

4 మైసూర్ శాండర్ సబ్బులను కొన్నట్టయితే
మీకు

2 క్రెస్ట్ బౌన్‌సింగ్ బాల్

ఉచితం!

మరింత పరిషుభ్రతకూ అరోగ్యానికి
మైసూర్ శాండర్ సబ్బునే వాడండి.

* ఈ సంస్కరణ
స్టైలు ఉన్నంతపరకు
ఒక్క అంధ్రప్రదేశ్ కు
మాత్రమే పరిమితం!
అందుకే త్వరించండి.

మైసూర్ శాండర్ సబ్బు

గత 80 సంవత్సరాలుగా చందులు
స్థోత్రును మీ ఇంగ్లీష్ తీసుకుమార్పంది!

A

ACTIVE

B

BUZZ

C

BOSS

E

ELEPHANT

F

FISH

H

HEN

I

INSECT

J

JOKER

K

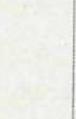
KIDD DX

L

LAMBADA

M

MISS INDIA JR

N

NEST

O

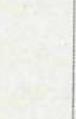
ORANGE

P

PIRANHA

R

QUEEN Jr

S

SPARKY

T

TERMINATOR

W

102-579-203

The largest range of kids bikes
HERO CYCLES
THE ABC OF CYCLING

తిట్టబూతం
(బే.క)

19

భారత సంస్కృతి-
చరిత్ర

41

మాయాసురోవరం

11

భవిష్యవాణి!

51

రాశి సంచికలో

- ★ నాకేం లాభం? .. 8 ★ మాయాసురోవరం - 1 .. 11 ★ దళనాయకుడు.. 18 ★ తిట్టబూతం (బే.క) .. 19
- ★ మనదేశంగురించి తెలుసుకుండాం-క్రీజ్ .. 25
- ★ కొపొతో-కెన్నర .. 26 ★ హస్యచతురులు: తెలాలి రామలింగడు.. 32 ★ భారతదర్శని... 34 ★ మన పండుగలు: మంత పంచమి.. 37 ★ భారత సంస్కృతి- చరిత్ర-25 ... 41 ★ విష్ణువ్యాఖ్యలు-2... 45
- ★ భవిష్యవాణి! .. 51 ★ పాలేరు చెప్పిన పాతం .. 55
- ★ అహంకారం... 58 ★ అజేయుడు గరుడుడు-12 ... 61 ★ తోటివాడి సాయం.. 65 ★ భోటో వ్యాఖ్యల పోటీ... 66

SUBSCRIPTION

For USA and Canada

Single copy \$2

Annual subscription \$20

Remittances in favour of
Chandmama India Ltd.
to

Subscription Division
CHANDAMAMA INDIA LIMITED
No. 28, Defence Officers Colony
Ekkatuthangal, Chennai - 600 097
E-mail : subscription@chandamama.org

© The stories, articles and designs contained in this issue are the exclusive property of the Publishers.
Copying or adapting them in any manner/ medium will be dealt with according to law.

ఈ పత్రికలో భూకటాల
కోసం సంస్కరించండి:

చెప్పయి
ఫోన్: 044-234 7384,
234 7399

శ్రీలి
మోబాయిల్ న�数组
ఫోన్: 011-651 5111/
656 5513/656 5516

ముంబాయి
పట్టిర్ ముల్లూ
ఫోన్: 98203-02880
ఫోన్: 022-266 1599/266 1946/
265 3057

చంద
ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా అన్వితశాలకు
పన్నెందు సంచికలు రూ: 900
ఇండియాలో బుక్సోస్టిద్వారా రూ. 120లు
చంద ఉబ్బ దీమాండ్ బ్రెక్ష్ ద్వారా
గానీ, మనిషీర్ ద్వారాగానీ
'చందమామ ఇండియా' లిమిటెడ
పేరిటు పంపండి':

వ్యాపార పత్రము

బి.నాగరెడ్డి - డక్టర్ పాణి

ప్రేమ - కరుణ

కంటికి కుపించకుండా వాతావరణాన్ని కలుపితంచేని, మానవశరీరాలను వ్యాధిగ్రసుంచేసే విషక్రిములను గురించి తరచూ వింటూ ఉంటాం. ఇవి ప్రకృతిలో పుట్టి గాలీ, సేరూ, మొక్కలూ, జంతువులద్వారా మానవశరీరాలలోకి ప్రవేశిసాయి. ఇలాటి అపాయకరమైన క్రిములను నియంత్రించి, నిరోధించి, నాశనంచేసే పద్ధతులను విజ్ఞానవేత్తలు ఎప్పటిక్కుడు కుస్థగొంటున్నారు. అరోగ్యానికి రక్తం కల్పిస్తున్నారు.

అయితే, మరోరకం విషక్రిములు ఉన్నాయి. ఇవి అనారోగ్యకరమైన మానవ మస్తిష్కాలలో పుడుతాయి. సిద్ధాంతాలనే ముసుగులు తగిలించుకుంటాయి. సిద్ధాంతం అంటే నిర్దీతభావాలపట్ల అచంచల వికాసం. ఆశయాల సాధనకు ఈ సిద్ధాంతాలు ఉపయోగపడుతాయి. అయితే అన్ని సిద్ధాంతాలూ మానవకల్యాణానికి దోషచంచేయవు. కస్తి మారణకాండకు ఆజ్యం పోస్తాయి. నిజానికి వీటిని సిద్ధాంతాలు అనడంకూడా సభబు కాదు.

ఉదాహరణకు ఈనాటి ఉగ్రవాదాన్నే తీసుకుందాం. ప్రపంచాప్యంగా అక్కడక్కడా ఏదో ఒక లక్ష్యం పేరుతో పడగవిప్పి, హింసాత్మకచర్యలతో భయోత్పాతం సృష్టిస్తోంది. అమాయక ప్రజాజీవితాలను అతలాకుతలం చేస్తున్నది!

మనం 21వ శతాబ్దిలో జీవిస్తున్నప్పటికీ, పలువురి మనములలో మాత్రం ‘కస్తుకు కస్తు, పన్ముకు పన్ము’ అనే ఆటవిక సిద్ధాంతమే రాజ్యమేలుతోంది. పగ, ప్రతీకారం విలయతాండుం చేస్తున్నాయి. ఆ మనస్త్వమే ప్రస్తుత దారుణస్త్రితికి కారణం.

మానవంబంధాలకు పునాదులు ప్రేమ - కరుణ అన్న సత్యం కేవలం మాటలకు, రాతలకు మాత్రమే పరిమితమైపోయి, చేతలలో కుషమైతున్నది. దానిని ఆచరణలోకి తీసుకురావాలి. అదొక్కద్వితీయం. ఎందుకుంటే - మానవ ప్రగతికేకాదు; మానవజాతి మనుగడకే అది జీవనాది!

సంపాదకుడు : విశ్వం

హీరోనే ఆఫ్ ఇండియా క్రైస్టల్ పాల్గొని అక్షరణీయమైన బహుమతులు గెలుచుకోండి!

హీరోన్ లైఫ్

ఇండియా - 5

ఆయన భారత జాతీయసేనను (ఇండియన్ నేషనల్ యార్మ్)

1 స్థాపించాడు. ఆయన పేరేమిటి?

భారత స్వాతులైద్యముపల్లో ఎంచో దేశభక్తులైస్తు యోధులు పాల్గొన్నారు. వారిలో కొండరికి సంబంధించిన ప్రశ్నలు ఇత్కడ ఉన్నాయి. వారిని మీరు గురించులూ?

అన్ని సరైన సమాధానాలుగల మూడు ఎంట్రీలు సైకిల్సు బహుమతులుగా అందుకుంటాయి!*

2 ఎదిరించి సాంతంగా ఓడల కంపెనీ నడిపాడు. ఆయన ఎవరు?

3 తన బాల్యంలో ఒక పులిని చంపడంవల్ల ఈ స్వాతంత్య వీరుడికి ఒక చిరుదనామం ఏర్పడింది. ఆయన ఎవరో మీకు తెలుసా?

4 ఆయనా, ఆయన మిత్రులూ కలిసి లిటిష్యూ వాళ్ళను ఎదిరించి పొరాడేందుకు, ఆయను ధాలు కొనడానికి బాజానగర్ వద్ద రైలును ఆపి, ఖజానాపెట్టిను అపహారించుకుని వెళ్లారు. ఆ వీరుడు ఎవరు?

5 నానాసాహెబ్ సేనకు నాయకత్వం వహించి, లిటిష్యూ వాళ్ళనుంచి కాన్స్యూరును పట్టుకు న్నాడు. 1857 తిరుగుబాటు సమయంలో రూస్‌నీరాణి గ్యాలియర్సు పట్టుకోవడానికి సాయపడ్డాడు. ఆ యోధుడి పేరేమిటి?

ప్రతి ప్రత్యక్ష దిగువ మత్కులతో చూపినచేట మీ సమాధానాలను ప్రస్తుంగా రాయండి. ఈ దానుగురించి మీకు దాలా ఇష్టమైన మీ జాతీయయోధుడు ఎవు? ఎందుకు? అన్నమెయ్యాలునపదివాలకు మించుండా రాయండి నా అభిమాన జాతీయయోధుడు:

పాల్గొనారి పేరు:

వయసు: తరగతి:

విదుసామా:

విన్: ఫోన్:

పాల్గొనారి సంతకం:

తల్లి/తండ్రి సంతకం:

విపరాలస్వీ పూర్తిగా నింపాట, ఈ పేట క్రితించి 2002 మార్చి 5 వ తేదీలోగా అందేలా ఈ చిరునామాకు పంపండి:

హౌర్ అట్ ఇండియా క్రైస్టల్ -5

చందులు ఇండియా లిమిటెడ్

82, రిఫ్వెన్ అప్పర్స్ కాలనీ

కొక్కాట్లంగర్, చెన్నుయ్ -600 097.

మూడురులు:

1. 8-14 ఏళ్ళ రోపు పంచమ ప్లెటలందరూ రా. పోల్టో పాల్గొనుచు.
2. రా. పోల్టో వచ్చే అన్నిభాషాల ఎంట్రీల సుంది ముఖ్యము విజేపలు ఎంచే వేయుటాడు. విజేపలు వారితో తగిన స్థా స్టేషన్లు అందుకుంచారు. స్థూ మెమ్మాచాయిగం ఎంట్రీలు వెప్పికొన్నాయి. వెప్పికొన్నాయితే, నా అభిమాన హౌర్ మిగిల అధారంగా విజేపలు ఎంచే చేయుటాయి.
3. న్యాయస్థోలుల తుది స్థూర్యము.
4. రా. మెయింగా ఎలాంటి తుత్తర ప్రస్తుత్తరాలూ పిడపటడ్డు.
5. విజేపలకు ముఖ్యమైన ప్రస్తుత్తరాల తెలిపజ్ఞాము.

బహుమతులను
మీకు అందజేస్తున్నవారు

పారకుల లేఖలు

కథలకు తగిన బామ్యులతో చదువుతున్నంత సేపూ పిల్లలే కాదు పెద్దలుకూడా ఆప్యాయంగా అక్కున చేర్చు కోవాలనిపిస్తుంది. ఇదే పంథాలో మునుముందు కథలనూ, వాటిలోని భావాలకు సూటిగా హత్తుకుపోయేలా కనిపించే చిత్రాలనూ ఇలాగే కోసాగించండి. చందమామ గమనంలో మార్పులేనట్టే ఈ చందమామ కూడా ఇలాగే వెస్తులలు కురిపించాలి. మనమైన బాటిలో మనం పయనిద్దాం. అప్పుడూ, ఇప్పుడూ, ఎప్పుడూ చందమామ మానవాళికి మార్గదర్శకం కావాలన్నది మా ఆశ.. ఆకాంక్ష.

-కొందరఉమామహేశ్వరరావు, తెలారి-2 (అం.ప్ర)

చందమామలో కథలకు ప్రాధాన్యత తగింది. జనరల్ నాలెడ్జీకి పెంచారు. దానికి ప్రస్తుతమ మార్పుల్లో చాలా ప్రస్తుతాలు ఉన్నాయి. చిన్నపిల్లలు, పెద్దుపూర్వు చదువుకునే ప్రస్తుతంగా చందమామకు ఒక ప్రత్యేక్యాను ఉంది. దానిని పదిలంగా ఉంచాలని నేను ఆశస్తున్నాను. -రోహితే మహేష్, గుంటూరు-522 004

చందమామను పునర్యుద్ధరించిన తరవాత దానిని ఎంతో త్రచ్ఛతే మరింత మెరుగుపరచి ప్రచురిస్తూ ఉండడం సంతోషిస్తే ఇస్తున్నది. ప్రవేశపెట్టిన కొత్తశరీరికిలు ముఖ్యంగా భారత సంస్కృతి-చరిత్ర, భారతదర్శనం; భాలల రచనలతో- చిత్రాలతో వెలువడుతూన్న భాలలదినోత్సవసంచికలూ ఆహోదరంగా ఉన్నాయి. అందులోనూ భారతసంస్కృతి- చరిత్రపిల్లలకు ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉంటోంది. దేశచరిత్రను గురించిన సరియైన అవగాహనను వారిలో కలిగించడానికి ఇది ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది.

దినెంబర్ 2001 సంచికలో ప్రచురించిన బిరాణ జానపదకథ (నక్కలీర్పు) మొదట చేర్చిన బిరాణతెగ ప్రజల స్వాతంత్ర్యం గురించి, వారితెగను గురించి రాసిన వ్యాఖ్యలలో “వారు ద్రావిడ జాతికి చెందిన ముఖ్యమైన ఆదిమ తెగలలో ఒకదానికి చెందినవారు”గా చెప్పారు. అర్థాలు- ద్రావిడులు అనే జాతులే కల్పనలని గుర్తించిన తరూతకూడా ఇటుమటి అంగతమైన వ్యాఖ్యలు చదపడు చాలా భాధాకరంగా ఉన్నది. అటుమంచి వ్యాఖ్యలు ప్రచురించడంలో మరింత జాగ్రత్త వహంచవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

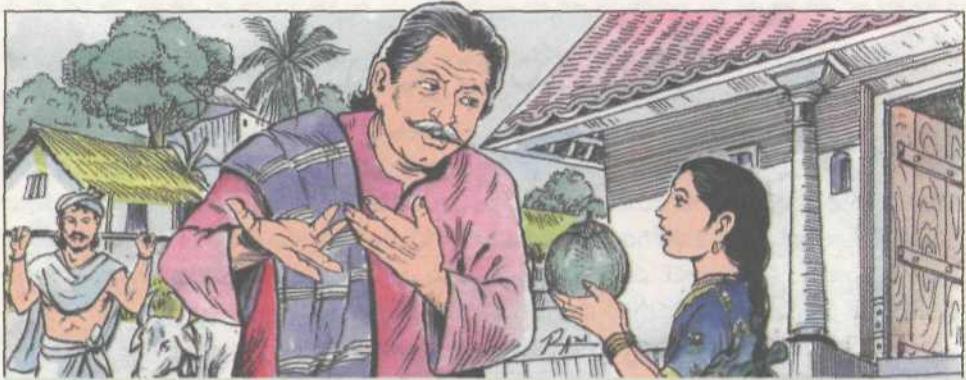
-శేఖాద్రిరావు, హైదరాబాద్-500 028

[పీరాన్ జానపద కథకు పరిచయంగా తెలియజ్ఞేన విషయాలు వివాదాలకు ఆస్కారం లేవి, అందరూ అంగీకరించిన అంశాలే. వివాదాలకు దూరంగా ఉండడమే మన ప్రతిక సంప్రదాయం అన్నది అందరికీ తెలిసినదే. - సం.]

మీ డినెంబర్ 2001 సంచిక చినివాను. అందులో మన పండుగలు శీర్షికన ‘క్రిస్తున్’ పండుగ గురించి రాస్తా ఏసుక్రిష్టు క్రైస్తవ మతాన్ని స్థాపించాడు అని రాశారు. అయిన మత స్థాపకుడు కాదు. అయినకు తరవాత అనేక సంవత్సరాల అనుతరం క్రైస్తవమతం ఆరంభమయింది. పండుగ సందర్భంగా మీరు ప్రచురించిన విషయాలకై అభినందనలు. కానీ, విషయ పరిజ్ఞానం కలిగినవారితో రాయిస్తే మరీ బాగుంటుంది.

-కె.డి.రత్నరాజ్, హైదరాబాద్ - 500 070

[‘క్రైస్తవమతం’ అనే పేరు ఏర్పడింది [క్రైస్తు తరూతే అయినా, ఏసుక్రిష్టు బోధనలు ఆధారంగానే క్రైస్తవమతం ఏర్పడింది. కొన్ని ఇతర మతాలకు కూడా ఇది వర్తిస్తుంది. - సం.]

నాకేంలాభం?

కోటిపల్లిలో తిమ్మయ్య అనే వ్యాపారి ఉండే వాడు. అతడు పరమ దురాశాపరుడు. ధనికుడే కానీ కరుడుకట్టిన స్వార్థబుద్ధి కలవాడు. తనకు లాభం లేనిదే ఏపనీ చేసేవాడు కాదు.

పక్క ఊరి నుంచి బతుకుతెరువుకు ఆ ఊరికి వచ్చిన చెన్నయ్య అనే వ్యక్తి తన కుటుంబంతో, తిమ్మయ్య ఇంట్లో కొత్తగా అర్ధైకు దిగాడు.

ఒక రోజు తిమ్మయ్య అంగడి నుంచి ఇంటికి వస్తుంటే చెన్నయ్య కూతురు పసెండేళ్ళ మీనాక్షి ఎదురుపడింది.

“ఎమిటమ్మా ఇలా వచ్చావు?” అని అడిగాడు తిమ్మయ్య.

“కొబ్బరి బోండాలు కొట్టుకోవడానికి మీ ఇంట్లో కత్తి అడిగి తీసుకువెళ్ళాను. పని అయిపోయింది. ఇవ్వడానికి వచ్చాను,” అన్నది మీనాక్షి. తిమ్మయ్య చిరుకోపంగా, “నువ్వు చేసిన పని ఏం బాగా లేదు తల్లి.

కత్తయితే ఇచ్చావుగానీ, మరి ఆ కత్తి వాడుకున్నందుకు నాకొక కొబ్బరి బోండాం అయినా ఇచ్చావా?” అన్నాడు.

పెంటనే ఆ అమ్మాయి వాళ్ళ ఇంట్లోకి పరిగెత్తి పోయి, ఒక కొబ్బరి బోండాం తెచ్చి తిమ్మయ్యకు ఇచ్చింది.

రెండు రోజులు గడిచాయి. మూడో రోజు మధ్యస్తుం భోజనానికి వచ్చిన తిమ్మయ్య అక్కడమీనాక్షిని చూసి, “ఎమిటి సంగతి?” అని అడిగాడు.

“ఈ రోజు పండుగ కదా మామయ్య! పిందివంటలు చేసుకోవడానికి అమృతమ్మని చెప్పిందని మీ ఇంట్లో నుంచి బాణలి తీసుకు వెళ్ళాను. పని అయిపోయింది. బాణలి ఇవ్వడానికి వచ్చాను,” అన్నది మీనాక్షి నవ్వుతూ.

“హు.. బాణలి ఇచ్చావుగానీ, మరి దానిని వాడుకున్నందుకు ఏం తెచ్చావు తల్లి?” అని అడిగాడు తిమ్మయ్య నిష్ఠారుగా.

మీనాక్షి నాలుక్కరుచుకుని, “ఒక్క నిముషం,” అంటూ పెంటనే వాళ్ళ ఇంట్లో పరిగెత్తిపోయి, ఒక గిన్నెలో గారెలు, బూరెలు తెచ్చి తిమ్మయ్యకు ఇచ్చొంది.

తిమ్మయ్య సంతోషంతో ఉచ్చి తచ్చి బ్యావుతూ, మీనాక్షిని ఆప్యాయంగా దగ్గరికి తీసుకుని వీపు తడుతూ, “బావుంది... ఇక నుంచి నాచేత అడిగించుకో కూడదు. ఎద్దొ వస్తువు మా ఇంటి నుంచి తీసుకువెళ్తే, అది వాడుకున్నందుకు ఎద్దొ ఇచ్చావనుకో, నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంటుంది, తెలి సిందా?” అన్నాడు.

మీనాక్షి తెలిసిందన్నట్టు తలాడించి, నవ్వుతూ అక్కడి నుంచి చరచరా వెళ్లి పోయింది.

వారు రోజుల తమాత, ఏదో పనిమీద పక్క ఊరికివెళ్లి అప్పుడే తిరిగి మున్న తిమ్మయ్య, తన ఇంట్లోంచి మున్న మీనాక్షిని చూశాడు.

“ఎం మీనాక్షి! ఎద్దొ తిరిగి ఇవ్వడానికి వచ్చావా?” అన్నాడు ఆశగా నవ్వుతూ.

“అవును, మామయ్యా! తిరిగి ఇవ్వడమే కాదు, మీరు చెప్పినట్టుగా, మీరు అడగకముందే మిగతా పనికూడా పూర్తి చేశాను,” అన్నది మీనాక్షి.

“ ఇంతకూ ఏం తీసుకెళ్హావు?” అని అడిగాడు తిమ్మయ్య.

“ ఎలుకల బోను. మా ఇంట్లో ఎలుకల బెడద ఎక్కువగా ఉంటే పట్టుకెళ్హాను. పని అయిపోయింది. బోను తీసుకెళ్చినందుకు మీకేడ్దెనా ఇవ్వాలికదా! అందుకే బోనులో పడ్డ రెండు పెడ్డ ఎలుకలను మీ ఇంట్లో వదిలి, బోను మీ అబ్బాయికిచ్చాను,” అంటూ వెళ్లిపోయింది మీనాక్షి.

తిమ్మయ్యకు బుల్ర తిరిగిపోయింది. ఒక్క క్షణం నోట మాట రాలేదు. అయితే, ఈ సంఘటన తరవాత తిమ్మయ్యలో క్రమంగా మార్పువచ్చింది. ఏ పనిచేసినా నాకేం లాభం? అని ఆలోచించే ధోరణిని వదులుకున్నాడు. నలుగురిలో మంచిపేరు తెచ్చుకున్నాడు.

కోరాపుట

ప్రకృతిని ప్రేమించేవాళ్ళు కోరాపుటను తుప్ప కుండా ప్రేమిస్తారు. బరిస్సాలోని కోరాపుటజిల్లా ప్రకృతి సాందర్భానికి నిలయం. సుప్రసిద్ధ దండ కారణం అడువుల సమీపంలో సముద్రమట్టానికి 2,990 ఎత్తులో ఇది ఉన్నది.

కోరాపుట జిల్లా వాణిజ్య కేంద్రమైన జెప్పార్ చుట్టూ అందమైన జలపాతాలూ, వన్యసంపద లతో నిండిన అడువులూ ఉన్నాయి. చుట్టూపక్కల ఉన్న వివిధ పర్యాటక కేంద్రాలకు వెళ్ళడానికి కూడా అనువైన స్థలం కోరాపుట.

జెప్పార్కు 70 కి.మీ. దూరంలో మాచ్కుండ నదిలో ఉరుకుతున్న అందమైన డుడుమా జలపాతం కనుల విందు చేస్తుంది.

ఈ ప్రాంతంలోని మరొక ఆసక్తికరమైన పర్యాటక కేంద్రం గుప్పేశ్వర్. ఇక్కడి అందమైన ప్రకృతిదృశ్యాల మధ్య గుప్పేశ్వర అలయం అనే శివాలయం ఉంది. ఇక్కడి నుంచి జెప్పార్కు 58 కి.మీ.

బరంపురం నుంచి కోరాపుటకు వెళ్ళే మార్గ మధ్యంలో రాయగడ్ అనే జిల్లా రాజధాని ఉంది. ఇదికూడా ప్రకృతిశోభకు ప్రసిద్ధిగాంచిన ప్రాంతం. ఇక్కడికి 134 కి.మీ. దూరంలో మినేమూలా అనే మూడు నదుల త్రివేణింగమం ఉన్నది. అద్యుత ప్రకృతి సాందర్భంలో పాటు అదొక పుణ్యక్షేత్రం గానూ పేరుగాంచింది. కోరాపుట విభిన్న కొండ తెలువారికి స్వప్తలంగానూ ప్రసిద్ధిగాంచిన ప్రదేశం!

మీకు ఒక క్విజ్

14 - ఏళ్ళ లోపు పిల్లలకు
పోటీ - 6

1. కోరాపుటజిల్లా పచ్చటలో యలో ఒక "వీరో ఇంజన్ ఫ్యాక్టరీ" నెలకొల్పబడి ఉంది. అది ఎక్కడ ఉందో మీకు తెలుసా?
2. అనియాఖండంలోనే అత్యధికంగా అల్యామిని యంతయారుచేసే నాల్సో (NALCO) కోరాపుట సమీ పంలోనే ఉంది. ఆ ఫ్యాక్టరీ ఎక్కడ ఉందో తెలుసా?
3. ఈ అందుమైన ప్రాంతంలో నాగావశి సదిమీదరండు జలపాతాలు ఉన్నాయి. ఇక్కడ విలక్షణంగా రూపుదిద్యుకున్న రెండు బ్రహ్మాద్మేస బండలు చాలా ప్రసిద్ధిగాంచాయి. ఈ ప్రదేశం పేరేమిచి?

మీ సమాధానాలను చుక్కలతో చూపినచేట స్పృష్టంగా రాసి, కూపను నింపి ఎంటేలను కింది చిరునామాకు పంపండి:

**Orissa Tourism Quiz Contest
Chandamama India Limited
No.82, Defence Officers Colony
Ekkatuthangal, Chennai - 600 097**

పేరు :

వయసు :

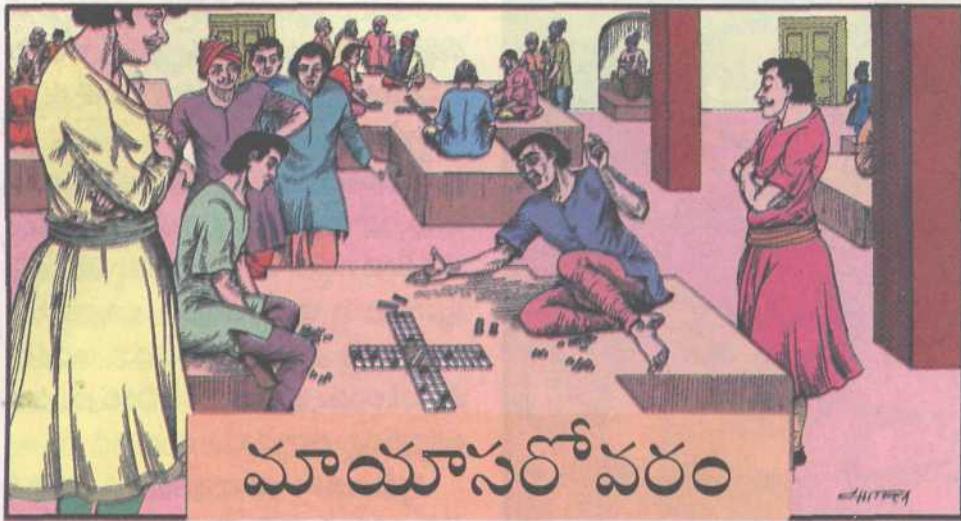
చిరునామా :

పిన్

ఫోన్

Winners picked by Orissa Tourism in each contest will be eligible for 3 days, 2-night stay at any of the OTDC Panthanivas, upto a maximum of four members of a family. Only original forms will be entertained. The competition is not open to CIL and Orissa Tourism family members. Orissa Tourism, Paryatan Bhaven, Bhubaneswar-751 014. Ph: (0674) 432177, Fax : (0674) 430887, e-mail : ortour@sancharnet.in. Website : Orissa-tourism.com

మాయసరోవరం

చౌలాకాలం క్రిందట అమరావతీ నగర రాజుగారి ఆస్తానంలో, కులశేఖరుడునే రాజోద్యేగి వుండేవాడు. అయినను జయ శీలుడనే ఒక్కగానెక్క కొడుకు. బాల్యంలోనే తల్లిని పోగాట్టుకున్న జయ శీలుడై, కుల శేఖరుడు ఎంతో గారాబంగా పెంచాడు. జయ శీలుడు ఇరవై ఏళ్ళ వయసువాడయ్య సరికి, అన్ని విద్యలతో పాటు, క్షత్రియాచిత మైన యుద్ధవిద్యలతో కూడా ప్రవీణుడని పించుకున్నాడు.

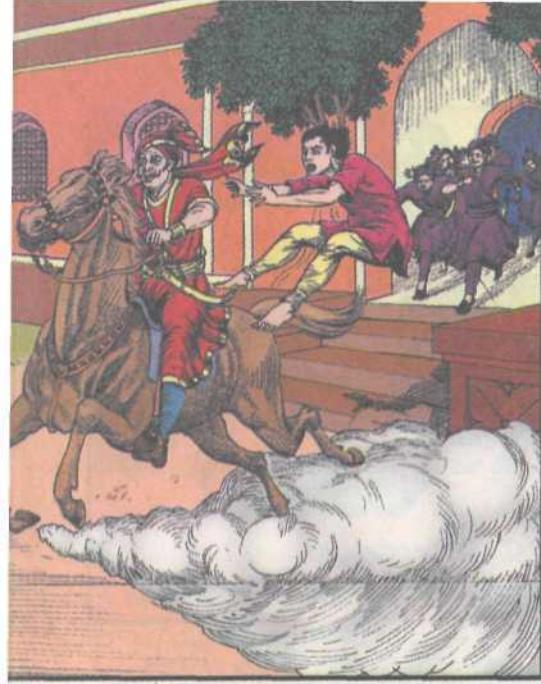
కులశేఖరుడు తన కొడుకును రాజుగారికి పరిచయంచేసి, ఆస్తానంలో ఏదైనా ఉద్యోగంలో ప్రవేశపెట్టుదామని ఆలోచిస్తూ ఉగా హరాతుగా జబ్బచేసి, కొద్దిరోజుల్లోనే మరణించాడు.

జయ శీలుడిప్పుడు ఒంటరివాడు. మంచీ, చెడూ చెప్పే పెద్దలెవరూ లేరు. అతడికి క్రమంగా దుర్వ్యసనాల్లో మునిగి తేలే కొందరు యువకులతో స్నేహం ఎర్పాడి.

అతడు వాళ్ళతో కలిసి, తండ్రి వదిలిపోయిన ఆస్తిని విచ్చుల విడిగా భర్యచేస్తూ, త్వరలోనే జాదగృహాలకు వెళ్ళడం కూడా ప్రారం భించాడు.

ఈ విధంగా, తండ్రి పోయిన నాలుగ యిదునెలల్లోపునే జయ శీలుడు తనకున్న ఆస్తి అంతా పోగాట్టుకున్నాడు. ఆ దుర్దశలో అతడు ఒకసారి మూడురోజుల పాటు తిండి కూడా లేకుండా, మాసిన గుద్దలతో వీధిలోకి వచ్చేందుకు సిగ్గుపడి, జాదగృహంలోనే ఉండిపోయాడు.

ఇది చూసిన దేవశర్య అనే అతడి మిత్రుడు, జయ శీలుడికి దుఃఖం మాని ముందు మార్గమేమిటో ఆలోచించమని చెప్పి, “జయ శీలా! మనం ఆడే పాచికలు దరిద్రదేవత నేత్రాలనీ, బ్రహ్మ జాదగాడి ముఖాన, దుమ్మె పట్టుపరుపుగా, వీధులే ఇళ్ళగా లిభిస్తాడనీ, నీకు తెలిసినట్టు లేదు. నువ్వు విద్యావంతుడివి. దుఃఖిస్తూ

కూర్చోవదం ఎందుకు?" అంటూ హితబోధ చేశాడు.

జయశీలుడు కొంచెంసేపు వౌనంగా ఆలోచిస్తూ వూరుకుని, "దేవశర్మ, నువ్వు నిజమైన మిత్రుడివ్వదగినసలహ ఇచ్చావు," అన్నాడు.

దేవశర్మ ఏదో జవాబివ్యబోయేంతలో, జాదగృహం ముందు కలకలం బయలు దేరింది. కృపాణజిత్తు అనే రాజుగారి అశ్వదళనాయకుడు, వెంట మరి నలుగురు భటులు రాగా, జాదగృహం ప్రవేశించి, అక్కడ వున్నవాళ్ళను కోరడాతో ఎడాపెడా కొట్టసాగాడు.

ఇది చూసిన జయశీలుడు, "అయ్య, ఏమిటీ దురన్యాయం? మీ బోటివారికి ఇది ఏమాత్రం ధర్మం అనిపించుకోదు," అన్నాడు బాధగా.

"అహ, వ్యసనపరుడైన జూదరి నాకు ధర్మబోధ చేయటం! అద్భుతం!" అంటూ కృపాణజిత్తు, జయశీలుణ్ణి కోరడాతో గట్టిగా కొట్టాడు.

జయశీలుడు దెబ్బ తగలగానే, చట్టున ఎగిరి, దాపులనున్న కప్రతో కృపాణజిత్తు తల మీద గట్టిగా మోదాడు. దెబ్బతింటూనే కృపాణజిత్తు అబ్బా అంటూ ఒక్క అరుపు అరిచి, కత్తి దూయబోయాడు. అంతలో జయశీలుడు అతడి నదుం మీద బలంగా ఒక్క తన్న తన్నాడు.

కృపాణజిత్తు ఒక చావుకేక పెట్టి కిందపడి లేచి, తన గుర్రానెగ్గెక్కి పారిపోజూశాడు. అయితే, జయశీలుడు అతడి వెనకగా గుర్రం మీద దూకి, ఒక చేత్తో దాని కళ్ళాలు పట్టుకుని, రెండవ చేత్తో కృపాణజిత్తు జుట్టు పట్టుకుని, మోచేతులతో అతణ్ణి కుమ్మసాగాడు. గుర్రం అలవాటు ప్రకారం పోయు రాజభవనం ముందు ఆగింది.

ఆ సమయంలో, రాజుగారు భవనం పెభాగాన నిలబడి, మంత్రితో ఏవో సంప్రతింపులు చేస్తున్నాడు. అయిన నౌకరొకణ్ణి పిలిచి, "సడివీధిలో గొడవచేస్తూన్న ఆ తాగు బోతు వెధవల్సి, నా దగ్గరకు తీసుకురా," అని ఆజ్ఞాపించాడు.

నౌకరు, కృపాణజిత్తునూ, జయశీలుణ్ణి వెంటబెట్టుకుని రాజుగారి దగ్గరకు వచ్చాడు. రాజు తన అశ్వదళనాయకుణ్ణి గుర్రుపట్టి, "జిత్తూ! నువ్వు, నా అశ్వదళనాయకుడివి. రాజవీధిలో గుర్రం మీద, సిగ్గుమాలిన ఈ దొమ్మిరి విద్యాప్రదర్శన ఏమిటి?" అని గద్దించి అడిగాడు.

కృపాణజిత్తు ఏమీ దాచకుండా జరిగిందంతా చెప్పాడు. అంతా విన్న రాజు కోపంగా, “జిత్తూ! నీ పిరికితనం కారణంగా, నా సైన్యం అంతకూ తలవౌపులు తెచ్చావు. నీకిదే, దేశబహిష్కరణ విధిస్తున్నాను. కత్తి అక్కడ పెట్టి, తక్కణం దేశం వదిలి వెళ్లిపో!” అన్నాడు.

కృపాణజిత్తు కత్తిని నేలమీద పెట్టి, తల వంచుకుని వెళ్లిపోయాడు. అప్పుడు రాజు జయశిలుడికేసి కొరకొర మాస్తా, “బరే, జాదరీ! నీకు శిర్షేదశిక్ష విధించాను. ఏమైనా చెప్పుకోవాలంటే చెప్పుకో,” అన్నాడు.

తన దారిద్ర్యవస్థను తలచుకుంటూ, నిరాశానిస్పుహల్లో వున్న జయశిలుడు, రాజు మాటలకేమీ భయపడక, “మహారాజా! తమరు నాకు శిర్షేదం విధించాక, ఇక నేను చెప్పుకునేందుకేమున్నది?” అన్నాడు.

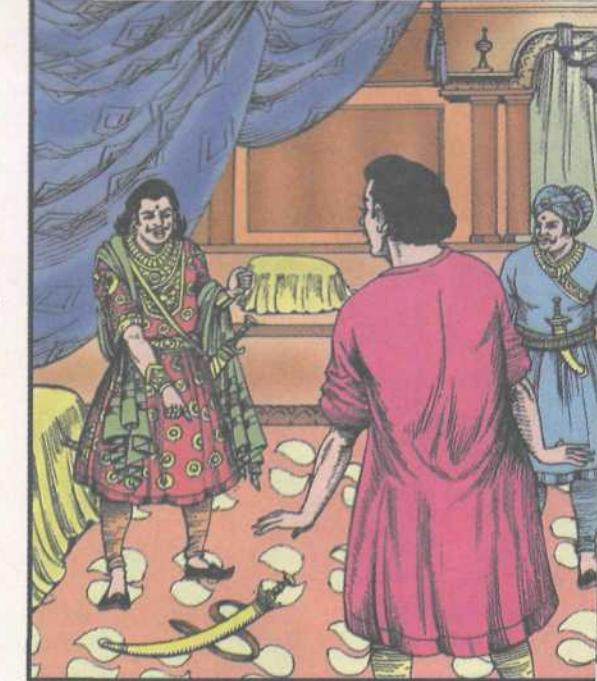
“నీకు ప్రాణభయం లేదా?” అని అడిగాడు రాజు ఆశ్చర్యపోతూ.

“దారిద్ర్య భయం ముందు, ప్రాణ భయం ఏపాటి, మహారాజా!” అన్నాడు జయశిలుడు.

“అవునవును. జాదం, వ్యసనాల తల మానికం, అన్నారు గదా పెద్దలు!” అన్నాడు రాజు. అప్పుడు మంత్రి కల్పించుకుని, “మహారాజా! ఈ యువకుడు, ఒకప్పుడు మన ఆస్థానంలో పనిచేసిన కులశేఖరుడి ఒక్కగా నోక్కుడుకు. కులశేఖరుడు చనిపోయాడు. తమరు ఇతడిమీదకొంచెం కరుణ చూపాలి,” అన్నాడు.

“అయితే, ఇతడికి శిర్షేదం కాదు, దేశ బహిష్కరణ శిక్ష విధిస్తున్నాను!” అన్నాడు

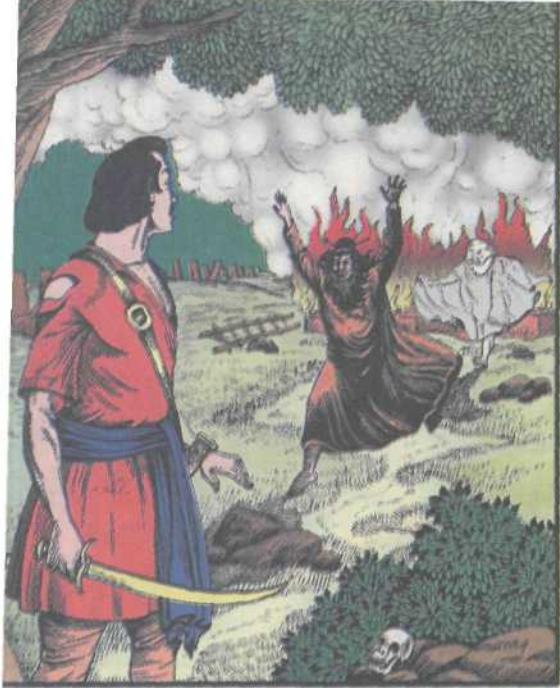
చందమామ

రాజు. జయశిలుడు, రాజుకు నమస్కరించి మెనదిరిగేంతలో, రాజు అతడితో, “ఇదుగో, ఆ కృపాణజిత్తు వదిలిపోయిన కత్తి తీసుకో. ఒక్క వారం రోజుల లోపల, నా రాజ్యసరిహద్దులు దాటిపోవాలి, తెలిసిందా?” అన్నాడు.

జయశిలుడు అప్పటిక్కుడు బయలు దేరి నగరం వదిలి, అరణ్యమార్గాలు పట్టి నడవసాగాడు. ఇలా అతడు ఒక వారం రోజులు ప్రయాణం చేసి, అరణ్యంలో దొరికిన కాయలూ, పక్కా తింటూ, ఒకనాటి సూర్యాస్తమయవేళకు, మరొక దేశం రాజధానీగర పరిసరాలకు చేరాడు.

ఆ రాత్రికి జయశిలుడు అక్కడ వున్న ఒక పెద్ద ఊడలమప్పి కింద కాలం గడపదలిచి చెట్టు పాదంలో భూమినుంచి పెక్కి వచ్చిన, ఒక లావుపాటి వేరును తలగడగా పెట్టుకుని పడుకున్నాడు. కొంతసేపటికి

అతడికి నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది. సరిగ్గా నడిరేయవేళ, దాపుల నక్కల కూతలు విని, అతడు కళ్ళు తెరిచాడు. కొంచెం దూరంలో చెట్ల చాటు నుంచి చిన్న వెలుగూ, పొగా అతడి కంటబడినై.

జయశీలుడు ఆశ్చర్యపోతూ అటుకేసి చూసేంతలో, “రక్కించండి! రక్కించండి! మహోకాలుడు మింగజూస్తున్నాడు,” అన్న ఆర్తనాదం వినిపించింది.

జయశీలుడు చప్పున లేచి, కత్తి దూసి, ఆ ఆర్తనాదం వచ్చిన వైపుకు పరిగెత్తాడు. అదోక శ్యామం! డెండు, మూడు శవాలు చితుల్లో కాలుతున్నవి. ఆ మంటల వెలు గులో, నల్లటి వస్త్రాలు ధరించి, జుట్టు విరబోసుకుని ఆర్తనాదాలు చేస్తూ పరిగెత్తు తున్న మనిషి ఒకడు, అతడికి కనిపించాడు. నిలువెల్లా తెల్లని వస్తుం కప్పుకున్న ఆకారం ఒకటి, అతణ్ణి వెంటబడి తరుముతూ,

“ఆగు! ఆగు! మహోకాలుడి బంటునైన ఈ కాలకాలుడిని చూసే భయపడే నువ్వు, మహోకాలుడ్ని ఆవాహనచేయచూస్తావా?” అని అరుస్తున్నది.

జయశీలుడు, ఆ కాలకాలుడ్ని చెప్పు కునేవాళ్లి అడ్డగించి, “బరీ, నువ్వెవరైనా నాకు భయంలేదు. కానీ, వెన్నిచ్చి పారి పోయేవాళ్లి, వెంటబడి తరిమి చంపాలని చూడటం మాత్రం సహించను!” అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే కాలకాలుడు వికృతంగా నువ్వు, “మొచ్చితురా యువకుడా, ఏదీ నానిజరూపం చూడు!” అంటూ కప్పు కున్న తెల్లవస్తాన్ని తీసి దూరంగా విసిరిపేశాడు.

ఇప్పుడా కాలకాలుడి రూపం అతి భయంకరంగా వున్నది. నల్లని శరీరచ్ఛా యతో, నిప్పులు చెరుగుతున్న కళ్ళతో, నేటు మంటలు కక్కుతూ అతడు భయంకరంగా గర్జన చేశాడు.

జయశీలుడు ఒక్క తృప్తికాలం నిశ్చేష్య ఉయ్యాడు. కానీ, అంతలోనే తెప్పరిల్లి, కత్తిని కాలకాలుడి గుండెలకేసి గురిచేసి, “దుష్పుడా! నీ వికృతాకారానికి నేను భయ పడతాననుకోకు! టారిపోయేవాళ్లి చంప చూసేనీపు, ఏ రకంపిరికిపండ్చైవుంటావు?” అని అడిగాడు.

కాలకాలుడు ఒక్కడుగు వెనక్కువేసి, “యువకుడా, నీ ధైర్యానికి మెచ్చాను. అమా నుషక్కల్చు, మహోసత్యలు మాత్రమే అధీ నంలో వ్రుంమకోగలరు. ఇప్పుడు నన్న ఆవా హనచేసిన సిద్ధసాధకుడు అల్పసత్యుడు! అలాంటి వాళ్లి ప్రాణాలతో వదలరాడు. అడ్డం తెలగు!” అంటూ ముందుకుచూకబోయాడు.

జయశీలుడు కత్తిని, కాలకాలుడివక్కానికి అడ్డగా పెట్టి, సిద్ధసాధకుడు ఎక్కడ ఉన్నాడ్ అని వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. అంతలో కాలకాలుడు హామ్, అంటూ కత్తిని చేత్తే పక్కకు నెట్టాడు.

జయశీలుడు చప్పున కాలకాలుడి కంఠానికేసి కత్తి విసిరాడు. ఆ దెబ్బకు వాడి తల మొండెం నుంచి వేరయిపోయి, అంత దూరానపడింది. మరుక్కణం తెగి కిందపడిన తల ఎగిరెగిరి పడుతూ, బిగ్గరగా నవ్వు, “జయశీలా! నిస్సంశయంగా నువ్వు మహా సత్యాదివి. నా కంరరక్తంతో తడినిన సీ కత్తి, అమోఘ శక్తులుగలదవతుంది. వెళ్లు, నీవు కోరినవన్నీ ప్రయత్నించి సాధించుకో!”

అన్నది.

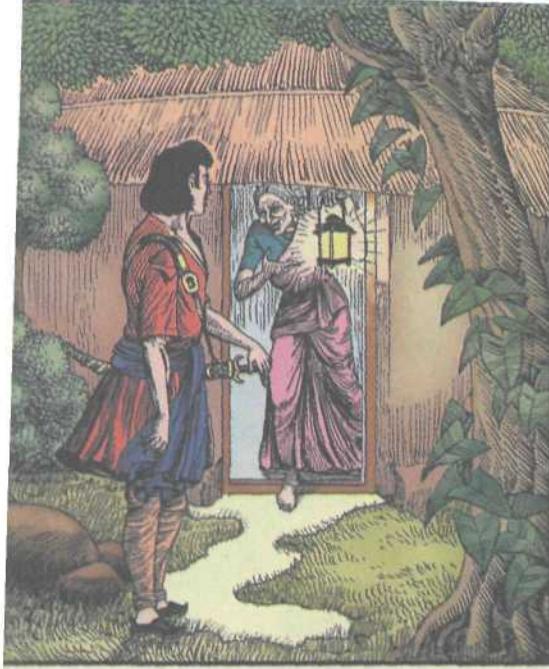
జయశీలుడు ఆ మాటలకు అబ్బుర పాటు చెందాడు. అతడు తెగిపడిన తలను సమీపించి కత్తితో దాన్ని అటూ ఇటూ కదిపి చూశాడు; జీవం వున్నట్టులేదు. ఈ చచ్చిన వాడెవడోగాని మంచి బలాధ్యాడు. చెవులకూ, ముక్కులకూ పెండిపోగులూ; పుస్త మీసాలూ, కంఠానికి గట్టిగా బిగించివున్న పూసలదండ్రా, జయశీలుడి కంటబడినై.

అతడు కత్తిని తిరిగి ఒరలోపెట్టి, రక్కించ మంటూ పరిగెత్తిన నల్లటి దుస్తలవాడి కోసం చుట్టూ కలయజూశాడు. ఈసారి వాడెక్కడా వున్న సూచనలే లేవు. వాడెమైవుంటాడు? భయంతో గుండె పగిలి, ఈ చుట్టుపక్కల వున్న చెట్లకింద ఎక్కడైనా పడిపోలేదు కదా! ఇలా ఆలోచిస్తూ జయశీలుడు, తాను ముందు పడుకున్న ఊడల మరికేసి నడిచాడు.

ఇప్పుడు మరిచెట్టు కొమ్ముల్లో గుడ్ల గూబల అరుపులతో పాటు, దూరంగా నక్కల కూతలు కూడా ప్రారంభమయినై. ఇక అక్కడ తాను నిదించటం సాధ్యపడ దనుకున్నాడు, జయశీలుడు. ప్రొగా దాహంతో అతడి నాలుక పిడచకట్టుకుపోతున్నది.

“రాత్రి మూడపజాము గడిచినట్టున్నది! ఈ చుట్టుపక్కల ఎక్కడైనా కొలను లాంటిది వుంటే దాహం తీర్చుకుని, స్నానం చేసి తూర్పు తెల్లనవతుండగానే నగరంలోకి పోవాలి. దుస్తలు చీలికలూ వాలికలూ అయివున్నా, నడుం నుంచి వేలాడుతున్న కత్తి ఒరమీదా, పిడిమీదా వీర్సు నగిషీపని చూసి, నేనేదో గొప్ప కులీనుణ్ణైనే జనం అనుకుంటారు. ఈ చిరుగు దుస్తులకు కారణం, అరణ్యంలో ఒకసింహాన్నదుర్జైని హోరాహారీగా పోరాడటం అని చెపుతాను!” అనుకుంటూ జయశీలుడు మరిచెట్టు

దగ్గరనుంచి బయలుదేరాడు. అతడు ఆ భయంకర శ్వాస ప్రదేశాన్ని వదిలి కొంత దూరం నడిచేసిరికి, ఒక చిన్న ఇల్లూ, ఆ ఇంటి కిటికీలోంచి వెలుగుతున్న దీపం అతడి కంటబడినై. ఆ ఇంటివారిని అడిగి ముందు దాహం తీర్పుకోవచ్చుననుకుంటూ, “అయ్యా, నేను బాటసారిని. ఇంత మంచి నీరిచ్చి దాహం తీర్పగలరా!” అనికేకెప్పాడు.

వెంటనే ఇంటి తలుపు తెరుచుకున్నది. ఒకవ్యధురాలు దీపం చేతబట్టుకుని, బయటి చికటిలోకి చూస్తూ, “బాటూ! చికటిపడగానే, ఏ సత్రంలోనో పడుకుని నిద్రించక, ఇంత రాత్రివేళ ప్రయాణం చేస్తున్నావా? లోపలికి రా, మంచినీరిస్తాను,” అన్నది.

జయశీలుడు లోపలికి వెళ్ళాడు. వ్యధు ‘రాలు అతణ్ణి దీపపు కాంతిలో పరీక్షగా చూసి, ఆశ్చర్యపోతూ, “నువ్వేద్ వయసు మళ్ళీన, తీర్థయాత్రలకు పోయే బాటసారి

వనుకున్నాను. అదేమిటి? ఇంత పిన్నవయ సులో కత్తి నడుముకు కట్టుకుని, అర్థ రాత్రివేళ ఈ అరణ్యప్రాంతాల్లో తిరుగుతున్నావు?” అన్నది.

జయశీలుడు నీళ్ళుతాగి, “అమ్మా, నా ప్రాణాలు నిలిపావు. ఇంటిలో మరెవరూ వున్నట్టులేదే!” అన్నాడు.

“ఎవరూ లేరు, నాయనా! నాకు సంతా నంకలగలేదు. నా భర్త సంవత్సరం కిందట చనిపోయాడు. అయిన రాజుశితుడు. నిరాధారురాలనై నాకు, రాజుగారు, నా భర్త జీతంలో మూడోవంతు భరణంగా ఇస్తున్నాడు. దాని ఆధారంతో ఒంటరిగానే, ఈ ఇంట్లో కాలంవెళ్ళబుచ్చుతున్నాను,” అన్నది వ్యధురాలు.

“అమ్మా, నేనీప్రాంతాలకు కొత్తగా వచ్చిన వాణ్ణి, ఇక్కడికి దాపులలో వున్న నగరం పేరేమిటి? రాజుగారి పేరేమిటి?” అని అడిగాడు జయశీలుడు.

ఆ ప్రత్యుషకు వ్యధురాలు చిన్నగా నిట్టుర్చి, “అది పొరణ్యపురం. రాజుగారి పేరు కనకా క్కడు. ఎంతో ప్రజాపొతుంగా రాజ్యపాలన చేసే ధర్మాత్ముడు. కానీ, ఆ మధ్యసెల రోజుల కిందట పెళ్ళిడుకొచ్చిన ఆయన కుమా దైన్యా, యోవరాజ్యపట్టాభిపేకం చేసుకోనున్న ఆయన కుమారుణ్ణీ, ఎవరో అపహరించుకు పోయారు. అనాటినుంచీ రాజుగారు దిగు లుతో మంచం పట్టారు,” అన్నది.

కూతురూ, కొడుకూ కనిపించకుండా పోయిన దిగులుతో మంచం ఎక్కిన రాజును, ఉద్యోగం కోసం అర్థించటం ఎలా? అను కున్నాడు జయశీలుడు. ఆ వెంటనే అతడికి

తన భుక్తిగడిచే మార్గంకన్నా, ముందు రాజుగారు పడ్డ చిక్కుల గురించి తెలుసు కోవాలనిపించింది.

“అమ్మా, రాజుగారి కొడుకూ, కుమా తెల్పి ఏ శత్రురాజు రహస్యంగా ఎత్తుకుపోయి వుంటాడు. అంతేగదా?” అని అడిగాడు జయశీలుడు.

“అలా జరిగిపుంటే చిక్కేమున్నది, నాయనా! శత్రురాజును చంపి కనకాక్ రాజుగారు, తన పుత్రీ పుత్రుల్ని ఇంటికి తెచ్చుకునేవాడు. ఆ ఎత్తుకుపోయినవాడెవడో రాక్షసుడో, యక్కుడో అనుకుంటున్నారు,” అన్నది వృద్ధరాలు.

ఆమె మాట ముగించే లోపలే ఇంటి ముందు కలకలం బయలుదేరింది. ఒకడు ఏడ్పుగొంతుతో, “అయ్యా, శ్వశానంలో నా తండ్రి తల నరికినవాడు ఇటే రావడం నా కళ్చారా చూశాను. ఈ బ్రాహ్మణావిడ ఇంటో దీపం వెలుగుతున్నది. ఆమె ఏమైనా వాళ్లి చూసిందేమో అడగండి,” అంటున్నాడు.

“బరే, కాటికాపరివెధు, నోరుమూసుకో! ఆ మహాపీరుడు తల నరికింది, భూత

ప్రేతాలకు పెద్దనని చెప్పుకునే కాలకాలుణ్ణి. సిద్ధ సాధకుణ్ణయిన నాకు, ఇలాంటివి క్షుణ్ణంగా తెలుసు!” అంటున్నాడు మరొకడు కోపంగా.

వాళ్లిప్రదర్శి పెద్దగా గదమాయిస్తా మరొక గొంతు, “మీరిప్రదర్శి కస్తు నేళ్లుమూయండి. చచ్చిన ముసలి కాటికాపరి మళ్ళీ ఎలా బతికాడు, అన్నదానితో పాటు సర్వం విచారించమని నగర రక్షకుణ్ణయిన నన్ను, మంత్రిగారుపంపారు. నాకు అట్టు రాకండి!” అన్నది.

ఈ సంభాషణ విన్న జయశీలుడు, వృద్ధు రాలిని, “అమ్మా, నా కోసం నగర రక్షకుడూ, కొందరు భట్టులూ వచ్చినట్టుంది. నీ ఇంట నేను కనబడడం క్షేమమా లేక పెరటిద్వారం గుండా బయటికి వెళ్లమన్నావా?” అని అడిగాడు.

వృద్ధరాలు జవాబు చెప్పేలోపలే, నగర రక్షకుడు ద్వారాన్ని సమీపించి, తలుపు తడుతూ, “లోపల వున్నవారెవరో వెంటనే తలుపు తెరమండి!” అంటూ అధికారస్వరంతో కేకపెట్టాడు.. — (ఇంకావుంది)

దశనాయకుడు!

గండికోటు రాజుకూ, పొరుగునవున్న మరొక శత్రురాజుకూ మధ్య యుద్ధం ప్రారంభమైంది. ఒక కొండదారికి అడ్డంగా పడివున్న ఒక పెద్దరాయిని అక్కడి నుంచి తెలగించేందుకు గండికోటు సైనికులు నానాత్రమా పడుతున్నారు. కొంచెందూరంలో నిలబడివున్న వాళ్ళ దశనాయకుడు వాళ్ళను కసురుకుంటూ, “మండకట్టుకుని పదిమంది చవటలు వున్నారు! త్వరగా రాయిని పక్కకు సెట్టేయండి. రాజుగారి రథం ఏ క్షణంలో అయినా రావచ్చు!” అంటూ గట్టిగా కేకలుపెదుతున్నాడు.

ఆ సమయంలో గుర్రం మీద అటుగా వచ్చిన ఒక వ్యక్తి, ఒక క్షణకాలం జరుగుతున్నదంతా చూసి, దశనాయకుడితో, “సువ్యా, ఆ పదిమంది సైనికులతోపాటు ప్రయత్నిస్తే, బండరాయిని సులువుగా పక్కకు సెట్టువచ్చునేమో, అలోచించావా?” అన్నాడు.

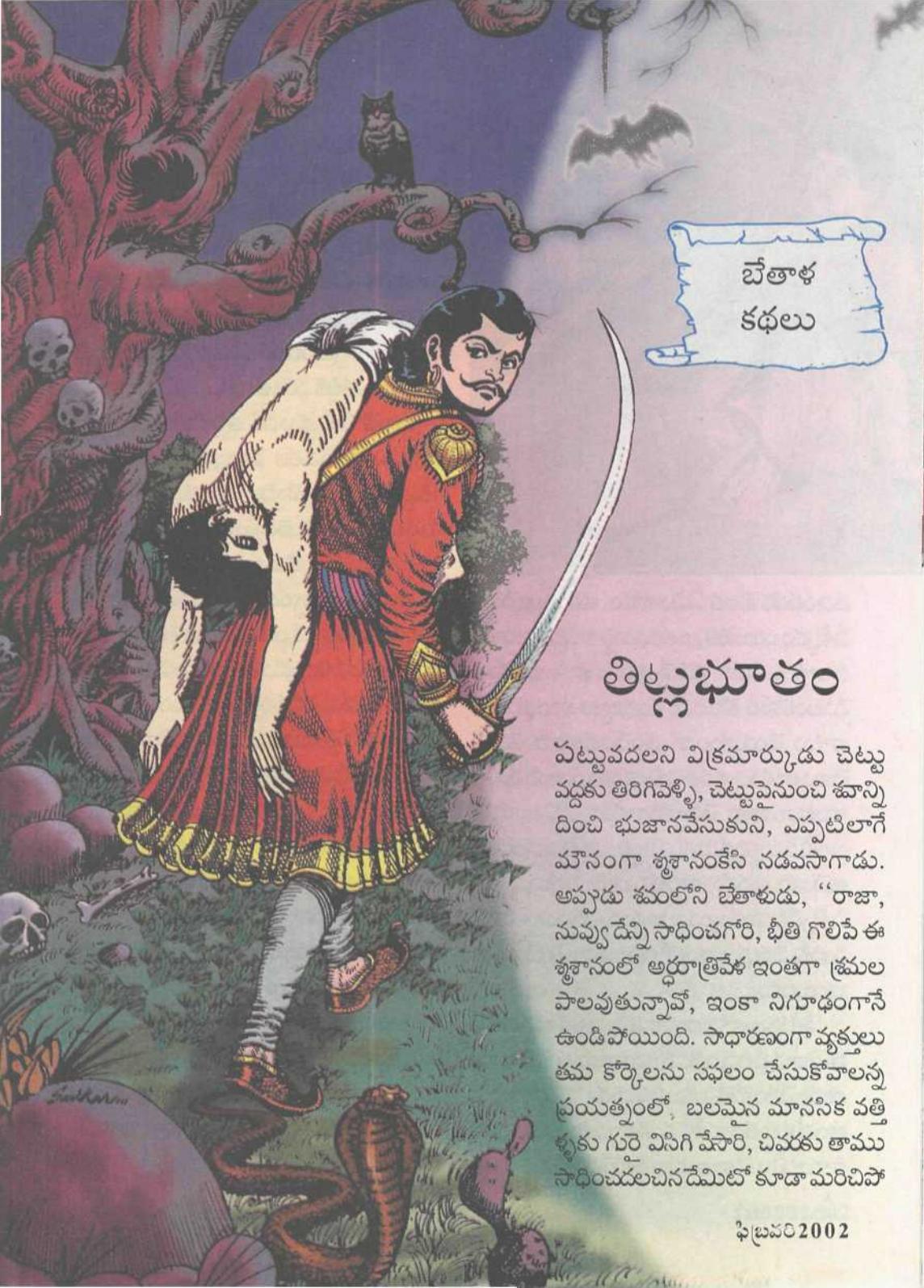
“నేనా? నేను దశనాయకుడ్ని!” అన్నాడు దశనాయకుడు ధీమాగా.

ఆ జవాబు వింటునే ఆ వ్యక్తిగుర్రు మీద సుంచి దిగి, సైనికుల దృష్టకుపోయి, వాళ్ళను ఉత్సాహపరచుస్తూ “హా, నేను పదకొండోవాళ్లి వచ్చాను! బలంగా పట్టండి ఒకుట్టు,” అన్నాడు.

క్షణాలమీద బండరాయిని దారి పక్క, నుంచి దూరంగా సెట్టేళారు. గుర్రం మీద వచ్చిన వ్యక్తి తృప్తిగా తలాడించి, తిరిగి గుర్రాసైక్కి దశనాయకుడితో, “మరొకారి దారిక్కంగా పున్న బండరాళ్ళను తెలగించలనిన అమరం తలిగితే, మీ సేనాపతి వీర్యనాయుడికి కబురుచేయ్యా!” అంటూ గుర్రాన్ని అదిలించి అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ మాటలతో, ఆ వచ్చినవాడు గండికోటు సేనాపతి అని దశనాయకుడికి, సైనికులకూ అధ్యమైంది.

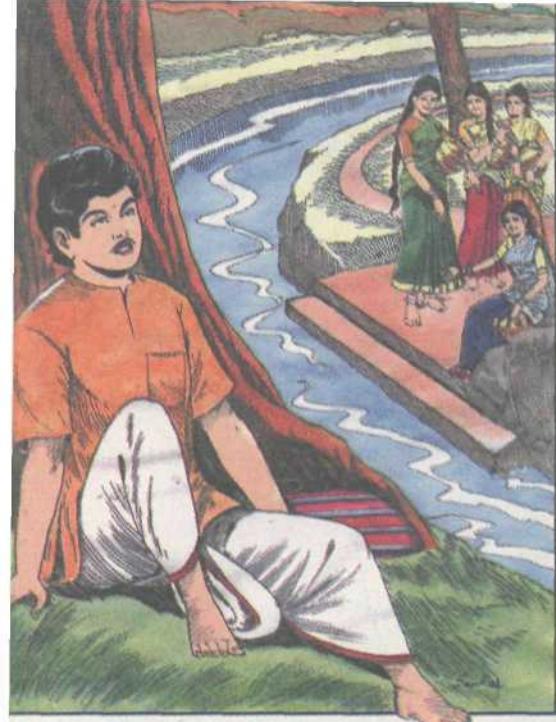

బేతాళ
కథలు

తిట్టుభూతం

పట్టువదలని వికమార్గుడు చెట్టు పద్ధకు తిరిగివెళ్లి, చెట్టుపైనుంచి జూన్ని దించి భుజానవేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శృంగానంకేని నడవసాగాడు. అప్పుడు షుంలోని బేతాళుడు, “రాజు, నువ్వు దీన్ని సాధించగోరి, భీతి గలిపే ఈ శృంగాలో అధరాత్రివేశ ఇంతగా శ్రుమల పాలవుతున్నావే, ఇంకా నిగూఢంగానే ఉండిపోయింది. సాధారణంగా ఘ్యక్కతులు తమ కోర్కెలను సఫలం చేసుకోవాలన్న ప్రయత్నంలో, బలమైన మానసిక వత్తి శ్శకును గుర్త ఏసిగి వేసారి, చివరకు తాము సాధించడుచినదేమిటో కూడా మరిచిపో

తూండ్రం వింత ఏమీ కాదు. అరుణ అనే ఒక వెళ్లిడు యువతి, ఒక మహార్షి ఇచ్ఛన వరాన్ని అనాలోచితంగా తస్త మేలుకు కాక, ఇతరుల మేలుకోసం కోరింది. నువ్వు అలాంటి పార బాటు చేయకుండా వుండేందుకు ఆమెకథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

వీరమ్మ పరమగయ్యాళి. తలిదండ్రులు ఆమెను పరమ శాంతమూర్తి వీరయ్యకిచ్చి పెళ్లిచేసి పాపుయ్య అనుకున్నారు. అనాటి నుంచి వీరయ్య ఇంట్లో అసలు శాంతి లేకుండా పోయింది.

వీరమ్మ కాపురానికి వచ్చేసరికి అత్తగారు మంచానపడ్డిపుంది. మామగారు తనపనులు తాను చేసుకోలేని ముసలివాడు. స్నానసేవలు అందక అత్తగారూ, మనశ్శాంతి లేక మామగారూ ఎంతోకాలం బ్రతకలేదు. ఆ తర్వాత

నుంచి వీరమ్మ, భర్తను సాధిస్తూ జీవితం కొనసాగించింది. ఆమెకాక కొడుకూ, కూతురూ పుట్టారు. వీరమ్మ వాళ్ళనూ సాధిస్తూండేది. కూతురు పెద్దదై పెళ్ళిచేసుకుని, అత్తవారి ఇంటికి వెళ్ళక ఊపేరి పీల్చుకుంది.

భీముడు, వీరమ్మకొడుకు. కండలు తిరిగి చూడ్డానికి మహావీరుడిలా వుంటాడు. కానీ వాడికి తండ్రి శాంతగుణం బాగా బంట బట్టింది. ఈ ప్రపంచంలో ఎవరికీ భయపడుని భీముడు, తల్లికి మాత్రం భయపడేవాడు.

ఒకసారి భీముడు తల్లికోసం పట్టుచీర తేవాలని గంగవరం వెళ్ళాడు. గంగవరం పట్టుచీరలకు ప్రసిద్ధి. వీరమ్మకు అక్కడి నుంచి పట్టుచీర తెప్పించుకోవాలని దాలా కాలంగామను. కొడుక్కురుగులు, చుక్కలు వివరాలన్నీ చెప్పిందామె. భీముడు గంగ వరంలో ఏనేతగాడింటికి పెళ్ళినా, తల్లి చెప్పిన వివరాలకు సరిపోయే పట్టుచీర కనబడుతేదు. అచ్చం తను చెప్పినలాంటి చీర తేకున్నా, అసలు చీరేతేకున్నా వీరమ్మ పెద్ద రాధారంతం చేస్తుందని, భీముడికితెలును. అందుకొని, ఏం చేయాలో తోచక, ఆ ఊరి కాలవబడ్డునచెట్టు కింద దిగులుగా కూర్చున్నాడు.

ఆసమయంలో కొందరాడపిల్లలు అక్కడికి బిందెలతో మచ్చారు. రోజూ ఆసమయంలో వాళ్ళకాలవలో స్నానాలుచేసి, బిందెలతో నీళ్ళు తీసుకుని వెళతారు.

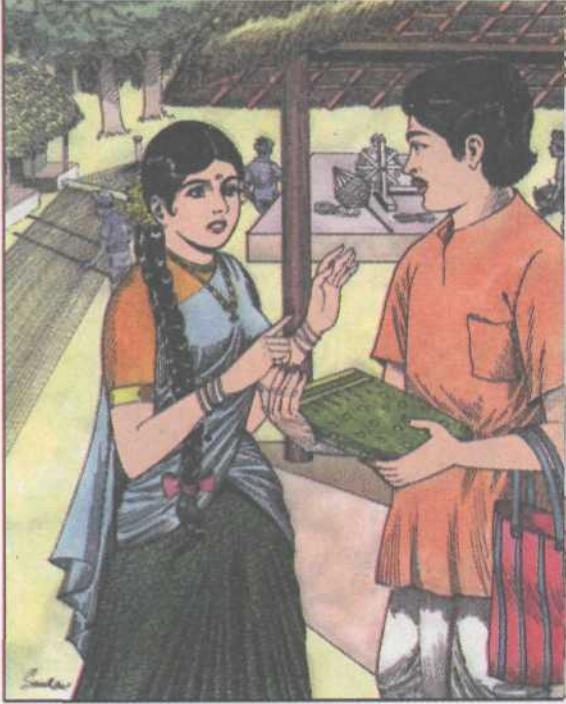
ఆడమిల్లలో అరుణ అనే అమ్మాయి, చెట్టుకిందకూర్చున్న భీముళ్ళిచూసి, “ఎవరంయ్య, సిగ్గులేదూ, ఆడపిల్లలు స్నానం చేసే సమయంలో ఇక్కడ కాపు కాశావు!” అని చీవాట్లు పెట్టింది.

భీముడు దీనంగా ముఖంపెట్టి, తనకు వచ్చిన ఇబ్బంది అరుణకు చెప్పుకున్నాడు.

అది విన్న అరుణ హేళనగా నవ్యి, “హా, గపు తెలివైనదే, మీ అమృత చీరల ఎంపికకు తను రాపాలి; ఎవరెనా ఆడవాళ్ళను పంపాలి. మంగవాళ్ళి - అందులోనూ నీలాంటివాళ్ళి పంపుతుందా! సరేలే, నీకు నేను సాయపడ తానుకానీ, నువ్వు ముందు ఇక్కటించి లేచి, ఊళ్ళోకి పో. అక్కడ సాంబయ్యగారిలెక్కడా అని అడిగి తెలుసుకుని, ఆ ఇంటి వీధి అరుగుమీద కూర్చు. నేను స్నానచేసి వచ్చాక, మీ అమృత బాగుబాగు అని మెచ్చే చీర, నీ చేత కొనిపిస్తాను,” అన్నది.

భీముడు అక్కడినుంచి లేచి తిన్నగా ఊళ్ళోకి పోయి, సాంబయ్య ఇల్లు తెలుసు కుని, ఆ ఇంటి అరుగు మీద కూర్చున్నాడు. కొంతసేపటికి అరుణ వచ్చి, వాళ్ళి పలకరించి, వీరమృతాపులకెలా వుంటుందో అడిగి తెలుసుకున్నది. తర్వాత వాళ్ళి వెంటబెట్టు కుని, ఒక నేతగాడి ఇంటివెళ్ళింది. అక్కడ ఒక చీర ఎంపికచేసి చేరమాడి తక్కువ ధరకు వచ్చేలా చేసింది.

ఇలా పని ముగిశాక అరుణ, భీముడితో, “ఇల్లు చేరాక చీరను అమృతివ్య. తర్వాత, ఆమెతో - నేతగాడు నువ్వు చెప్పిన చీర వివరా లస్తే విని, అచ్చం అలాంటి చీరే ఆరేళ్ళకితం ఈదేశ్శు మహారాణికోసం నేని ఇచ్చానన్నాడని చెప్పు. మహారాణి అభిరుచులతో సరిపోలిన అభిరుచులుగల మరొక స్త్రీ ఉన్నందుకు, అతడు ఆశ్చర్యపోయాడని కూడా చెప్పు. అంఱునా, అమృతు తృప్తి కలక్కుపోతే - మహారాణి జాతకురాలికి, ఈచీర నచ్చి

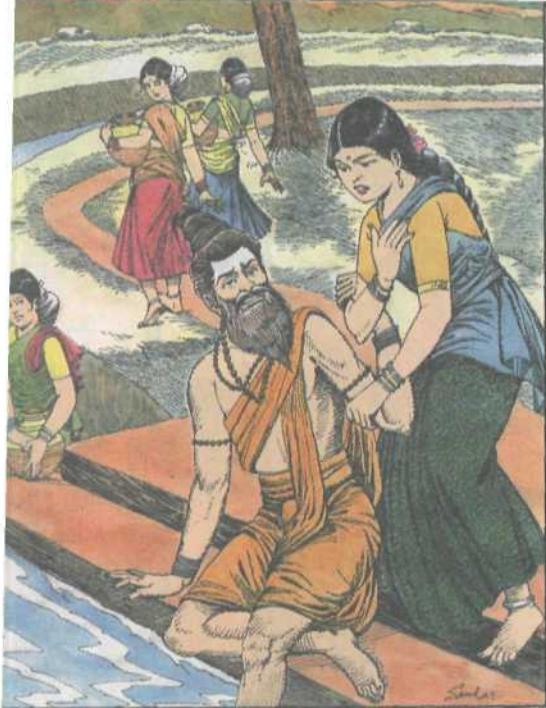

తీరుతుందనీ, ఒకవేళ నచ్చకపోతే అవిడ మహారాణి జాతకురాలు అయిండడనీ అన్నాడు నేతగాడని చెప్పు. నీకే ఇబ్బంది వుండదు,” అంఱూ భీముడికి హితబోధ కూడా చేసింది.

భీముడు తిరిగి తన ఊరువెళ్ళి, అంతా అరుణ చెప్పినట్టే చేశాడు. తనను మహారాణితో పొల్చినందుకు వీరమృతంతో సంబరపడి, భీముడు తెచ్చిన చీరను చాలా మెచ్చుకుంది.

వాడు, తండ్రితో జరిగిందంతా చెప్పి, “అరుణ ఈ ఇంటికిడుతే, అమృతో మార్పుతేగలదనినాకు ఆశగా వుంది.” అన్నాడు.

మర్మాడు వాడు పనిమీద పొరుగురుకు వెటుతున్నానని తల్లికి అబధుం చెప్పి, గంగవరం వెళ్ళాడు. వాడు కాలవకేసి రావడం అంత దూరంలోనే చూసిన అరుణ, గబగబా వాడి

దగ్గరకు వచ్చి, “మీ అమృతిన్ను బాగా చివాట్లు పెట్టిందా?” అంది, భీముడి మీద జాలిపడుతూ.

“శేదు, చీరను బాగా మొచ్చుకుంది. నీతో ఒక ముఖ్య విషయం మాట్లాడడామని వచ్చాను,” అన్నాడు భీముడు.

దానికి అరుణ ఆశ్చర్యపోయి, “ఏమిటా ముఖ్య విషయం?” అని అడిగింది.

భీముడు కాస్త బెరుకుబెరుకుగా, “నీన్ను పెళ్ళాడాలని వుంది,” అన్నాడు.

“నువ్వు నన్నడుగుతావేమిట? మీపెద్ద లతో, మా పెద్దలను అడగుమని చెప్పు,” అన్నది చిరాగ్గా అరుణ.

“ పెద్దల సంగతి తర్వాత. నాకు నువ్వు నచ్చావు. నేను నీకు నచ్చానో లేదో తెలుసు కుండామనే, ఇప్పుడిలా వచ్చాను,” అన్నాడు భీముడు.

అరుణ ఒక క్షణం భీముడి ముఖంకేని చూసి, “నువ్వు అందంగా వున్నావు. మంచి వాడివి. నచ్చావుకాబట్టే చీర ఎంపికలో నీకు సాయపడ్డాను,” అంటూ సిగ్గుపడింది.

అప్పుడు భీముడు, అరుణకు తన తల్లిని గురించి వివరంగా చెప్పి, “నీ తెలివితేటులతో, మా అమృతు మార్చగలవా? బాగా ఆలోచించుకో!” అన్నాడు.

ఆలోచించడానికి అరుణకు ఎంతోనేపు పట్టలేదు. అమెకు బిల్యమహర్షి గుర్తుకు వచ్చాడు. ఆయన ఒకసారి దేశసంచారం చేస్తూ, గంగవరం వచ్చి, కాలువ ఒడ్డున జారిపడ్డాడు. కాలు మడతపడడంతో ఆయన లేవలేక అప్పుపడుతూంటే, స్నానానికి వచ్చిన ఆడ్డిల్లలు, ఆయను అపహస్యం చేయడమే కాక, తొందరగా అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపొమ్మని కేకలు వేశారు.

అరుణ వాళ్ళను మందలించి, బిల్యమహర్షికి తగినపుత్రుపచేసి లేవదీని కూర్చోబెట్టింది. అప్పుడాయన అరుణతో, “అమృతూ, నీ సేవలకు సంతోషించాను. ఏడైనా వరు కోరుకో, ఇస్తాను!” అన్నాడు.

అయితే, ఏం కోరుకోవాలో అప్పటికి అరుణకు తెలియలేదు. ఆమె కొంత గడువు కోరింది. బిల్యమహర్షి సరేనని, “కళ్ళు మూసుకుని మూడుమార్లు నాపేరు తలచు కుంటే ప్రత్యక్షమై, నీ కోరిక తీరుస్తాను,” అని వెళ్ళిపోయాడు.

అరుణ ఇప్పుడు భీముడికి, బిల్యమహర్షి కుఠచెప్పి, “మీ అమృతు మార్చడం మామూలు మనుషులవల్ల అయ్యే పనిలా కనిపించడం లేదు. మనం బిల్యమహర్షిసాయం అర్థిద్దం!”

అంటూ, ముమ్మారు ఆయన పేరు తలుచుకున్నది.

చిల్యమహార్షితకుణమేప్రత్యక్షమయ్యాడు.
అరుణ కోరికతెలుసుకుని, భీముడితో, “పదనాయనా, మనం వెళ్లి మీ అమ్మను కలుసుకుండాం,” అన్నాడు.

మహార్షి భీముడితో వాళ్ల ఊరుచేరి, భీముడి ఇంటో ప్రవేశించి, మంచంమీద పడుకుని ఏదో ఆలోచిస్తున్న వీరమ్మను పలకరించి, “అమ్మాకు భిక్ష కావాలి!” అన్నాడు.

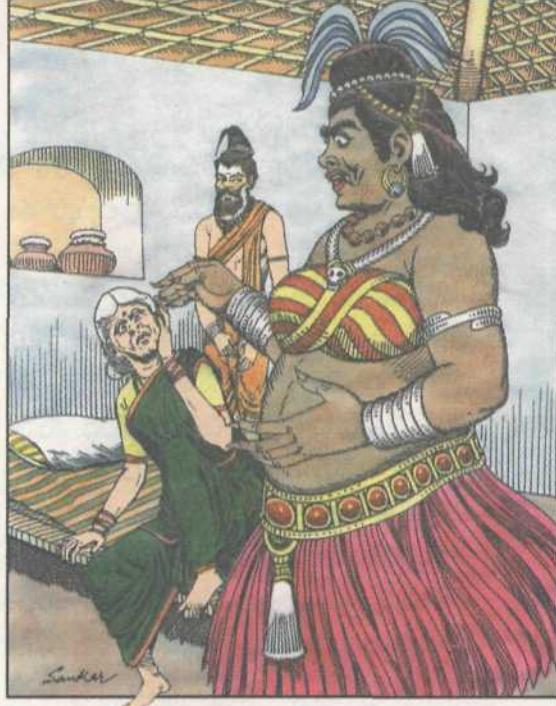
వీరమ్మ ఉలిక్కిపుడిలెచి కుర్చుని, “బిచ్చంకొసం మ్మావు. మరి బిచ్చమడిప్పద్ధతి ఇడ్డెనా?”
అంటూ మహార్షిని తిట్టడం మొదలుపెట్టింది.

“అమ్మా! ఇష్టముంటే బిచ్చం వెయ్యా;
లేకుంటే పాముని చెప్పు. నీ తిట్టు భూతమైనిన్నే బాధిస్తాయి,” అన్నాడు బిల్యమహార్షి.

“తిట్టడం నాకు అలవాటు. అమ్మానాన్నలను తిట్టాను. నాకేమీ కాలేదు. అత్తమామలను తిట్టాను, వాళ్లే పోయారు. మొగుణ్ణే, కొడుకునూ తిడుతున్నాను. చచ్చినట్టు పడుతున్నారు. నాకు మాత్రం ఎన్నడూ ఏమీ కాలేదు!” అన్నది వీరమ్మ నిరసనగా.

“నావల్ల తప్పుందనుకో, నువ్వు నన్ను తిడితే, ఆ తిట్టు నాకు శాపమవుతుంది.
అకారణంగా నన్ను తిట్టావనుకో, అప్పుడా తిట్టు నీ దగ్గరే వుండి నీకు శాపమవుతుంది.
ఈ విషయం నీకు అర్థంకావడం కోసం, ఈ క్షణంలోనే—అకారణంగా ఇతరులను నువ్వు తిట్టిన తిట్టన్నీ భూతం రూపం థరించాలని త్రజ్ఞాపిస్తున్నాను,” అన్నాడు బిల్యమహార్షి.

అంతే! ఆ క్షణంలోనే వీరమ్మ ముందు భయంకరాకారంలో ఒక భూతం నిలబడి,

“అహో, వీరమ్మా! నేను నీ తిట్టబూతాన్ని!
ఇంకొక నాలుగేళ్లుతర్వాత, నిన్న తీరని వ్యాధిరూపంలో బాధించాలనుకున్నాను. కానీ ఈ మహార్షి కారణంగా చాలా ముందుగానే, భూతరూపం వచ్చేసింది. నావల్ల మరేదేనా నాశనం కావాలంటే చెప్పు. లేకుంటే నేను ఇప్పుడే నిన్ను నాశనం చేస్తాను,” అన్నది.

వీరమ్మ హడలిపోయింది. ఆమెకు వేరే దిక్కు తోచక, మహార్షి కాళ్లమీద పడింది.
ఆయన ఆమెను లేవెనతి, “భూతం నీకు ప్రియమైనదాన్ని మాత్రమే నాశనం చేస్తుంది.
మీ ఇంటి పెరట్లో నీకంతో ప్రియమైన అంటు మామిడి చెట్టుందికదా! దాన్ని నాశనం చెయ్యి మనిచ్చు. భూతం ప్రస్తుతానికి నిన్న విడిచి పెదుతుంది,” అన్నాడు. వీరమ్మ సరేనగానే భూతం మాయమైంది. పెరట్లో వెళ్లి చూస్తే అక్కడ మామిడి చెట్టు లేదు.

అప్పుడు బిల్యమహర్షి ఎంతో శాంతంగా, “పీరమ్మా! నువ్వికనుంచి ఎవరినీ ఆకారంగా తిట్టకు. అలా తిట్టినప్పుడుల్లా భూతం నీ ముందు ప్రత్యక్షమవుతుంది. ఇక ముందు మంచిగా వుంటే, నేన్నేభూతమూ బాధించదు. ఒక ముఖ్యమైన సంగతి! నీ కొడుక్కు, గంగ వరంలో వుండే అరుణ అనే అమ్మాయితో పెళ్ళిచేయి. ఆమె దాలా మంచిది, తెల్పివ్వది. నువ్వు నీ కొడల్లి ప్రేమగా చూసుకుంటే, క్రమంగా నీ తిట్టబూతం శక్తి నశించి మాయమవుతుంది. బాగా గుర్తుంచుకో. నీ కష్టసుభాలిక నీలోనే వున్నాయి,” అని చెప్పి, బిల్యమహర్షి అక్కణ్ణించి పెళ్ళిపోయాడు.

తర్వాత కొద్దిరోజుల్లనే భీముడికి, అరుణకూ పెళ్ళయింది.

బేతాశుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజు, బిల్యమహర్షి ఇచ్చిన వరాన్ని, అరుణ తగుపాటి వివేకంతో ఉపయోగించుకున్నట్టు కనబడదు. ఆ వరప్రభామతో ఆమె, ఏ గాపు ధనమంతుడి ఇంటికోడలో అయి సర్వసుభాలూ అనుభవించవచ్చు. ఆమె వరాన్ని, తన కోసం, తన వాళ్ళకోసం కాక భీముడి మేలుకోసం ఉపయోగించుం అనుచితం, అనాలోచితుం కాదా?

ఈసందేహాలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పుకోయావో, నీ తలపగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్ఘుడు, “ఏ తలిదుండ్రులైనా తమ కుమారైకు పెళ్ళికావాలి, పెళ్ళయ్యక సుఖపడాలి అనేగా కోరుకునేది! ఆ విధంగా అరుణ తన వరాన్ని తలిదండ్రుల ఆనందం కోసమే ఉపయోగించుకున్నట్టు కనబడుతున్నది. ఇక ఆమె స్వప్నవిషయానికోస్తే-సాధారణంగా మగ్గాళ్ళకు చిరాకెక్కువ. అలాంట ప్పుడు, ఎన్నిమాటలన్నా నేరెత్తుకుండా వుండే భీముడిలాంటివాళ్ళై ఏ ఆడపిల్లలునా కోరుకుంటుంది. అట్లని, తిట్టబూతం శక్తి చూసిన అరుణ, భీముడిషట్ల గయ్యాళిలా ప్రవర్తించే అవకాశం ఏమూత్రం లేదు. ఈ కారణాలవల్ల అరుణ, మహర్షి ఇచ్చిన వరాన్ని తనకూ, తన వాళ్ళకూ పుభంకలిగే విధంగానే ఉపయోగించుకున్నది. అందువల్ల, అరుణ నీర్మయంలో అనుచితం, అనాలోచితం అంటూ ఏమీ లేదు,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగంకలగగానే, బేతాశుడు శవంతోసహ మాయమై, తిరిగి చెట్టిక్కాడు. —(కల్పితం)

[ఆధారం: “పసుంధర” రచన]

మనదేశం గురించి తెలుసుకుండాం

క్వీజ్

ప్రకృతిసిద్ధంగా కొన్ని ప్రదేశాలు ప్రత్యేకతను సంతరించుకుని ప్రసిద్ధమయితే, మరికొన్ని ప్రాంతాలు అక్కడి మహానీయుల కారణంగా; సాంస్కృతిక, మత, రాజకీయ సంఘటనల ద్వారా ప్రసిద్ధి పొందుతాయి. కొన్ని ప్రాంతాలకు సంబంధించిన వేషాలు ఇక్కడ ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని గురించి మీకు ఎంతవరకు తెలుసో ఆలోచించి చూడండి:

1. జపానుదేశాన్ని ‘సూర్యుడు ఉదయంచే భూమి’ అని అంటారు. మరి మనదేశంలో ఏ ప్రదేశాన్ని ఉదయభానుడి కిరణాలు మొట్టమొదట స్ఫూర్తిస్తాయో తెలుసా?
2. అదిమతెగల జనాభా అత్యధిక శాతం ఉన్న రాష్ట్రం ఏది?
3. ఒక రాష్ట్రానికి చెందిన విలక్షణ నాట్యశైలిని విశ్వకవి రవీంద్రనాథ టాగూర్ బయటి ప్రపంచానికి పరిచయంచేసి ప్రాచుర్యం కలిగించాడు. ఆ రాష్ట్రం ఏది?
4. ఒక రాష్ట్రానికి ఆ పేరు రావడానికి కారణం అక్కడ అధిక సంఖ్యలో ఉన్న బౌద్ధ ఆరామాలే (మరాలు) కారణం. ఆ రాష్ట్రం ఏది?
5. మనదేశాన్ని త్రిటిష్టవాళ్ళు ధిల్లీనుంచి పరిపాలించినప్పుడు, వేసవికాలంలో వేరొక రాజధాని ఉండేది. ఆ ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్న నగరం ఏది? అది ఏ రాష్ట్రంలో ఉన్నది?
6. ప్రపంచంలోనే ప్రప్రథమ ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఎన్నుకోబడిన కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం కలిగిన రాష్ట్రం ఏది?
7. ప్రెంచి శిల్పివాసును శాస్త్రవేత్త లేకోర్స్సియర్ ఒక నమూనా నగరానికి రూపకల్పన చేశాడు. అది ఇప్పుడు రెండు రాష్ట్రాలకు రాజధానిగా ఉన్నది. ఆ నగరును వేదేమిటి? రెండు రాష్ట్రాలు ఏవి?
8. కుంభమేళా నాలుగు వేర్యేరు ప్రాంతాలలో జరుగుతున్నది. వాటిలో రెండు ప్రాంతాలు ఒకే రాష్ట్రంలో ఉన్నవి. ఏ రాష్ట్రంలో? (సమాధానాలు వచ్చే సంచికలో)

జనవరి క్వీజ్ సమాధానాలు

1. ‘నేతాజీ’ సుభాషింద్ర బోన్.
2. మంగన్లాల్ గాంధీ ‘మంచిపనుల పట్ట అస్కి’ అనే భావంతో ‘సదాగ్రహ’ అనే పదాన్ని రూపొందించాడు. గాంధీజీ దానినే ‘సత్యగ్రహం’గా మార్చుకున్నాడు.
3. 1916 లక్కీ కాంగ్రెస్ మహాసభలో.
4. లాలా లజపత్రియ్, బాలగంగాధర తిలక్, బిపిన్ చంద్రపాల్.
5. 1905.
6. 1857.
7. 1929 డిసెంబర్ 31 వ తెద్ది జరిగిన లాహోర్ కాంగ్రెస్ మహాసభలో.
8. 1928 లో సర్ జాన్ సెమన్ నాయ కష్ట్యంలో, భారతీయ నాయకులతో పరిపాలనా సంస్కరణలను గురించి చర్చించడానికి.
9. 1946 ఆగస్టు 24.
10. బాలగంగాధర తిలక్.

నాగాల్యండ్ జానపద కథ

కొండలతో నిండిన నాగాల్యండ్ రాష్ట్రం మనదేశ ఈశాన్య దిశలో ఉంది. ఉత్తరంగా అరుణాచల్ ప్రదేశ్, అస్సాం రాష్ట్రాలు; దక్షిణంగా మణిపుర్; పశ్చిమంగా అస్సాం; తూర్పున మియాన్స్ట్ర్ (బర్మా)లను పరిష్ట్రాలుగా కలిగి ఉంది.

16,527 చ.కి.మీ. వైశాల్యంగల ఈ రాష్ట్ర జనాభా (2001 జనాభా లెక్షల ప్రకారం) 19,88,636. ఈ రాష్ట్రం సముద్రమట్టానికి దాదాపు 1,490 మీ. ఎత్తులో ఉంది.

కోవిచూ రాజధానిగా 1963 డిసెంబర్ 1వ తేదీ నాగాల్యండ్ రాష్ట్రం ఏర్పాటయింది. మన భారత యూనియన్లో ఇది 16 వ రాష్ట్రం. ఇక్కడి ప్రజలు ప్రధానంగా హిందీ, నాగమీన్, ఇంగ్లీషు భాషలు మాట్లాడుతున్నారు.

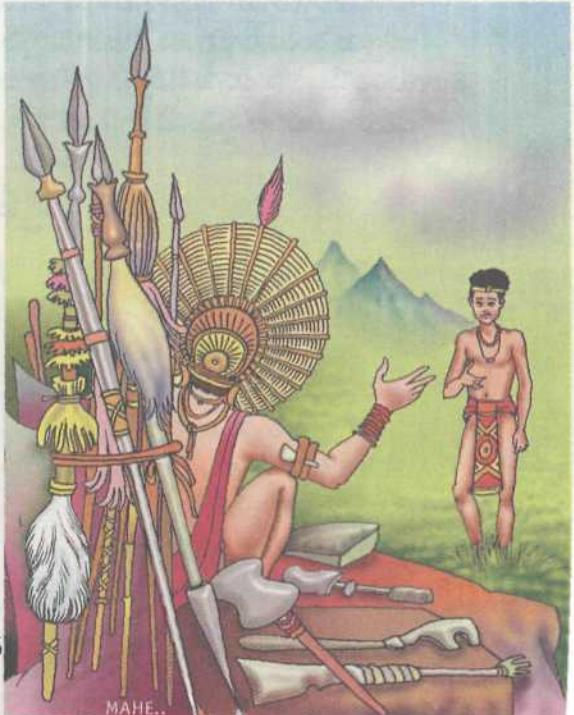
నాగా పర్వతశాసనవులలో చాలా ఎత్తు యున సారామతి కొండ శిఖరం సముద్రమట్టానికి 3.877 మీ. ఎత్తులో ఉంది. ప్రకృతి సాందర్భానికి పేరుగాంచిన కోవిమా మేసవి విడిది.

‘ సముద్రమట్టానికి 195 మీ. ఎత్తులో ఉన్న దిమాపూర్ను ఈ రాష్ట్రానికి సింహద్వారంగా చెబుతారు.

కోవితో - కిన్నెర

నాగాల్యండ్లోని జస్తే బోటో అనే చిన్నగ్రామంలో కోవితో నివసిస్తాందేవాడు. కోవితోకు చధ్యాలు గేస్తు. వాడు నా అనేవాళ్ళుచేసి అనాథ. ఎవరిగాడుల్లో వాళ్ళు పతమతమవుతూ ఉండేవారు త్వ్యగ్రామస్థులెవరు. కోవితోను పట్టించుకునేవారు కాదు. వాడు మౌరుంగోలో పొరుగురు కుర్రవాళ్ళతో కలిసి తిరిగేవాడు. కోవితో కిందామీదా పడి, ఆ పని ఈ పనిచేసి వాట్లనియికునేవాడు. కాని, కానీ మిగల్ప లేకపోయాడు వాడు, ‘దావో’ తయారుచేయడం, వెదురుబుట్టలు అల్లడం, అడవిలో జంతుపులను వేటాడడం నేర్చుకోవాలనుకున్నాడుగాని, వాటిని నేర్చే నాథుడు లేకపోయాడు.

గ్రామంలో బుట్టలల్లేవాడి దగ్గరికి వెళ్ళినేర్చుమంటే, ‘పెట్టుపెట్టు’, మా. పని చెడగొట్టకు, పిల్లలు

పెధవా!” అని కసురుకునేవాడు. కోహతో, పట్టరాని దిగులుతో వెనుదిరిగేవాడు. ఏం చేయడానికి తేచక సతమతమయ్యాడు.

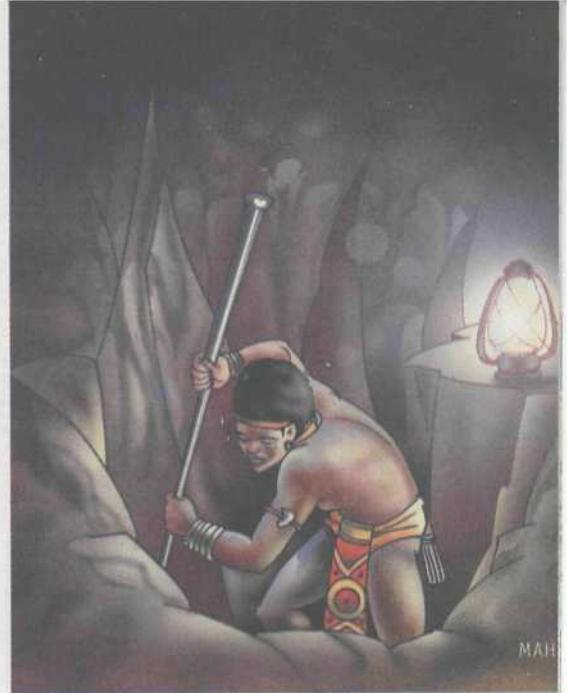
ఒకనాడు ఒక యువకుడు తన ఈలెకుపదును పెదుతూ ఉండడు, కోహతో చూడు. వాడి ద్వారికి వెళ్లి కోహతో, “ఈటి తయారుచేయడం నాకు నేర్చుతావా?” అని అడిగాడు.

“ఇప్పుడు కాదు, తరవాతచెబుతాను. సీలాగా సేను తీరిగ్గా తిని కూర్చోలేదు,” అని విసురుగా వెళ్లిపోయాడాయువకుడు.

కోహతోను ఆ మాటతో పట్టరాని కేం మచ్చింది. ఊరి చివరికి వెళ్లి అక్కడ గుంపుగా పడిఉన్న మెయిళ్లకు ఆసుకుని తీప్రంగా ఆలోచించసాగాడు. ‘‘నేను వనిపాటూ లేకుండా ఎమకీ, ఎలాంటి ప్రయోజనమూ లేకుండా తిరుగుతున్నాను?’’ అంటూ బాధగా నిట్టుర్చి, ఆ తరవాత కొంతసేపటికి పిడికిలి కిలిగించి, “పదిమంది గౌరవించేలాగా ఏడ్నా ఒక పనిచేయాలి. ఇంతకు ముందు ఈ గ్రామంలోని వాళ్లయ్యరూ చేయని గ్రహకార్యాన్ని చేయాలి!” అను కున్నాడు. ఆ ఆలోచనే వాడిలో నూతన ఉత్సేజాన్ని కలిగించింది. ఏ పనిచేస్తే సాటి గ్రామప్రజలు గౌర వించగలరా అని తీప్రంగా ఆలోచిస్తూ ముందుకు నడుషసాగాడు.

ఆప్యుడు వాడికి ఒక పాట వినిపించింది. ఆ గ్రామానికి చెందిన కొండరు ఆడపిల్లలు దూరంలో పెఱుతున్నారు. ప్రతి ఒక్కరూ ఖాంగ్ కడుమ చంకన పెట్టుకుని కొండదిగువున ప్రవహిస్తాన్న నదిలో నుంచి నీళ్లు తెవడానికి బయలుదేరారు. నదిని చేయకోవాలంచే చాలాదూరం కాలినడకో షాళ్లి. నడకుపల్ల అలసట తెలియకుండా ఆడపిల్లలు పాడు కుంటూ పెఱుతున్నారు. వాళ్లను చూడగానే కోహతో మనుశ్లో ఒక ఆలోచన మెరుపులూ మెరిసింది.

ఆ గ్రామంలో ప్రతి ఒక్కరూ ఎదుర్కొంటూన్న అతిపెద్దసమస్య నీళ్లుఎద్దడి. తాను ఒక బావి తవ్వ కలిగితే గ్రామస్ఫూలు నీళ్లకుసం పడే కడగండ్లుంచి గడ్డికుతారు. వాళ్లు ప్రస్తుతం పడుతూన్న కష్టాలు తీరుస్తాను గనిక, ఆ తరవాత తననెవ్వరూ తేలిగ్గా

MAH

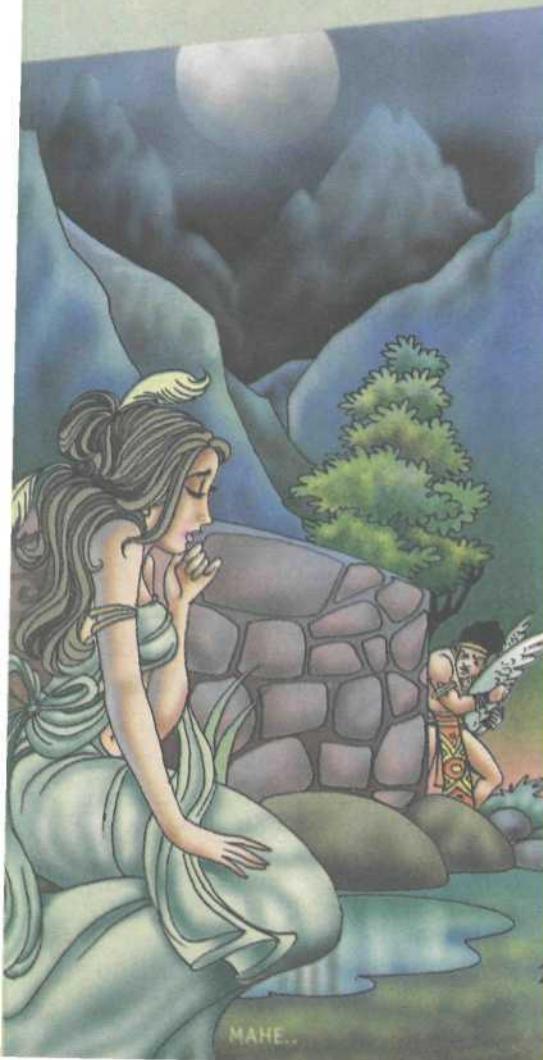
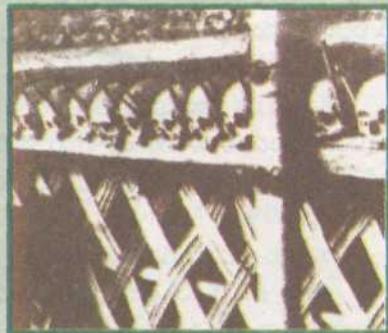
తీసిపారెయ్యరు. అందరూ గౌరవిస్తారు. ఈ ప్రాంతంలో బావి తవ్వడానికి ఇప్పుడే ప్రారంభించాలి. అయితే పని పూర్తయేంతవరకు ఆ సంగతి వేవ్వరికి చెప్పుకూడదు. చెచితే తను చేస్తాన్నపని అసాధ్యమని అపహస్యం చేయవచ్చు!

పారా, పలుగూ పట్టుకుని అప్పుడే బావి తవ్వడానికి పూర్వసుకున్నాడు. అది పనివాదినైన తనవల్ల అంత సులభంగా సాధ్యమయ్య పనికాదని వాడికి తెలుసు. అయితే, ఎలాగైనా తవ్వి తీరాలన్న పట్టు దలతో తవ్వడం ప్రారంభించాడు. పాట్ల నింపుకే పడానికి ఇతర పనులు చేసుకుంటూ, తీరిక దొరికి నుండల్లా బావి తవ్వడం కొనసాగించాడు.

ఆ విధగా రోజులు, వారాలు, నెలలు, సంవత్సరాలు గిట్టిపోయాయి. వాడు బావి తవ్వడం మాత్రం మానచేదు. దిగువ నీళ్లను సమీపించేసరికి కోహతో యుక్తపయస్కుడుయాడు. ఒకనాడు అతడు ఎప్పటిలోగుమాన్ని ఎత్తిబలంగా నెలలో దించాడు. దాంతే పాతాళగుగ పాడిముఖం మీదికి సీటి బుగ్గలా పైకి చిమ్మింది. కోహతో ఆనందంలో ఉక్కిరిబిక్కిరి అయ్యాడు! కుణాలలో బావి నీళ్లతో నిండిపోయింది!

తలల వేట!

ఒకానోక్కుడు నాగాలు మనుషులను వేటాడే వాళ్ళు. కనీసం ఒక్క మనిషి తలను కూడా వేటాడ లేనివాళ్ళే అసమర్థుడని పరిహాసించే వాళ్ళు. అలాంటి వాడికి సులభంగా పిల్లలనిచేపాళ్ళు కూడా కాదు. ప్రాచీన నాగాలు పుర్తెలను ఇళ్ళల్లో జ్ఞాపికల్లా అమర్పి ఉంచేవారు. ఆది వాళ్ళ ఏరానికి చిహ్నంగా భావించేవాళ్ళు!

కోపోతే సంతోషంగా గట్టుమీదికి వచ్చాడు. దూరంగా కొండరు ఆడపిల్లలు పాడుకుంటూ నీళ్ళకోసం నదికేసి నడవడం గమనించాడు. వాడు గబాగబా పరిగెత్తి వాళ్ళరగ్గరికివెళ్లి, “నీళ్ళ కోసం మీరు ఇకమీదట అంతదూరం వెళ్ళ పని లేదు. నేను బావి తువ్వాను. నీళ్ళ మహాస్వభూయంగా ఉన్నాయి, వచ్చిచూడంపి!” అన్నాడు. వాడి మాటలు వాళ్ళు మొదట నమ్మలేదు. అయినా, వెళ్లి చూడ్చుం వల్ల నష్టమేమిటి అన్న ఉత్సాహంకొండ్ది వాడి వెనక వెళ్లారు. నిర్మలజలంతో నిండిన బావిని చూసి పట్టారాని ఆనందం చెందారు.

కణాలలో కోపోతే బావి గురించి ఊరు ఊరుతా తెలిసిపోయింది. పిల్లలూ, పెద్దలూ, ఆడా, మగా అందరూ వచ్చి ఆ బావిని వింతగా చూడసాగారు. దానిని బంటరిగా తవ్విన కోపోతే పట్టుదలనూ, శక్కిసామర్ధ్వలనూ మెచ్చుకున్నారు. ఇప్పుడు కోపోతే నలుగురిమెప్పునూ పాంది గ్రామప్రముఖులు లలో ఒకడుగా గుర్తింపు పాందాడు.

అయితే, ఇది ఆచ్ఛేకాలం కొనసాగలేదు. కొన్నాళ్ళకు కోపోతే బావిని గురించి మేఘాల మధ్య ఉన్న క్షేరులకు తెలియవచ్చింది. క్షేర యువతులు రాత్రుల్లో చంద్రేదయుమయ్యాక భూమి మీదికి దిగివచ్చి కోపోతే బావిలో జలశ్రీదలాడి సూర్యుడుయానికి ముందు తమ లోకానికి వెళ్లిపోయేవారు. అలా వాళ్ళు జలకాలాడి వెళ్ళడంవల్ల బావిలో వాళ్ళు

రెక్కల నుంచి రాలిన ఈకలు, తల పువ్వుల రేకుల వల్ల నిర్మలజలం కలుపితం కాసాగింది.

దానిని చూడగానే గ్రామస్థులకు ఆగ్రహం కలిగింది. కోతోను పీలిపించి, “ఈ బావిని ఇలా కలుపితం చేస్తున్నవారెవరు?” అని నిలదీశారు. “నాకు తెలియదు!” అన్నాడు కోతో. అయినా గ్రామస్థులు వాడి మాటను నమ్మలేదు. “నువ్వు నీ బావిని ఉపయోగించుకోవడానికి మరపరినో అనుమతిస్తున్నాము! అందువల్లే అంత త్వరలోనే బావి నీట్లు పాడయ్యాయి. ఇది ఇలాగే కొసాగించుటే నిన్న గ్రామంనుంచి తరిమిమెయక త్పుదు!” అని పొచ్చరించారు.

ఈ విషయంలో ఏడో చేసితీరాలనే నిర్ణయానికి వచ్చాడు కోతో. ఎందుకంటే సంవత్సరాల తరబడి ఎంతో శ్రమపడిన తరవాతే పదిమందిలో గౌరవం సంపాదించుకోగలిగాడు. దానిని అంతలోనే పోగొట్టుకోవడానికి వాడికి మనసాపులేదు.

ఒకనాటి అర్ధరాత్రి సమయంలో వాడు బావి దగ్గరకి వెళ్లి ఒక పెదురుపాడ చాటున కూర్చు న్నాడు. చంద్రోదయ సమయంలో యథాప్రకారం అక్కడికి వచ్చిన కిస్సెరలు, నీళ్లలో దిగదానికి ముందు తమ పీపులకు ఉన్న రెక్కలను విప్పి ఒక బంధమీద ఉంచారు. “అహ! ఈ పని చేస్తున్నది మీరా? నాకున్న మంచిపేరును కాసాచెడగొడుతున్న మీకు సదె గుణపారం నేర్చుతాను!” అనుకుంటూ కోతో అడుగుమీద అడుగుమేసుకుంటూ ఆ రెక్కలున్నచోటికి వెళ్లి, ఒక జత రెక్కలను తీసుకుని ఇంటికి పారిపోయాడు.

తూర్పుదిల్లో అరుణాంఖలు విచ్చుకుంటూం డగా కిస్సెరలు బావిలోనుంచి పైకి వచ్చారు. రెక్కలను తీసి పీపులకు తగిలించుకుని తమ లోకానికి ఎగిరి వెళ్లిపోయారు. ఒక్క కిస్సెరమాత్రం అక్కడే ఉండిపోయింది. “ఆగండి... నేనూ వస్తున్నా.. నారెక్కలెక్కడే కనిపించడంలేదు... వెళ్లిపోకండి!” అని వాళ్లతో ఏకరువుపెట్టింది. అయినా ఒక్కరూ వినిపించుకోకుండా వెళ్లిపోయారు. అభరికి ఆ ఒక్క క్షోమూత్తంపుటున్న అక్కడే ఉండిపోయింది!

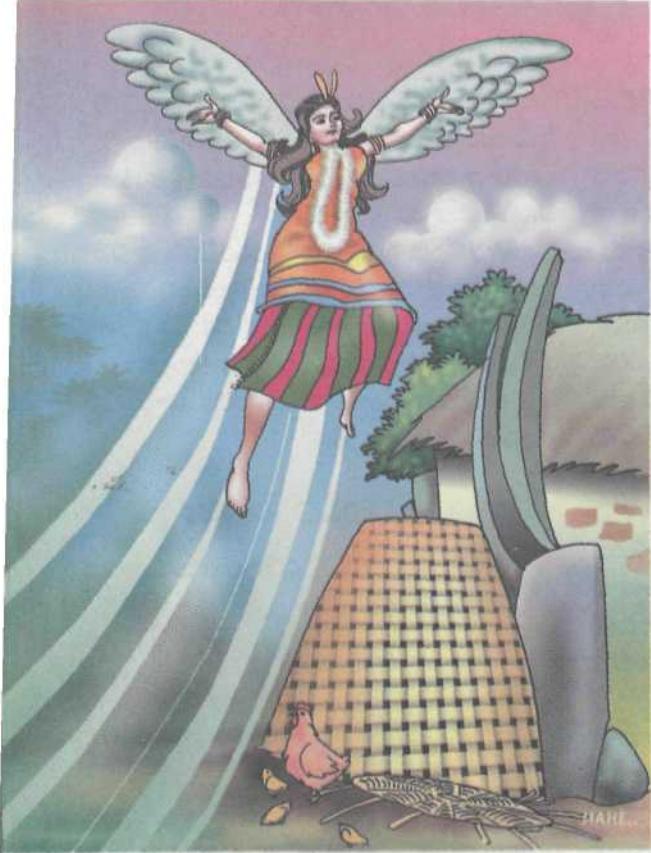
“నిన్న ఇక్కడి నుంచి వెళ్లినివ్వసు. ఇది నీ స్నేహితురాంద్రకు గుణపారంగా ఉండాలి! ఇక్కపై ఒక్కరూ నా బావి దరిద్రాలకు రాకూడు!” అంటూ అక్కడికి వచ్చాడు కోతో.

కిస్సెరక్కురు ముస్సిరుగా విలపించింది. దానిని చూసి కోతో మనసు కాస్త మెత్తబడింది. పెగా ఆమె చాలా అందంగా ఉంది. “నీకు ఏ కరతా రాకుండా కాపాడతాను. నన్న వెళ్లిచేసుకుంటావా?” అని అడిగాడు కోతో. కిస్సెర మరొక మార్గంలేక అందుకు ఒప్పుకున్నది.

ఆటవిక తెగలు

నాగాల్యాండ్లో వివిధరకాలజీలప్రజలు నివసిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా పధ్యాలుగు తెగలను గుర్తించారు. వాటిలో అంగామి, అవో, భఘేసాంగ్, చాంగ్, భేముంగాన్, కోన్యాక్, లోధా, భోమ్ తెగలు ప్రధానమైనవి. ప్రతి తెగకూ ప్రత్యేక సంప్రదాయాలూ, ఆచారాలూ ఉన్నాయి. మాట్లాడేభాషలోనూ మాండలికాలు ఉన్నాయి. కుమ్మకునేడుస్తులు, పెట్టుకునేసులు, ధరించేతలు పాగాలు కూడా ఒక్కొక్కు తెగు ఒక్కొక్కు విధుగా ఉంటాయి. ఈ ప్రధానమైన తెగలు ప్రస్తుతం మరిన్ని ఉపతెగలుగా విభజించబడి ఉన్నాయి.

ఆమెను అప్పుడే వెళ్లాడి తన మెట్ల గ్రామానికి తీసుకువెళ్లాడు. ఇష్టధూ కలిసి సాంతంగా ఇల్లు కట్టుకున్నారు. కిస్సెర మాంసం కూర, అన్నం

వందడం; జాతో, రుహీ బియ్యం శీరు తయారు చేయడం, బుట్టలల్లడం, నాగా గీతాలు పాడడం సేర్పుకున్నది. రోజులు సుఖంగానే గడిచిపోతున్నాయి కాని, ఆమెకు మేఘాల మధ్య ఉన్న తమ స్వస్థలానికి వెళ్లాలనే కోరిక మాత్రం రోజురోజుకూ ఎక్కుమపుతునే మచ్చింది. ఇలా కొన్నిసంవత్సరాలు దోర్లిపోయాయి.

కోపాతో ఇంటిపట్టున లేసప్పుడల్లా ఆమె తన రెక్కల కోసం ఇల్లంతా వెత్తికది. అయితే, కోపాతో వాటిని కిస్సెర కంట బడనిచోట జాగ్రత్తగా దాబాడు. కిస్సెర ఒకనాడు వాటిని ఎక్కుడ దాచి ఉంటాడా అని తీపుగా ఆలోచించసాగింది. తాను మాడని చేటు, తాను వెళ్లులేని చేటు ఏదై ఉంటుందే అక్కడే దాచి ఉంటాడు. అది ఏదై ఉంటుంది? అని ఆలోచించింది. చుట్టుకున్న ఆమెకోక ఊహత్యైంది. కోళ్ళగూటిలో దాచి ఉంటాడా? వెంటనే ఆమె లేచి ఇంటి వెనక ఉన్న పాకలోకి వెళ్ళింది. అక్కడ భరించలేని దుర్ధంధం. అయినా, ఆమె పట్టుడలతో కోళ్ళ గూటిలో చేయి పెట్టి చూసింది. కోడి పిల్లలు అరవడంతో తల్లికోడి ఆమె అంధ్మొన చేతిని గోళ్ళతో, ముక్కుతో రక్కింది.

హానికథలు

సంప్రదాయబ్ధమైన నాగా శిల్పకళలు, వస్త్ర చిత్రాలు చాలాపరకు తలల వేటను ప్రధాన అంశంగా కలిగి ఉన్నాయి.

కొయ్యబోమ్మలు చేయడం, కొయ్యల మీద బోమ్మలు చిత్రించడం, వెదురుతో రకరకాల వస్తువులు తయారు చేయడం; కుండలు చేయడం మొదలైన వాటిలో నాగాలు సిధ్ధహస్తులు. నాగాల్యాండ్ అడువుల్లో నాణ్యమైన వెదుళ్ళు, పేములు పెరివిగా లభిస్తాయి. అంద్మొన వెదురుబుట్టలు అల్లడంలో నాగాలు నిపుణులు. కంఠాభరణాలు, చేతి కది యాలు, కాలి కడియాలు మొదలైన వాటిని పేములతో తయారుచేస్తారు.

అయినా ఆమె చేతిని వెనక్కు తీయకుండా అక్కడ ఏముందనని వెతకసాగింది. ఆమె వేళ్ళకు ఏదో మెత్తా తగిలింది. ఆమె దానిని మెల్లగా వెలువలికి తీంది. “అహా! తన రెక్కలు! కాకపోతే కొంచెం కంపుకొడుతూ, మురిగా, అంచులు మడతలుబడి ఉన్నాయి. అయినా అవి పనికివసాయి!” అను కుంటూ ఆమె వాటిని విదిలించి, తన పీపుకు కట్టు కున్నది. ఒక్క ఊరున వైకి ఎగిరి, తిరిగి చూడుకుండా మేఘాలమధ్య ఉన్న తన లోకాన్ని చేయకున్నది.

పాద్మపోయాక కోహతో ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. భార్య జాడ కనిపించలేదు. ఇల్లంతా, పెరట్లో వెతి కాడు. ఇరుగు పారుగును అడిగాడు. ఆ తరవాత పిచ్చివాడిలా తిరుగుతూ కనబళ్ళవారినందరినీ తన భార్య గురించి అడగసాగాడు. అయితే, ఒక్కరు కూడా చూసినట్టు చెప్పులేదు. ఆతంగా కోళ్ళ గూటి ద్వారికి పెళ్ళి కోళ్ళ గూట్లో చేయిపెట్టి రెక్కల కోసం వెతికాడు. అవి కనిపించలేదు. అప్పుడ్చమయింది వాడికి అసలు విషయం. భార్య పేళ్ళపోయిన బాధను భరించలేకపోయాడు.

వాడు తన గుడినె ముందు కూర్చుని భోరుమని ఏడ్యసాగాడు. ఉన్నట్టుండి ఒక తెల్లుకాకి వాడి పతన వాలి, “ఏడుకు కోహతో. ఆమె ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోవడం నేను చూశాను. కావాలంటే నిన్ను కూడా అక్కడికి తీసుకువెళ్ళగలను. అయితే, నువ్వు అందుకు నాకోక ప్రత్యుషకారు చెయ్యాలి!” అన్నది.

“అలాగే, మిత్రమా! ఏం చెయ్యాలో చెప్పు,” అన్నాడు కోహతో ఆతృతగా.

“నున్న నల్లకాకిగా మార్చాలి. తెల్లా ఉండడం నాకు నచ్చలేదు. నేను వింతగా కనిపించడంవల్ల నా అన్యదమ్ములందూ నున్న మదిలి పేళ్ళపోయారు, అన్నది తెల్లకాకి.

“క్సెన్చరరాజ్యం చేరుకోగానే తప్పక చేస్తాను,” అని మాట ఇచ్చాడు కోహతో.

ఆ తరవాత వాడు తెల్ల కాకి పీపుమీద కూర్చు న్నాడు. అది ఆకాశం కేసి ఎగిరింది. చాలాదూరం పయనం చేసి వాళ్ళు మేఘాల మధ్య ఉన్న క్సెన్చర లోకం చేరుకున్నారు. అక్కడున్న క్సెన్చరులు వారిని

పారిభూషిక పదాలు

మోరుంగ్ : బ్రహ్మచారుల విడిది.

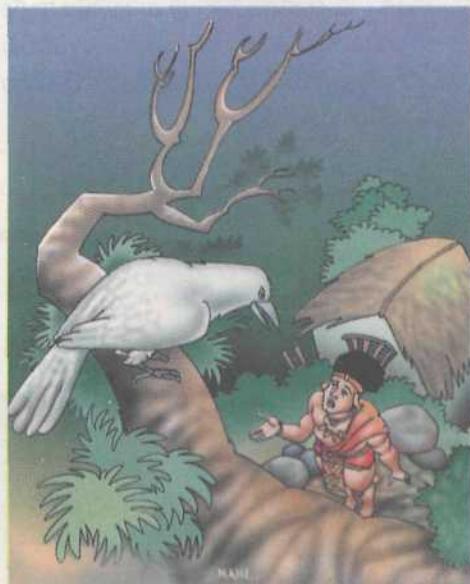
దావో : ఒక రకం ఊటి.

ఖాంగ్ : భుజానికి తగిలించుకునే వెదురుబుట్ట.

చుంగా : వెదురు లోటాలు.

కిస్సెరలు : మేఘాలలో నివసించే ఒక రకం దేవతాస్త్రులు.

జూతో, రుహీః బియ్యంతో తయారు చేసే బీరు.

కోహతో భార్య ఉన్నచోటికి తీసుకువెళ్ళాడు. ఆమె కోహతోకు సాదరంగా స్వాగతం పలికింది. తాను చెప్పి పెట్టుకుండా పారిపోయి మృషినందుకు అమలోలోపల బాధపడింది. తసుర్కు సిగ్గుపడింది. తనపే ప్రేమతే చూస్తూన్న భూతో, “దమచేచి మళ్ళీ నున్న భూలోకానికి రమ్ముని పిలవచ్చు, శాంతి సుఖాలతో ఇక్కడే హాయిగా ఉందా!” అన్నది చిన్నగా నప్పుతూ. కోహతో అందుకు సంతోషంగా అంగీకరించాడు.

హస్యచతురులు: తెనాలి రామలింగదు

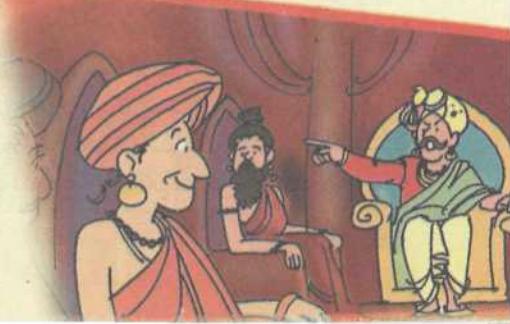
సభికులు దానిని చూసి, ‘ఆహో! ‘టో’ అనడు రాజుగారికి వినిపించింది. “ఆ చిత్రాన్ని గీసి నందుకు చిత్రకారుడికి వెయ్యి బంగారు నాటాలు బహుమతిగా ఇచ్చాను! దానిని గురించి అభిప్రాయం ఏమిటి?” అని సమాధాను కోసం సభికులకేసి చూశాడు.

శ్రీకృష్ణదేహాయలు సభలో కొలువుతీరి ఉన్నాడు. ఇద్దరు భటులు ఒక పెద్ద చిత్రపటాన్ని చెరియుక పక్కన పట్టుకుని రాజుగారికి సభికులకూ చూపారు. అది సకల రాజలాంఛనలతో నిండిన కృష్ణదేహాయల చిత్రపటం. దానిని చూసి రాజు ఎంతో సంతోషించాడు.

రాజు సమాధాను చెప్పేటేడు. “చాలా అందుగా ఉంది!” “అద్భుతంగా ఉంది!” అనే మాటలు రాజుకు వినిపించాయి. అయితే సభలోనే ఉన్న తెనాలిరామలింగాలు మాత్రం నోరువిస్తరుండా ఉండడం రాజు గమనించి, అతడికేసిచూస్తూ, “రామలింగా! నీ అభిప్రాయం ఏమిటి?” అని అడిగాడు.

రాజు సమీపంలో కూర్చున్న సభికుడైకడు లేచి నిలబడి, “చిత్రపటం చాలా అందంగా ఉంది మహారాజా! ఈ చిత్రం ముమ్ముర్కులా మీమ్ముల్లే పోలిఉన్నది. దానిని ఎవరు చిత్రించారు ప్రభూ! అన్నాడు నశ్యతూ.

“అయినా, చిత్రంలో తమ మౌము మరొకమ్ము కుమించడంలేదో ప్రభూ! ఎప్పుడో ఒక్కుడు నేను ఇంతక్కనూ ఉత్తమచిత్రం చిత్రిసాను,” అన్నాడు తెనాలి రామలింగాడు. రాజుకు ఆమాట ఆశ్వాం కుగించింది. “చిత్రాన్ని చూసి ఆనుదించాలంటే ఎంతో ఊహించుకోవాలి. వెష్టు! నువ్వు దీనిక్కు గొప్ప చిత్రం గేసేంతమయ్యు తిరిగి రావచ్చు!” అని ఆజ్ఞాపించాడు రాజు.

ఒకనెల్ గడింది. రామలింగాడి ఆచూకీ తెలియలేదు. రాజు ఒకనాడు సభలో, “రామలింగాడుకుడు? ఇంకా చిత్రలెఖునం చేసునే ఉన్నాడా?” అని అడిగాడు. “అతడు చిత్రం గేస్తుండు మేమెఘురు చూడచేము, ప్రభూ!” అన్నాడు ఒక సభికుడు. “అసలు కుండె పట్టుకోవడం అతనికి చేతనవునా?” అని మరొక సభికుడు అసమతోసభికులు గొల్లునువ్వారు. ఆప్యుడి తెనాలి రామలింగాడు సభలోకి అడుగువెట్టాడు.

సభలోకి రాగానే రామలింగాడు వంగి రాజుకు నెముస్కరించి, ‘నేను గేసిన చిత్రం చూపడానికి ప్రభువలు అనుమతించాలి!’ అన్నాడు. తెనాలి రామలింగాడి వెనక్కచ్చిన ఇచ్చయ భట్టులు, అతడు చుట్టుగాచుట్టు తెచ్చిన పొడ్డాటి వస్త్రాన్ని విప్పి చూపారు. సభికులు ఒక చివరినుంచి ఇంకోకచివరివరకు చిత్రాన్ని ఒక్కసారిగా చూడలేక పోయారు. “ఏమిటీచిత్రం! పెద్దగుర్రం తేకుత్తు మరేది కనిపించడంలేదు!” అన్నాడు రాజు.

“మహాప్రభూ! ఒక చిత్రాన్ని చూసి ఆనుదించా లంటే ఎంతో ఊహించుకోవాలి కదా ప్రభూ! ఏగతావాటిని తమరే ఊహించుకోవాలి. గడ్డి తిన్నాక గుర్రం ముందుకు వెళ్ళిపోయింది. అందువల్ల దాని శరీరం చిత్రానికి వెలుపల ఉన్నది!” అన్నాడు తెనాలి రామలింగాడు.

వింత వింత ఆదాలతో, విచిత్రమైన సంప్రదాయాలతో నిరండిన విభిన్న జీవన రీతులకు నిలయం మన విశాల భారతదేశం. భారతీయ జీవన విధానాలకు సంబంధించిన ఆసక్తి కరమైన విషయాలను మీకు అందించడమే ఈ శీర్షిక ఉద్దేశం.

మన ప్రజలనూ, వారి జీవన సరళిసీ ఆకాశింపు చేసుకోవడానికి వీలుగా ఆయా విషయాలను మరింత సునిశితంగా పరిశీలించడానికి ఇది దోహచం చేస్తుంది!

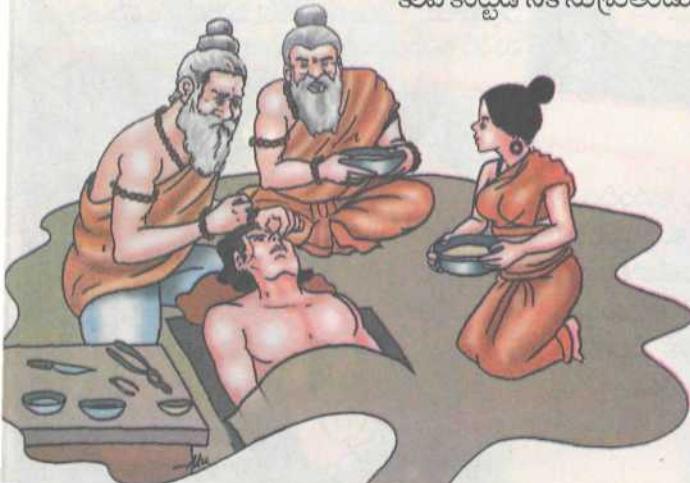
ప్రపంచంలోనే మొట్టమొదటి శస్త్రచికిత్సవేత్త!

భారతదర్శని

ఆయన నిహసించిందేమో
అతి ప్రాచీన కాలంలోనే.
అయినా, ఆయన తన కాలా
నికి ఎంతో ముందుగా ఆలో
చించి, ప్రపంచంలోనే మొట్ట
మొడచి శస్త్రచికిత్సకారుడుగా
చరిత్రలో నిలిచిపోయాడు.
అయనఎవో మీకు తెలుసు?
సుశ్రుతుడు! కళ్ళల్లో ఏర్పడే
శుక్కలను తెలిగించు; ప్రసవ

శస్త్రచికిత్సలు, మూత్రాశయం
లోని రాట్చు తీసివే యడుం;
సౌంధ్యం కోసం శస్త్రచికిత్సలు
అంటూ ఆయన చాలా
చేశాడు. ఎప్పుడనుకున్నారు?
క్రీ. పూ. 800 సం.లో!

వెలుపలి గాయాలను
కైపి కుట్టడానికి సుశ్రుతుడు

చెట్లనుంచీ, జంతువులనుంచీ
తీసిననారనూ, మెత్తుకలనూ
ఉపయోగించేవాడు. శరీరం
లోపలి గాయాలను కుట్టి
డానికి గండుచీమలను ఉప
యోగించేవాడు.

గాయం అంచులను ఒక
టిగా కలిపి చీమలను ఒకదాని
పక్కన ఒకటి ఆమర్చేవాడు.
చీమలు అంచులను పట్టికు
స్తూపప్పుడు వాటి శీర్ఘాగా
లను తురించి మెలుపలికి తీసేనే
వాడు. వాటి తలలు మాత్రం
మానవ శరీరంలోనే ఉండిపో
యేవి. గండుచీమలు ఎలా
ఉపయోగిస్తాయో చూశారా!

చందువూమి

కేరళ 'బ్రెక్' ద్వాన్!

కొయ్య పలకలతో అమ
ర్చిన వేదికపై యాభైమంది
దృఢకాయులు అదేసనిగా
గెంతులు మేసూ దూక్కె ఏమ
పుతుంది? కొంత సేపటికి వేదిక
విరిగిపోయి నేలమట్టమవు
తుంది. కేరళకు చెందిన
అంతగా ప్రామర్యం పాండసి
'చవిట్టునాటకం' పతాక
సన్నిఖేశం ఇది!

16 వ శతాబ్దింలో పోర్చు
గీసులు కేరళ ప్రాంతంలో
అడుగుపెట్టినమ్ముడు, తమతో
పాటు యూరోపియన్ ఓపెరా
సంప్రదాయాన్ని కూడా పెంట
చెట్టుకుని వచ్చారు. ఈ సంప్ర
దాయమూ, స్థానికంగా ఉన్న
'కథకళి' సంప్రదాయమూ
కలిసి 'చవిట్టునాటకం' అనే

సరికొత్త నాట్యపద్ధతి రూపొం
దడానికి దోహాదం చేశాయి.

కథాంశాలను త్రిపుష్టమత
సంబంధమైన కథల నుంచీ,
యహారపు చరిత్ర నుంచీ
స్వీకరించి, ఈ స్వత్య నాటిక
లను తయారు చేసారు.
పాత్రధారులే తమ పాటలను
పాడటం ఏటి ప్రత్యేకత.
కథకళిలో లాగే ఈ స్వత్య
నాటికలు కూడా యుద్ధం
తోనే ముగుస్తాయి. దీనికొసం
దాపు యాభైమంది దృఢకా
యులు ఒక్కసారిగా వేదిక
మీడిక వసారు. వేదిక ఎంతటి
బలమైన చెక్కలతో అమర్చిన
దేనప్పటికీ, దానిమీదిక
వచ్చిన ఈ 'యుద్ధపీరుల'
గెంతులకు అది విరగకపాతే
ప్రదర్శన విజయవంతం
కానట్టే లెక్క!

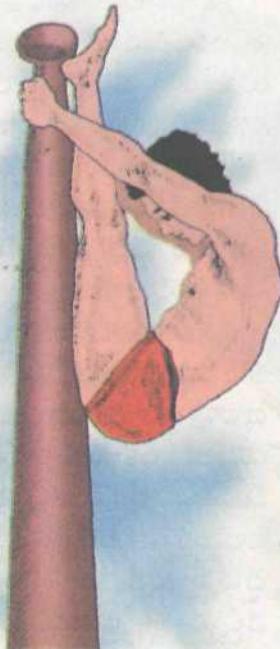
వెచ్చదనం రహస్యం!

మీరెప్పుడెనా కాశ్మీరుకు
పెళ్ళారా? మరీ శితాకాలంలో
అయితే నెత్తురు గడ్డకట్టే చలి!
అయినా ఇంతటి శితల వాతా
వరణంలో కాశ్మీరీలు ఎలా
హాయిగా ఉండగలుగుతు
న్నారు? అందుగానూ, అంద
మైన నవ్వులతోనూ ఎలా తిర
గ్రూపులుతున్నారు? అని మీరు

అశ్వర్యపోతున్నారా? తమ
బట్టలక్కిడ భీడుపరిచే 'అంగితి'
లోనే ఆసలు రహస్యం ఉంది!
'అంగితి' అంటే నిప్పుకణిక
లతో నీండిన మట్టమీద త. దాని
నెకచిన్న వెదురుబుట్టలోపెట్టి,
నడుముచుట్టూ ఉన్న వర్షాల
మధ్యబిగించి కుట్టుకుంటారు.
అదివాళ్ళ శీరాలకు కాపలసిన
వెచ్చదనాన్నిసుంది! అదన్న
మాట ఆసలు రహస్యం!

మల్లభంబ!

భారతదేశంలో ముఖ్యంగా మహారాష్ట్ర ప్రాంతంలో ప్రసిద్ధి గాంచిన ప్రాచీన క్రీడ 'మల్ల భంబ'. క్రీడాకారుల శక్తిసామర్థ్యాలను, శరీరం రబ్బరులా వంగే స్వభావాన్ని, వేగంగా తిరిగే శక్తినీ ప్రదర్శించడానికి ఇది ఉపయోగపడుతుంది. నేలమీద ఒక పాడువాటి గడును నాటుతారు. క్రీడాకారుడు ఆ గడు కొసుకు చకచకావిగ్రహించి వెళ్లి, బ్యాలెన్స్ తుప్పకుండా రకరకాల విన్యాసాలను ప్రదర్శిస్తాడు.

పదవ శతాబ్దానికి చెందిన చాటుక్కుల నాటిసాహిత్యంలో ఈ 'మల్లభంబ' క్రీడల ప్రస్తుతి ఉంది. ఆ తరవాత ఇది కనుమరుగ్గాపోయినప్పటికీ 19 వ శతాబ్దంలో రెండవ ఏష్యూ బాజీరావు కాలంలో పునఃప్రారంభమయింది. ఈనాడు 'మల్లభంబ'లో రక రకాల క్రీడలు వచ్చాయి. జాతీయ స్థాయిలో పోటీలు కూడా నిర్వహిస్తున్నారు!

వరి చేలలో చేపల పంట!

ఇదేమిటి! అని ఆశ్చర్యపోతున్నారా? అయినా ఇది అక్కరాలా నిజం! అరుణాచలప్రదేశ్‌కు చెందిన 'అపాటివిన్' అనే తెగల ప్రజలు ఈ విలక్కణమైన పర్ఫెంటిని అసుఫరిస్తున్నారు. వెల్లువదారిలో ఉన్న వరి చేలలో-నాట్లు పూర్తయి, మొక్కలు వేళ్లాని చిన్న చిన్న చేపల తాకిడికి తట్టుకోకలిగిన దశలో, చేపపిల్లలను మదులుతారు. వాటితో పాటు చిన్నచిన్న పురుగుల్ని మొక్కల్చీకూడా ఆహారంగా వేస్తారు. వరిపంట పెరిగి వెన్ను వచ్చి, పంట కోతకు సిద్ధమయ్యోగా, వాటిలోని చేపలు కూడా పెరిగి పెద్దమపుతాయి!

వసంతరుతువు రాకను భారతదేశమంతటా
వసంతపంచమి పండుగగా ఉత్సాహంగా
జరుపుకుంటారు. ఈ పండుగ మాఘ శుక్ల
పంచమినాడు (జనవరి-ఫిబ్రవరి) వస్తుంది.
తుర్పు భారతదేశంలో దీనిని సరస్వతీ పూజగా
జరుపుకుంటారు. జ్ఞానానికి అధిదేవత
సరస్వతి. ఆమె జ్ఞానస్వరూపిణి. శాప్తం,
కళలు, విజ్ఞానం, హాస్తకళలు మొదలైన
వాటిని చదువుల తల్లి సరస్వతి అంశాలుగా
మన పెద్దలు భావించారు. సృజనాత్మక శక్తికి,
స్వార్థికీకుడా ఏణాపాణి అయిన సరస్వతిని
సంకేతంగా చెప్పుడం మన సంప్రదాయం.

పశ్చిమబెంగాల్లో ఈరోజున సరస్వతి
విగ్రహాలను పూజిస్తారు. పుస్తకాలనూ, సంగీత

వాద్యాలనూ సరస్వతి విగ్రహం ముందు
ఉంచుతారు. ఈ రోజు పిల్లలు చదవరు!
పూజానంతరం సరస్వతి విగ్రహాన్ని సముద్రంలోనే, నదిలోనే నిమజ్జనం చేస్తారు.
మరునాడు పూజలు చేసిన తరవాతే విద్యా
ర్థులు పుస్తకాలు తెరుస్తారు. ఈ ప్రాంతంలో
సరస్వతి పూజ సందర్భంగా ఈ రోజున చిన్నారి
పాపలు సైతం చీరలు కట్టుకోవడం విశేషం!

ఈ రుతువులో ప్రత్యేకంగా పూచే, 'బసాక' పువ్వులతో, పసుపురంగు 'గాండా' పుష్పాలతో సరస్వతి దేవిని పూజిస్తారు.

ఉత్తర భారతదేశంలో ముఖ్యంగా పంజాబ్ ప్రాంతంలో వసంతపంచమి రోజున గాలి పటాలు ఎగురవేస్తారు. చాలా చోట్ల, ఈ రోజు

గాలిపటాల పందాలు కూడా జరుపుతారు. చెట్లన్నీ చిగురిసాయి. ప్రకృతి వింత శోభతో, రకరకాల పూలతో కళకళలాడే కాలం మసంతం. ఉత్తరభారతదేశంలో ఆవతోటలు మెరినే పసుపు

పచ్చపూలతో నేలతలికి బంగారు చేలం తెడిగి నట్టు కనిపిసాయి. మీనుమలు కూడా మసుపు పచ్చరంగు దుసులు ధరించి, మసంతోప్పవాలలో పాల్గొనడం ఇక్కడ చెప్పకోతగ్గ విశేషం!

కార్పువాల్

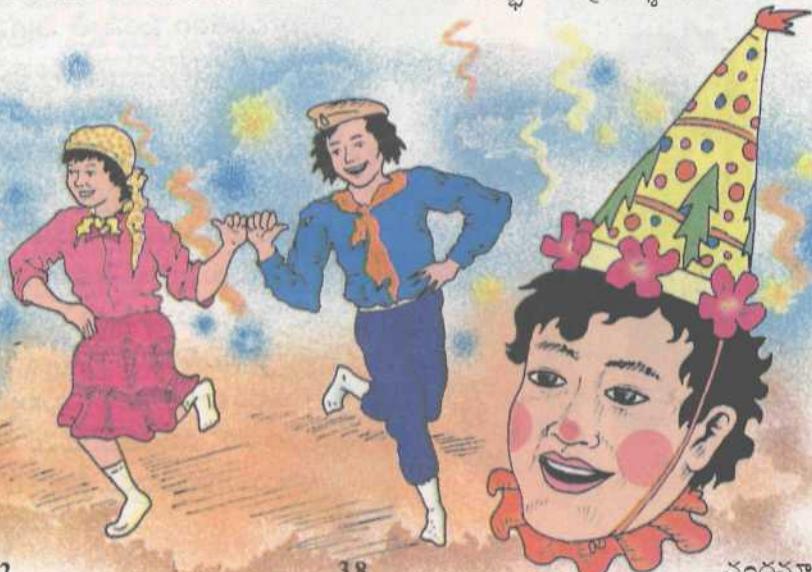
ఫ్రైబ్రిసెలలో గోవా సముద్రతీరం ఆనందో త్వాహాలతో, సంగీతంతో మారు మోగుతుంది. ఇక్కడి ప్రజలు మూడు రోజులపాటు ఆనందో త్వాహాలతో 'కార్పువాల్' అనే పండుగ జరుపు కుంటారు. ఇది ఆపపాటులతో ఆనందం వెల్లి విరిసే సమయం.

కార్పువాల్ జరిగే మూడు రోజులూ తన దేశప్రజలు ఎలాంటి పనిపాటులూ చేయ కూడదని ఒకానోకప్పుడు గోవాను పరిపాలించిన మోమోరాజు ప్రకటించినట్టు గోవా ప్రజలు విశ్వసిస్తారు!

రకరకాల రంగులతో అందంగా అలంక

రించబడిన తెప్పకొయ్యల (ఫ్లోట్స్)మీదా, శకటాలలోని వేదికలమీదా గాయనీ గాయ కులూ, సృత్యకారులూ ఆడుతూ, పాడుతూ ప్రదర్శనలిస్తారు. వీటికని ప్రత్యేకంగా విభిన్న ఆకారాలతో శకటాలు తయారు చేస్తారు. ప్రదర్శకులు ముఖాలకు రంగు రంగుల తొడుగులు ధరిస్తారు.

చారిత్రక అంశాలు, ఘుట్టులు ఆధారంగా చిన్నచిన్న నాటకాలు, నాటికలు ప్రదర్శిస్తారు. వీటిని 'ఫెలోస్' అని అంటారు. వీటిని కూడా 'ఫ్లోట్స్' వేదికలపై ప్రదర్శిస్తారు. కార్పువాల్ సందర్భంగా ప్రదర్శించే నాటికలలో

పురుషులే వివిధ పొత్తులు ధరించడం సంప్రదా యంగా మస్తన్నది. నాటికలలో అంతర్మాగుంగా సంగీతం, సృత్యం ప్రేక్షకులను అలరిస్తాయి.

పురుషులు ముఖాలకు గాఢమైన రంగులు పూసుకుని, చిత్రపిచిత్రమైన రుగుల దుస్తలూ, సంప్రదాయానుసారంగా మస్తన్న తలపాగాలూ ధరిస్తారు. కార్యవాల్ ఉత్సవాలకు కొన్ని నెలల ముందు నుంచే వాళ్ళు ఈ ఆటపాటలలో శిక్షణ పొందుతూ, ఒప్పిగ చూస్తారు. తెల్లవార గానే ఆరంభమయ్యే ఈ నాటకాలు సాయం

కాలంవరకు సాగి ఆ తరవాత రాత్రి కూడా జరుగుతాయి. ఒకచోటి నుంచి నాట్యకారులు మరొకచోటికి వెళతారు. వాళ్ళు ఎక్కుడికి వెళ్లినా ప్రజలు తండ్రోపతండ్రాలుగా వస్తారు.

గోవాను, పోర్చుగీసులు పరిపాలించినప్పుడు ‘కార్యవాల్’ ను ‘పోర్చు బ్రూటిల్’ అనేవారు. క్రీ.శ. 1700 ప్రాంతంలో కార్యవాల్ సందర్భంగా ఏధులలో (మార్కబ్రూటిల్), ‘తమాషా’ యుద్ధాలు జరిగేవి. కొడిగుట్టు, పిండిత్తె నిండిన సంచులు ఒక్కివైభక్తు విసురుకుంటూ యుద్ధంచేసేవారు.

దోషమౌచ

లథక్, జమ్యా-కాశ్చర్ ప్రజలు ఇప్పటికీ పాటిస్తాస్తు ప్రాచీన సంప్రదాయం-దోషమౌచ. యేటా ఫిబ్రవరి నెలలో లోఘమసంలో మృగంగ సంగీతం ఆరంభమవుతుంది. ఈ రోజు చుట్టూ పక్కలనున్న బొడ్డుమాలనుంచే వచ్చిన లామాలు ముఖాలకు తొడుగులు ధరించి సృత్యనాటికలు ప్రదర్శిస్తారు. సంప్రదాయాను సారం ఇచ్చే నైవేద్యాలను లామాలు తయారు చేస్తారు; వాటికి పవిత్రత కలిగించి, అఖరుగా ఆహారి ఇస్తారు.

ముఖ్యంగా వాళ్ళు సమర్పించే నైవేద్యం దారాలతో తయారుచేసే శిలువల్లాంటి చిక్కు ముడులు. ఏటిని లామాలు టాక్కంట్క మరంలో తయారుచేస్తారు. అక్కడి లామాలు జ్యోతిషం, మంత్రతంత్రాల వంటి విద్యలలో నిపుణులని చెబుతారు. లామాలు నిర్ణీత క్రతువును నిర్వహించి, నిద్రిష్ట మంత్రాలను వల్లించినట్టుయితే-దుష్పతక్కలనూ, ఆకలిగాన్న దయాలనూ, రాక్షసశక్తులనూ తమలోకి ఆక్రూంచి కట్టిపడేసే

అమ్మతశక్తి నేవేద్యాలకు వసుందని వాళ్ళు విశ్వసిస్తారు. ప్రధానమైన నేవేద్యంతో విభిన్న పరిమాణాలలో మరొకపదిరక్కాల నివేదనలను కూడా సమర్పిస్తారు. వాటిని ఊరేగింపుగా ప్రధాన వీఘులగుండా తీసుకువెళతారు. ముందు మంత్రాల వాద్యకారుల సంగీతం; దాని వెనక నల్లటిపేలు పెట్టుకున్నవారి నాట్యప్రదర్శన; దానికిషేషకలామాలు; వాళ్ళను అనుసరించి అందమైన దుస్తులతో అలంకరించుకున్న

స్థానిక ప్రజలు నడుస్తారు.

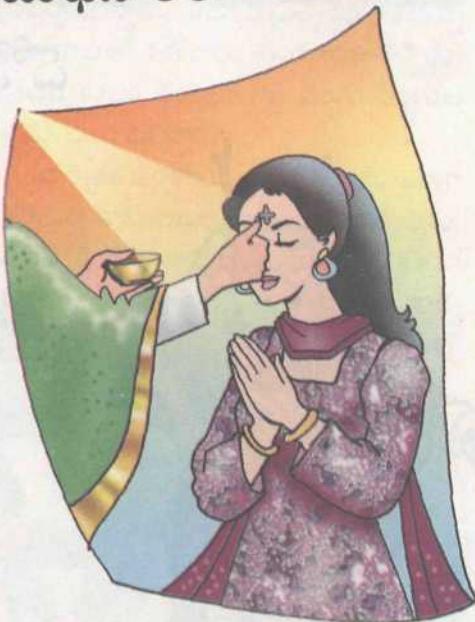
పట్టణం చివరికి వచ్చాక ఊరేగింపు పూర్తవు తుంది. ఇక్కడ నేవేద్యాలను అమితోత్సాహంతో కాల్పి నాశనం చేస్తారు. దుష్టశక్తులన్నిటినీ, నాశురచి రానున్న సంవత్సరంలో ప్రకృతిమెరీ త్వాలనుంచి, గండాల నుంచి తమకు రక్కణ కల్పించాలన్న కోరికతో ఈ తతుంగ జరుపుతారు. ఇటీవలి కాలంలో ఈ సంరంభానికి మధ్య కొన్ని జానుదన్స్త్వాలను కూడా ప్రదర్శిస్తున్నారు.

‘బూడిద బుధవారం’

ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 20వ తేదీన ‘యాష పెంట్టుడే’ (బూడిద బుధవారు) మధున్వది. ఈ రోజు క్రైస్తవులు తమ చిన్నాపెద్దా పాపాలకు ప్రాయశ్చిత్తంగా నుదుట చిన్న బూడిదశిలువను ధరిస్తారు. ప్రైర్థనలు ప్రారంభించడానికి ముందు ప్రధాన పూజారి గుమిగూడిన ప్రజల నుదుట ‘బూడిద శిలువ’ను దిద్దుతాడు.

ఈ శిలువను దిద్దడానికి ఉపయోగించే బూడిదను గతయేడాది పామ్ సండే’ రోజున ఆశీర్వదించబడిన ‘పామ చిగురుటాకుల’ నుంచి తయారుచేస్తారు. ఈ బూడిదపే పవిత్రజలం చిలకరించి, వాసనద్వాయలు కలుపుతారు.

ఎనుక్కిసు తన బోధనలను బోధించడానికి ముందు నుభైరోజులు ఉపవసంతో ‘ఏకాంతులో’ గిహోడుని చెబుతారు. దానిజాత్కారుగానే క్రైస్తవులు దీనిని జరుపుకుంటారు. ఎనుక్కిసు 32 ఎళ్ళ మయసువాదుగా ఉన్న ప్యాడు బాప్పిస్ట్ జాన్ ద్వారా జ్ఞానస్నానం చేయబడ్డాడని చెబుతారు. ఆ తరువాత ఆయన తన సిద్ధాంతాలను బోధించి, దీనుల బాధలు తీర్చడానికి ఉపక్రమించడానికి ముందు నుభైరోజులు ఉపవసంతో గిహోడుని చెబుతారు.

నిర్వలజీవితం సాగిస్తూ ప్రత్యేక పవిత్రికరణకు దేవాచంచేసే ‘లెంట్’ అనే నుభైరోజుల ప్రతారం భాన్మి ‘యాష పెంట్టుడే’ సూచిస్తుంది. ఈ రోజుల్లో క్రైస్తవులు కొందు మాంసాహారానికొతు దూరుగా ఉంటారు. ఇలా నుభైరోజులు సాగే తుష్ణులాంటి దీక్త ఈప్సర్ పండుగతో పూర్తవుతుంది.

భారత సంస్కృతి-చరిత్ర

ఒక గొప్ప నాగరికతలోని ఘుష్టోలు
తరతరాలుగా సత్యం కోసం జరిగిన అన్వేషణ!

25. కథా సరిత్వాగరం!

తమ పారూల వార్డీకోత్సవం సందర్భంగా తాము ప్రదర్శించిన అభిజ్ఞాన శాకుంతల నాటకం విజయవంతం కావడంతో సందీపుడు చాలా సంతోషించాడు. ఆ నాటకంలో సందీపుడు కణ్ణముని పాత్ర ధరించి, చక్కగా నచించాడు. అందరూ మెచ్చుకున్నారు.

“తాతయ్యద్వారా మన ప్రాచీన మునుల గురించి చాలా విని వుండడంవల్ల కణ్ణ మహార్షి పాత్ర నాకు కోత్తగా అనిపించలేదు,” అన్నాడు సందీపుడు.

“దుర్యాసముని పాత్ర అయితే ఇంకా బాగా చేసి ‘ఉండేవాదివి. కావాలంటే నేను పండం కడతాను,’ ” అన్నది క్యాముల.

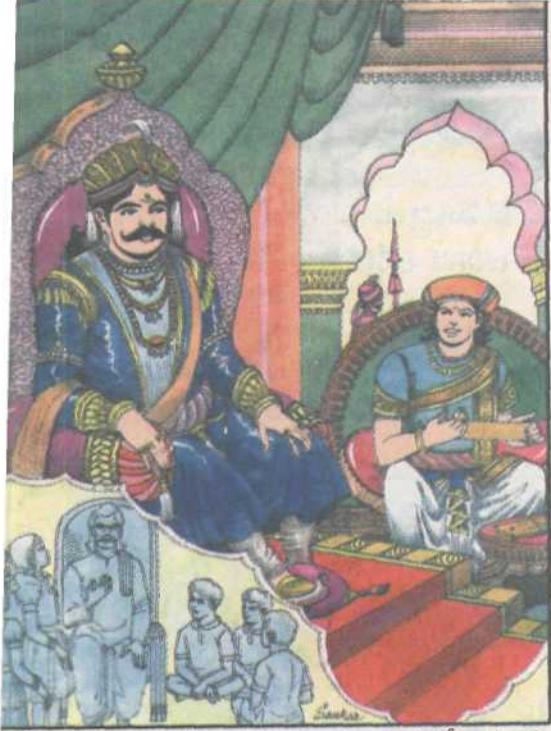
“నేర్చుయ్యే!” అన్నాడు సందీపుడు కోపంగా.

“ఆహ! నా అభిప్రాయం అక్కరాలా నిజమని నిరూపించావు. చాలా కృతజ్ఞతలు!” అంటూ చుట్టు కెడుతూ నవ్వింది క్యాముల.

ఆదివారం సాయంకాలం అక్కడ చేరిన వాళ్ళ స్నేహితులుందరూ పక్కకా నవ్వారు.

సందీపుడి స్నేహితుడు తనచుట్టూ ఉన్న మిత్రులతో, “ఎప్పుడో శ్తాబ్ధాల పూర్వం రచించిన నాటకాన్ని ఇప్పుడు ప్రదర్శించడం; దానిని చూసి ప్రేక్షకులు ఆనందించడం ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఒకానెక్కుడు రాజు విక్రమాదిత్యుడు ఆ నాటకు చూసి ఆనందించినట్టు ఇప్పుడు తాతయ్యగారు ఆనందించి ఉంటారు!” అన్నాడు.

“నేను ఆనందించాను, నిజమే. అయితే నాక్కు ఎక్కువ ఆనుదాన్ని అనుభవించి ఉంటాడు

రాజు విక్రమాదిత్యుడు. ఎందుకంటే అప్పుడు రాజు సంభాషణలను ఆ నాటకం రచింపబడిన సంఘాతభాషలోనేవిని ఉంటాడు. నాటకు మరొక భాషలోకి అనువదించబడేప్పుడు మూలభాషలోని అందం, గాంభీర్యం, మాధుర్యం కొంతలో కొంతొ తగ్గిపోతాయి,” అన్నాడు దేవనాథుడు.

“తాతయ్య! మహాకవి కాళిదాసును తన ఆస్థానంలో పాపించిన విక్రమాదిత్యుణ్ణి గురించే కూమీరుచెయుతున్నారు?” అని అడిగింది శ్యాముల.

“మీరు చరిత్ర పారాల్స్ ఒకే ఒక విక్రమాదిత్యుణ్ణి గురించేనా చదువుతున్నారు? విక్రమాదిత్యుడు అంటే సూర్యుడికి సమానమైన శౌర్య పరాక్రమాలు కలిగినవాడు అని త్రథ. ఆ చిరుద నామంతో పలువురు రాజులున్నారు. అటువంటి వారిలో క్రీ.శ. నాలుగుశాఖలో ఉజ్జ్వలునీ సరథురాజుధానిగా పరిపాలన సాగించిన గుప్తవంశానికి చెందినరండు చంద్రగుప్తుడు ఒకడు. అయిన్నటికీ, క్రీ.పూ. 1వ శశాఖంలో విక్రమాదిత్యుడనే గొవ్వురాజు మనదోశాన్ని పరిపాలించాడు. అయిన

పరిపాలనకు గుర్తుగానే విక్రమశకం ఆరంభమయింది. క్రీ.పూ. 58 వసంతపూరుతో ఈ విక్రమశకం ఆరంభమవుతున్నది. అయితే, చరిత్ర ఆ విక్రమాదిత్యుణ్ణి గురించి ప్రస్తావించడం లేదు. అయిన కాలంలో సుప్రసిద్ధుడైన విక్రమశకానికి ఆమ్యుడైన విక్రమాదిత్యుడి ఆస్థానంలో గానీ, రెడు చుండుగుప్తుడి ఆస్థానంలోగానీ మహాకవి కాళిదాసు ఉండిఉండాలి!” అన్నాడు దేవనాథుడు.

“మరి, బేతాళ కథలో వచ్చే విక్రమార్యుడి మాటేమిటి, తాతయ్య?” అని అడిగింది శ్యాముల.

“ఆయనక్కి ఒకుపశ్శాఖలుంటో ఉజ్జ్వలునిని పాలించిన విక్రమార్యుడై అయి ఉంటాడు. ఎందుకంటే బేతాళ కథలను రచించిన గుణాధ్యుడు ఒకటవ శశాఖంలోనే జీవించాడు. ఆ రాజు శౌర్య పరాక్రమాలనూ, క్రీపతిష్ఠలనూ విని ఆస్థానికి గుణాధ్యుడు తన రచనలు చేసి ఉంటాడు,” అన్నాడు దేవనాథుడు.

“అయితే, బేతాళ కథలను సోమదేవుడు రచించినట్టు మా ఉపాధ్యాయులు చెప్పారే!” అని తన సందేహం వ్యక్తం చేశాడు ప్రదీపుడు.

“అవును. మీ ఉపాధ్యాయులు చెప్పింది నిజం; నేన్నది నిజం. సుప్రసిద్ధుమైన కథాసరిత్యాగరం అనే గ్రంథాన్ని సోమదేవుడు రచించాడు. నువ్వు చెప్పిన బేతాళ కథలు, ఈ గ్రంథంలోని ఒక భాగం. ఆ గ్రంథం పేరు బృహత్పత్తిథ. సోమదేవుడికి వెయ్యేళ్ళకు పూర్వం గుణాధ్యుడు దానిని రచించాడు. ఆ మహాగ్రంథంలో మదెన్నో ఆస్తికమైన కథలు ఉండి ఉండాలి. ఆ గ్రంథంలోని ఎక్కువ భాగం నాశమైపోయింది,” అన్నాడు దేవనాథుడు భాధగా.

“ఎలా నాశమైపోయింది, తాతయ్య?” అని అడిగాడు ప్రదీపుడు.

“అదేక విషాద ఉదంతం!” అంటూ దేవ నాథుడు నిట్టుర్చి దానిని గురించి చెప్పాగాడు:

ప్రస్తుతం మనం పెథాన్ అని పిలుస్తాన్న నగరం అసలు పేరు ప్రతిష్ఠానపురం. దాదాపు

రెండువేల సంవత్సరాలకు పూర్వం ఆ నగరాన్ని శాతవాహన వంజులు పరిపాలించారు. ఒకానేక శాతవాహనరాజు కోలువల్ల గుణాధ్యాయ అస్తాన కిగా ఉండేవాడు.

ఒకప్పుడు రాజుకు సంస్కృతం నేర్చుకోవాలనే కోరిక కలిగి, ఆ సంగతి గుణాధ్యాయితో చెప్పాడు. సంస్కృతం చాలా క్లిప్పమైన భాష. దానిని నేర్చుకో వడానికి కొన్ని సంవత్సరాలు పట్టవచ్చని గుణాధ్యాయ చెప్పాడు. అయితే, పక్కనే ఉండి ఆ మాట విన్న మరొకపండితుడు, “అదెంకాదు; అరు మాసాలలో సేమ రాజుగారికి సంస్కృతం నేర్చగలను,” అన్నాడు.

ఆ మాటకు ఆగ్రహించిన గుణాధ్యాయ, “నువ్వేగనక ఆ పని చేయగలిగితే, నేను ఆ తరవాత సంస్కృతంలో రచనలు చేయడమే మానుకుంటాను,” అన్నాడు.

, ఆరు నెలలు గడిచింది. యువకుడైన రాజు కుశాగ్రబుద్ధి, అధ్యయనశిలీ కావడంతో నిజం గానే ఆరు నెలలలో పట్టుబట్టి సంస్కృత భాషను చక్కగా నేర్చుకున్నాడు. గుణాధ్యాయ సంస్కృతం దంచమామ

తంలో రచించడం మానడమే కాదు; ఆ నగరాన్ని వదిలిపెట్టాలని నిర్ణయించి, ఆ మిమయం రాజుకు చెప్పాడు.

“మిత్రమా! నువ్వు మమ్మల్ని వదిలిపెళ్ళడం బాధాకరంగా ఉన్నది. అయినా, నువ్వు పట్టిన పట్టు మచలనుటున్నావు. ఒకవిన్నపం వింటావా? అని అధిగాదు రాజు.

“చెప్పండి!” అన్నాడు గుణాధ్యాయ.

“అమూల్యమైన నీ జీవిత సమయాన్ని వ్యధా చేయకుండా దేశమంతా పర్యటించు. వివిధ ప్రాంతాలలో ప్రజలు చెప్పకునే కథలను సేకరించు. వాటిని మామూలు ప్రజల భాషలో రచించు. ఇదే నా కోరిక,” అన్నాడు రాజు.

గుణాధ్యాయికి రాజు సూచన ఎంతగానో నచ్చింది. దానిని ఆళ్ళగా శిరసావహించి, కొన్ని సంవత్సరాలు ఆసేతుహామాచలం పర్యటించాడు. వేలాది ప్రజల నేళ్ళగుండా లక్షలాది కథలు విన్నాడు. వాటన్నిటినీ ఐదు భాగాలుగా విభజించి, సంకలనాలు తయారు చేశాడు. ఒక బండి నిండుగా తాళుత్ర గ్రంథాలతో, మను నిండా ఆనందంతో

ప్రతిష్ఠాస్తురానికి తిరిగి వచ్చాడు. రాజు తనకు ఘనస్వాగతం పలుకుగలడని ఆశించాడు. అయితే, అయిన ఆశించింది జరగలేదు. రాజు ఎందుకో ఉదాసీనత కనబరచాడు. దాంతో గుణాధ్యాడు తీరని ఆశాభంగానికి గురుయ్యాడు. భరించాని ఆవేదనతో, తాళుత్రాలతో దాపులనున్న కొండ శిఖరానికి వెళ్ళాడు. అప్పటికే సాయంకాలమ యింది. ఆకాశం మేఘావృత్యమైపుంది. పెద్దమంట రగిలించాడు. ఆ మంట వెల్లుగులో తన సంకల సులోని మొదటి భాగాన్ని తీసి ఆవేశతో బిగ్గరగా చదివాడు. అది ప్రకృతికి సంబంధించినది. అయిన కథలు చదువుతుంటే ప్రకృతి పులకరిం చింది. మేఘాలు నర్తించాయి; మెల్లమెల్లగా గాలులు వీచాయి. అయితే ఆయిన తాళుత్రా లను అగ్నికి ఆహారి ఇచ్చినప్పుడు గాలులు చండుచండంగా వీచాయి; మేఘాలు ఉరుము లతో ప్రశయగ్గన్నచేశాయి!

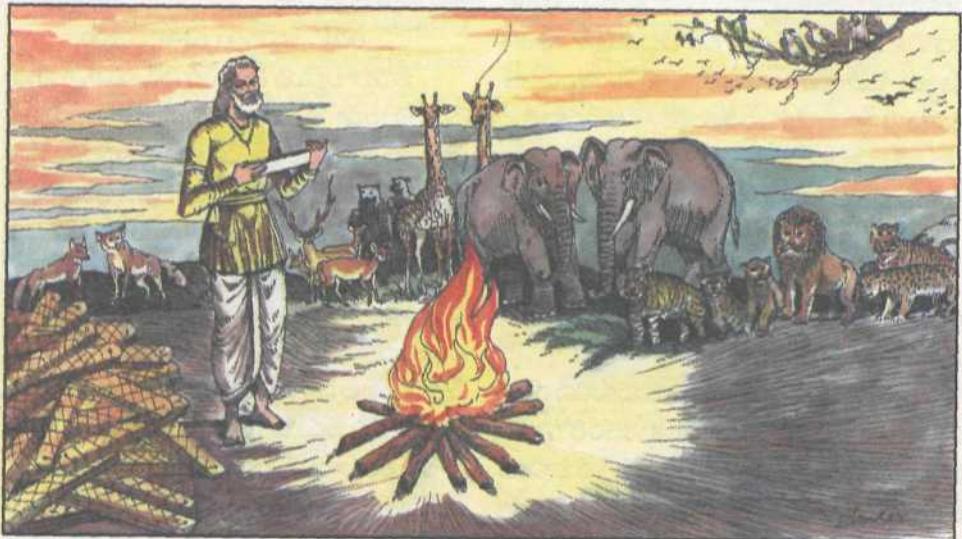
ఆ తరువత ఆయిన రెండవభాగం చదవడం మొదలుపెట్టాడు. అది జంతువులకూ, పక్కలకూ, చెట్లకూ సంబంధించినది. ఆయిన గట్టిగా చదువుతూ ఉంటే—తమ కథలను వినడానికి జంతువులు ఆయిన చుట్టూ చేరాయి. పక్కలు

దాపులనున్న చెట్లమీదికి వచ్చి వాలాయి. చదవడం పూర్తిచేసి తాళుత్రాలను అగ్నిలో వేసి స్వాదు జంతువులు విలచించాయి; పక్కలు గోలపెట్టాయి; చెట్లు మంటలనార్ఘడానికి ముందుకు వాలాయి. అయినా ప్రయోజనం లేకపోయింది!

అంతలో కొండమీద జరుగుతూన్న విల యాన్ని రాజకు ఎవరో చెప్పాడు. రాజు హంటా హంటిగా వచ్చి, గుణాధ్యాణ్ణి కౌగలింఘుకుని, అగ్నిని ఆర్పేలా చేశాడు. అయినా, ఆప్పటికే గుణాధ్యాడు ఐదు భాగాలుగా రచించిన బృహత్కుటలోని నాలుగు భాగాలు అగ్నికి ఆహారమై పోయాయి!

పదకొండవ శతాబ్దింలో కాశీరును పరిపాలించిన అనంతుడి ఆస్తానకు సోమచేషుడు దానిని సంస్కృత భాషలోకి అనువదించాడు. తమ పుత్రుల దుప్పువర్ధు కారణంగా బాధాత్ము వ్యాదయులైన వ్యధి రాజదంపతులకు, సోమచేషుడు రచించిన ఈ కథలు ఎంతో చోరటు, బీదార్పు కలిగించాయని చెబుతారు.

“అహో! కథల వెనక ఎన్నెన్ని ఆసక్తికరమైన కథలు ఉన్నాయి!” అంటూ ఆశ్చర్యపోయింది శ్యామల! - (ఇంకాపుంది)

ఏష్వర్యరుడు

దేవతలూ, రాక్షసులూ కలిసికట్టుగా కీర్తి సాగరమథనం చేసి అమృతాన్ని సాధించారు. విష్ణువు జగన్నేహానీ రూపంతో రాక్షసులను మొసపుచ్చి అమృతాన్ని దేవతలపాలు చేశాడు. అమృతం తాగి అమరత్వం పొందిన దేవతలు గర్వంగా తిరగసాగారు. దానవులకు జిరిగిన అన్యాయానికి దేవతలపై కోసి తీర్ముక్షోదానికి తారకాసురుడు ఘోరమైన తపస్సు చేసి, బ్రహ్మదేవుళ్ళే మెప్పించి, చావులేని వరం కోరాడు.

“పుట్టాక ఎప్పుడో ఒకప్పుడు చావు తప్ప నిది; మరోవరం ఏదైనా కోరు, ఇస్తాను,” అన్నాడు బ్రహ్మదేవుడు.

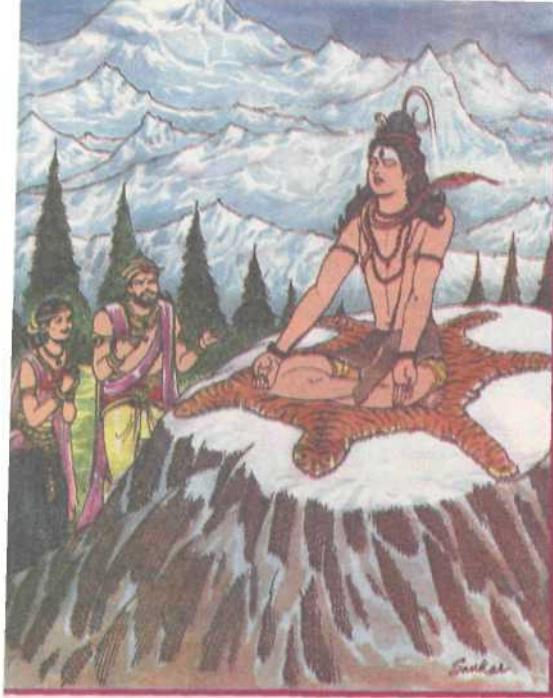
తారకాసురుడు బాగా ఆలోచించి శివుడి కుమారుడివల్లనే త్యు మహేభిధంగానూ తనకు చావులేని వరాన్ని బ్రహ్మమంచి పొందాడు. అప్పటికి శివుడి భార్య సతీమీ దక్కయజ్ఞంలో యోగాగ్నితో తనువు చాలించింది. శివుడు ఉన్నత్తుడిలాగ తిరిగి, తిరిగి హిమాలయ

పర్వతాల్లో ఒకచోట విరాగిగా కటోర దీక్షతే తపస్సు చేస్తూ ఉన్నాడు.

తారకాసురుడు రాక్షసులందర్నీ కూడ గట్టుకొని విజ్యంభించాడు. ముల్లోకాలనూ ఆక్రమించుకుని, క్షుతీరా దేవతలను చిత్ర హింసలు పెట్టుసాగాడు. ఇంద్రాది దేవతలు హడలిపోయి, తమ దీనావస్థను బ్రహ్మతో మొరపెట్టుకున్నారు.

“శివుడికి కుమారుడు పుట్టాలి, అతని వల్లనే తారకుడు చావాలి! అలాంటి వరాన్ని తారకుడికి ఇచ్చాను మరి. ఇంకెరివల్లా తారకాసురుడికి ఎటువంటి హనీజరగదు. మరోవిధంగా అతడికి చాహు లేదు!” అని బ్రహ్మ చెప్పి దేవతలను వెంటబెట్టుకుని తరుణోపాయం కోసం విష్ణువు దగ్గరికి దారి తీశాడు.

“సతీదేవి హిమవంతుడికి కూతురుగా పుట్టి పార్వతిగా పెరుగుతూ ఉన్నది. శివుడికి పార్వతికి పెల్చిజరిగేలా చూడంటి!” అని

విష్ణువు చెప్పాడు. దేవతలు నారదుణ్ణి హిమ వంతుడి దగ్గరికి పయించారు.

నారదుడి ఆదేశం ప్రకారు హిమవంతుడు సతీసమేతంగా, తపస్యులో నిమగ్నుడై ఉన్న శివుడి దగ్గరికి వెళ్ళి, పూజించి తన కుమార్తె పార్వతి అతని తపస్యుకు అనుకూలంగా పరిచర్యలు చేస్తూండడానికి అనుమతించవలసిందని కోరాడు.

శివుడి మౌనాన్ని అంగీకారంగా గ్రహించి హిమవంతుడు పార్వతిని శివుడికి పరిచర్యలు చేయడానికి పురమాయించాడు.

చిన్నతను నుంచి పార్వతికి శివుడండేచాలా ఇష్టం. బాలపార్వతికి నారదుడు శివుడి గురించి అనేక విషయాలు చెప్పుతూండేవాడు. శివుడి కథలనూ, గుణగణాలనూ, మహిమలనూ పదేపదే వినడానికి కుతూహలపదుతూ ఉండేది పార్వతి. పెళ్ళాడితే శివుణ్ణి పెళ్ళాడాలని

ఉచ్చిత్వార్థేది. అటువంచి శివుడికి పరిచర్యలు చేయడం తరుణాప్రాయంలో ఉన్న పార్వతికి మహాభాగ్వంగా తేచింది.

తెల్లవారుతూండగా శివుడు తపస్య చేస్తున్న పరిసర ప్రాంగణమంతా నెమలి పించుకట్టతో తుడిచి, హిమానీ జలాల్లో మంచిగుధు కలిపి కల్లాపుజల్లి, ముత్యాల ముగ్గులు తీర్చేది. బంగారు తీగెలతో అల్లి, రత్నాలు కెంపులు పాదిగిన తట్టతో శివుడికి ఇష్టమైన ఫల పుష్పాలను, మారేదు పత్రినీ, తెల్లకలువలనూ తీసుకెళ్ళి పుక్కనుంచేది. బంగారు కుమండలువై నిండా హిమశిఖరాల నుంచి జారే స్పటిక జలాలను నింపి, జపమాలతో కలిపి అమర్ఖిషేధేది. శివుణ్ణి ఆకర్షించడానికి ఎన్నోవిధాలుగా అలంకరించుకుని వెళ్ళేది. కిన్నెరపై శివుడికి ప్రీతికరమైన భూమి, ముఖారి, కే ఆర, శివరంజని మొదడైన రాగాల్ని ఆలాపించేది. శివుడి చూపులు తనవై పడాలని పదేపదే ప్రయత్నిస్తూండేది. తపోదీక్కలో నిమగ్నుడై శివుడు ఒక్కసార్నా తనను పరికించగలమైసానని, అతని చల్లని చూపులు తనపై వాలాలని పార్వతి శివుడి ముఖాన్ని అలా చూస్తూ ఉండిపోయేది. శివుడు పారపాటుగా సేనా తన మంచుడమో అని నిరాశా, నిస్పుహలతో ఊగిసులాడేది.

శివుడి మనస్సు చలించడానికి మన్మథుడి అవసరం తప్పనిసరి అని గుర్తించి, దేవేంద్రుడు మన్మథుణ్ణి పిలిపించాడు. శివుడికి పార్వతిపై అనురాగం కలిగేలా చేయమని అతణ్ణి అర్థించాడు.

పసంతుడు సారథ్యం చేస్తూండగా మన్మథుడు చెరకు వింటినీ, పూలబాణాలనూ ధరించి రతీదేవితో చిలుకరథాన్నిక్కి, ఈశ్వరుడు

తుస్పచేష్టన్ హిమాలయ శిఖరాల నడుమ నున్న లోయను ప్రవేశించాడు. ఒక్కసారిగా ఆ లోయ అంతట వసంతబుతువు వెల్లివిరి సింది. రమణీయంగా మారింది. కోయిలల సంగీతంతో, తుమ్మెదుల రుంకారంతో అంతా రసమయంగా వెలిగిపోయింది. తానున్న పరిసరమంతా ఆక్ష్యుకుంగా మారిపోయినట్లుగా తోచి, శిశ్రుదు కట్టు తెరిచి చూశాడు. అకాల వసంతాగమనానికి ఆశ్చర్యపోతూ, తపోభంగ మైనందుకు నొచ్చుకుంటూండగా అతని చేతినుంచి జపమాల జారిపడింది. పార్వతి జప మాల తీసి శిశ్రుడికి అందిస్తున్న సమయంలో మన్మథుడు విరియబూచిన నల్ల ఉమ్మెత్త పూలపొద చాటునుంచి నీలోత్తల బాణాన్ని శివుడి గుండకు గురిపెట్టి వదిలాడు. అది తగలగానే శిశ్రుదు తృఖ్యాపడి తెరిపారజూశాడు. అతని మొలమొకరిల్లిరెప్పవాల్చుకుండా తనే చూస్తున్న పార్వతి ముఖచింబం ఎంతో మనోహరంగా కనిపించింది.

తనతపోభంగానికి శిశ్రుదు నివ్వేరపడుతూ రుద్రుడై తన మూడువ కంటిని తెరిచి మన్మథుడిని చూశాడు. మరుక్కణంలో శివుడి ఛాల సేతం నుంచి లెలువడిన జ్యోలల్లో మన్మథుడు కాలి బూడిద అయ్యాడు. శిశ్రుదు దిగ్గున లేచి చరచరా తన కైలాస శిఖరాగ్రం మీదికి వెళ్ళి పోయాడు.

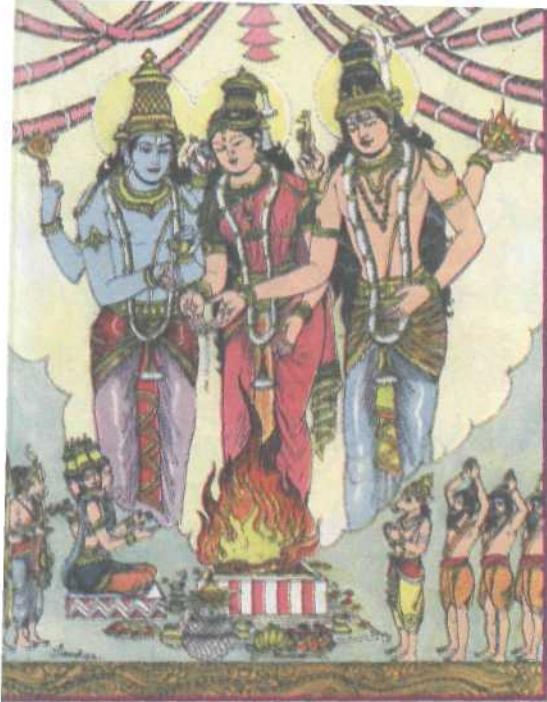
మన్మథుడి వెన్నంటి ఉన్న రత్నదేవి భర్త బూడిద కుప్పమీద కూలిపోయి భోరుమ న్నది. బ్రహ్మాది దేవతలు వచ్చి పార్వతి శిశ్రుల కళ్యాణం జరిగినప్పుడు మన్మథుడు తిరిగి బతికి వస్తాడని నచ్చజ్ఞేపి, ఓదార్పిసహామనం మానిపించారు. రత్నదేవి మన్మథుడి బూడిద

కుప్పనే కనిపెట్టుకొని అలా దివారాత్రాలు గడపసాగింది.

పార్వతికి తన సాందర్భం పట్ల నమ్మకం పోయింది. శరీరలాపణ్ణం మీద మమకారం పోయింది. శివణ్ణి రంజింపచేయలేని తన తనుపు నిర్మితుకుంగా తలచి శివరంజనిగా తుస్ప చేయడానికి పూనుకున్నది. కేవలం కొద్ది ఆకులనుమాత్రమే తింటూ శరీరాన్ని కృశింపజేసుకొని తపస్సు మొదలుపెట్టింది. జయ, విజయ అనే ఇద్దరు చెలికత్తెలు ఆమెకు తేడుగా ఉంటూ ఆమె యోగ్యమాల్చిమేనొ, హిమవంతులకు తెలియజేస్తూ వస్తున్నారు. కొన్నాళ్ళ తర్వాత పార్వతి పర్వతాలను కూడా తినడం మానిమే నిరాహారంగా తుస్ప చేస్తూ అపర్షత అని పేరు పాందింది.

శిశ్రుదు మన్మథుడ్చీ భస్యం చేశాడే గాని, మన్మథుడి బాణ ప్రభావం ఊరికి పోలేదు.

మీదుగా కళ్యాణ తిలకం నిలువుగా దిద్దింది. పెళ్ళి అలంకరణతో శివుడు చాలా సుందరంగా తయారయ్యాడు. అప్పుడు అందరూ శివట్టి— సుందరేశ్వరుడు అని అన్నారు.

సర్వాలంకార శేఖితమై విద్యుల్లతలాగా మెరిసిపోతూను పార్వతిని పెళ్ళికూతురుగా తీసుకొచ్చి విష్ణువు శివుడితో, “నీవు సుందరే శ్వరుడిని అయితే, నా చెల్లెలు పార్వతి మీనాక్షిదేవి!” అని అంటూ పార్వతికుడిచేతిని శివుడి కుడిచేతిలో పెట్టి ఇద్దర్నీ పెళ్ళిపేటల మీద కూర్చోబెట్టాడు.

శివపార్వతుల వివాహం ఎంత వైభవంగా జరగాలో అంతష్టమంగా జరిగింది.

హిమాలయ లోయలో శివుడు, పార్వతి తుస్మయులు చేసిన చోటనే దేవజలిగి విశ్వకర్మకొత్త దంపతులైన పార్వతిపరమేశ్వరుల కొనం ప్రత్యేకంగా దివ్యమైన అంతస్పర మందిరాన్ని నిర్మించాడు.

మంగళ తూర్పునాదాలు మిన్నంటుతూం డగా చేతులు కలుపుకుని శివుడు, పార్వతి అందరిమధ్య సంస్కరణ మందిరానికి బయలు దేరారు. మందిరాన్ని చేరుకునే దారిలోనే మన్మథుడి భస్మరాసి ఉన్నది. ఆ బూడిద కుపును అంచిపెట్టుకొని రత్నిదేవి కన్నీళ్ళతో మోకరిల్లి దోసిలిపట్టి పతిభిక్ష అడుగుతున్న దానిలాగ ఉన్నది.

శివపార్వతులు ఆమె దగ్గరకు పెళ్ళి, ఆమె తలపై చేతులుంచి దీర్ఘమంగళిగా ఉండు అని దీవించారు. శివుడు మళ్ళీ తన మూడో కంటే తెరచి ఈసారి చల్లని మెస్సెల కాంతితో చూడగానే భస్మరాసి మాయమై మన్మథుడు నిజరూపంతో లేచి అందరికీ కనిపించి,

పార్వతి తపస్సు కూడా ఘలితం సాధించింది. శివుడు మారువేషంతో పార్వతి దగ్గరకు పెళ్ళి, పార్వతి మనస్సును పరీక్షించాడు. పార్వతిని మనసారా మొచ్చుకొని పెళ్ళి చేసుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. సప్త బుమలను హిమవంతుడి దగ్గరకు పెళ్ళిపెద్దలుగా పంపించాడు. శివుడంతటివాడికి కన్యాదాత కాబోతున్నందుకు ఉన్నతోన్నతంగా శిఖరాలు పెంచుకున్నాడు హిమవంతుడు.

ప్రమథగణాలు ముందు నడవగా శివుడు పెళ్ళికుమారుడై హిమవంతుడింటికి తరలి పెళ్ళాడు. హిమాలయ శిఖరాలు పెళ్ళిపండి రికి రాటులైనాయి. విష్ణువు, బ్రహ్మ ఇంద్రుడు మొదలుగాగల దేవతలు, సప్తర్షుల పెంట వేలాది మహర్షులు, నారదాది మునిపుంగ పులు అక్కడకు చేరుకున్నారు. పెద్ద ముత్త యుదువు అరుంధతి శివుడి ఛాలనేతం రైపు

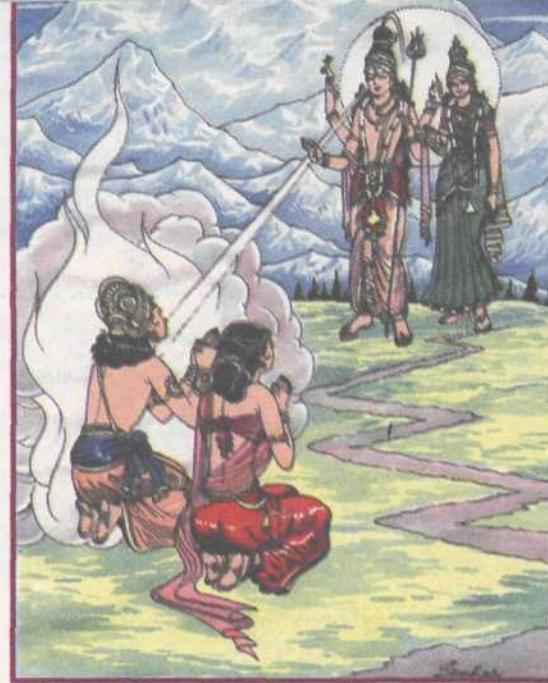
చెరుకువింటి నారిని ర్మమ్మనిపించి అదృశ్య మైయ్యాడు.

అప్పుడు శివుడు రతీదేవితో, “అమ్మా! నీ భద్ర తిరిగి జీవించాడు. నీకు ఎప్పటిలాగే సదా కనబడుతూనే ఉంటాడు. నీ రెండు కళ్ళకు తప్ప మరే మూడో కంటికే కనిపించడు. నీకు తప్ప ఇతరులకు కనిపించడం అతని ఇష్టంవేనే ఉంటుంది. అలాంటి మాన్మి అతనికి ఇస్తున్నాను!” అని చెప్పాడు.

పార్వతీ శివులు గృహప్రవేశం చేశారు. అరుంధతి నూతన దంపతులకు ఎవర్నిటితో దిష్టి తీసి, కర్మార్పారతి పట్టింది. అప్పుడు విశ్వకర్మ తెరతో నిండా కప్పబడిపున్న ఒక నిలువెత్తు పలకును పార్వతీ శివుల ఎదురుగా నిలబెట్టి, “ఇది ఒక గొప్ప అపురూప చిత్ర పటము. ఈ చిత్రంలో ఇద్దరు చిత్రింప బడిఉన్నారు. ఆ ఇద్దరిలో ఎవరి సౌందర్యం ఎక్కువ గొప్పదో మా బోటివారికి ఎవ్వరికీ చెప్పశక్యం కాలేదు! అది చెప్పగలవారు మిరిద్దరేనన్న నమ్మకంతో మీ ముందు పెడుతున్నాను, చెప్పండి!” అని తెరను తెలిగించాడు.

అది ఒక నిలువుటద్దం! అద్దంలో శివుడు పార్వతి తమ ప్రతిభింబాలను చూసి ముసి ముసిగా నవ్వుకున్నారు. “ముసిముసి నవ్వులు సమాధానాలు కావు, చెప్పి తీరాలి!” అన్నాడు నారదుడు.

శివుడు చిరునవ్వుతో పార్వతిని క్రీగంట చూస్తూ, “ధగధగా శుక్రునిలాగ మెరు స్తున్న ముక్కరగల చిత్రాంగి సౌందర్యమే గొప్పది!” అన్న వెంటనే పార్వతి సిగ్గుతో ఎవరు బడ్డ చెక్కిళ్ళతో, “ఆ ముక్కంటి పురుషుడి వంచమామ

సౌందర్యమే సృష్టిలో గొప్పది,” అని ఏఱ మీటినట్టు పలికింది.

అందరూ శివపార్వతులపై పుష్పక్షతలు చల్లివెళ్ళిన తర్వాత కొత్త దంపతులిద్దరూ పట్టుదిట్టు అమర్మిన తూగుటుయ్యలపై కూర్చున్నారు.

వారికెదురుగా విశాలమైన గోడమీద మనోరమైన పెద్ద చిత్రరువు చిత్రింపబడి ఉన్నది. చిత్రం మధ్యలో అందమైన ఒక ఎనుగుల జంట నాట్యం చేస్తున్నట్లుగా ముందరికాట్టు ఎత్తి ఎదురెదురుగా ఎత్తిన తోండ్రాలను పెనేసేసుకొని ఉన్నవి. తోరణం కట్టినట్టు ఉన్న ఆ రెండు ఎనుగుల మధ్య నుంచి కనిపిస్తున్న సరోవరంలో పెద్దపద్మము వికొస్తున్నది. ఆ చిత్రంలో చిత్రింపబడిన ఎనుగుల జంటపై శివపార్వతుల చూపులు నిలిచాయి. అంతలో పద్మ చిత్రమున్నచేట

వెన్నెలవంటి జ్యోతి వెలిగింది. ఆ వెలుగు క్రమక్రమంగా పెద్దదైవాయించింది. ఆ వెలుగులో శశివర్ధనంతో మెరిసిపోతూన్న విష్ణువ్యాఖ్య రుడు వారికి కనిపించాడు.

విష్ణువ్యాఖ్య రుడి ముఖము ఏనుగు ముఖమే అయిన్నటికీ, ఆ ముఖంలో దివ్యత్వం నిండి ఉన్నది. ప్రసన్నత వెల్లివిరుస్తాన్నది. అతని మాపులు శాంతంగా మేధస్సునూ, శక్తినీ చౌటుతున్నాయి. అతని దోర్పుబోజ్జు నిండుగా తళతళలాడుతున్నది. అభయహస్తంతో అందంగా నిల్చినిఉన్న విష్ణువ్యాఖ్య రుడు పార్వతికి ముద్దుల మూటలాగ కనిపించాడు.

విష్ణువ్యాఖ్య రుడిని చూస్తాంటే శివుడికీ, పార్వతికి ఎన్నడూ ఎరగిని అనిర్వచనీయమైన అనందమేదో తమలో ఉప్పాంగుతున్నట్టు అనిపించింది. ఆ అనందపారవక్షయంలో నోటి మాట రాక విష్ణువ్యాఖ్య రుణ్ణి రెప్పవాల్పుకుండా చూస్తాన్నారు. విష్ణువ్యాఖ్య రుడు ఎడుమ పక్కకు

సాంపుగా మంపుపెట్టి ఉన్న చిన్నారి తెండాన్ని సపరించుకుని ఊపుతూ, ముద్దు ముద్దు మాటలతో, ‘నేను విష్ణువ్యాఖ్య రుణ్ణి! విష్ణువ్యాఖ్య రుణ్ణి అరికట్టే వినాయకుడిని! పంచ భూతగణాలకు అధిపతిని! గణపతిని! చిత్రవిచిత్రమైన రూపం గల చిత్రగణపతిని! మీ ఇరువురి అనురాగ ఫలితంగా శివుడి తేజస్సుతో కుమార స్వామి పుట్టి తారకాసురుణ్ణి అంతముంది స్తాడు. కుమారస్వామికి ముందుగా నేను అవతరించి మీకు పుత్రుడిగా ఉంటాను. పుత్రగణపతినై అవతరించబోతున్నాను!’’ అని చెపుతూంటే పార్వతి అతణ్ణి అందుకొని ఎత్తుకోవాలని చేఱులు చాచింది. విష్ణువ్యాఖ్య రుడు వెలుగుతోసహా అంతర్థానమయ్యాడు.

శివుడు, పార్వతి ఆ మందిరంలో ఆనందసముద్రంలో మునిగి సంసారం సాగిస్తున్నారు. ఆ సమయంలోనే జగత్తుకు కోవినీ ఎరగిని ఉపద్రవం ముంచుకొచ్చింది.

భవిష్యవాణి!

చందగిరి రాజు చతురవర్య ఎప్పుడూ నవ్వుతూ, నలుగురినీ నవ్విస్తాండేవాడు. జీవితకాలం అతి స్వల్పమనీ, దానిని అన్ని వేళలా ఆనందంగా గడపాలనీ, ఆయన అభిప్రాయం. ఆయన అనునిత్యం జీవితంలో కొత్తదనం కోరుకునేవాడు.

ఒకసాటి సాయంకాలం రాజు, రాణి ఉద్యానవనంలో విహారిస్తున్నారు. ఉన్నట్టుండి చతురవర్య, రాణికేని తల తీప్పి, “ఇవన్నీ మనం రోజు చూసే చెట్లూ, పువ్వులూ, అంతేగదా! కొత్తదనం కోసం ఏవైనా కమ్ముని కబుర్లు చెప్పు,” అన్నాడు.

భర్తమాటలకు రాణి చిన్నగా నవ్వి, “ఇది మరీ బావుంది! రోజు మీ కోసం కొత్తకొత్త కబుర్లు నేనెక్కడినుంచి మోసుకురాగలను,” అన్నది.

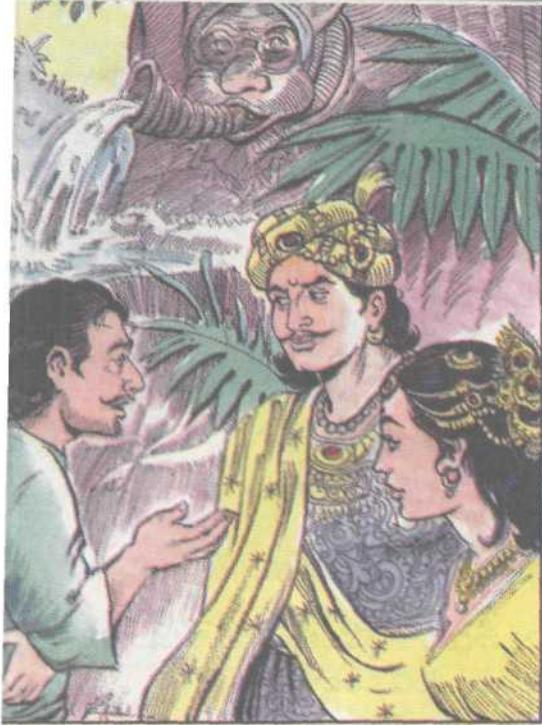
రాజు కాద్దినేపు ఏదో ఆలోచిస్తా ఊరు కుని, “చూడు, మనకు ఈపూట ఆ తోటమాలితో కాలక్షేపం,” అని దూరంగా

చెట్లపాదుల్లో పనిచేసుకుంటున్న తోటమాలిని చ్చుట్టు చరిచి పిలిచాడు.

తోటమాలి పరుగున వచ్చి, అయిన ముందు చేతులు కట్టుకుని నిలబడ్డాడు. రాజు తనమెడలోని ముత్యాలపోరం తీసి వాడిచేతిలో పెట్టాడు. అనుకోకుండా లభించిన అంత విలువైన బహుమతికి, తోటమాలి ఏమిచేయ బోతాడో చూడాలని రాజు ఆలోచన. అయితే, తోటమాలి హోరాన్ని దుస్తుల్లో దాచుకుని, అక్కణ్ణించి పెసుదిరిగాడు.

తోటమాలి ప్రవర్తనకు నిర్ధారింతపోయిన రాజు, “బరే, నీకు ఎటువంటి కారణం లేకుండానే వేల విలువచేసే హోరం బహుక రించాను. అయినా నీకు రవ్వంత అశ్చర్యం, ఆనందం కలిగినట్టులేదు! ఎందువల్ల?” అని అడిగాడు.

“ప్రభా! మీరు ఈ రోజో రేపా హోరం ఇస్తారని, నాకు ముందే తెలుసు,” అన్నాడు తోటమాలి.

ఆ జవాబుకు ఆశ్చర్యపోయిన రాజు, “ముందే తెలుసా? ఎవరు చెప్పారు?” అని అడిగాడు.

“ఒక మునీశ్వరుడి భపిష్యవాణి, ప్రభూ!”
అంటూ తోటమాలి ఇలా చెప్పాడు:

నాలుగు రోజుల క్రితం వాడు తూర్పు కొండల్లో పున్న తన స్వగ్రామానికి వెళ్ళాడు. ఆ కొండప్రాంతాలకు ఒక మునీశ్వరుడు వచ్చాడనీ, ఆయన పలికే భవిష్యవాణి అక్కరాలా జరిగి తీరుతుండనీ గ్రామస్థులు తోటమాలికి చెప్పారు. వాడు, ఆ మునిని చూడబోయాడు. వాళ్ళి చూసునే ముని, చేతిలోని దండ్యాన్ని ప్రైకెత్తి పట్టుకుని, “అదృష్ట జాతకుడివి, నాయనా! అతి త్వరలోనే, మీ మహారాజు చతురవర్ష తన మెడలోని హరాన్ని నీకు బహాకరించబోతున్నాడు,” అని చెప్పాడు.

తోటమాలి, రాజుకు ముని మాటలు చెప్పి, “ప్రభూ! అందువల్లనే, తమరు చప్పట్లు వరిచి నన్న పిలిచినప్పుడే, హరం ఇవ్వబోతున్నారని గ్రహించాను,” అన్నాడు.

వాడి మాటలకు రాజు నిష్పేరపోయాడు. రాణి ఉత్సాహంగా, “మనం కూడా వెళ్ళి, ఆ మునీశ్వరుణ్ణి దర్శించుకు వద్దాం,” అన్నది.

రాజు ఏదోచెప్పబోయేంతలో తోటమాలి, “ఆయన ఆడవారికి దర్శనం ఇవ్వడు,” అన్నాడు.

“అలాగా!” అని రాణి విచారపడి, రాజుతో, “మహామునులు ఒక్కొక్కసారి వింతగా ప్రవర్తిస్తారు. కారణం, మనబోటి సామాన్యులకు అధంకాదు. సరే, మీరు వెళ్ళి ఆయన్ని దర్శించుకు రండి,” అన్నది రాజుతో.

దానికి రాజు అయిష్టంగా, “చేపీ! ముందే మనకు భవిష్యత్తు తెలిసిపోతే, జీవితంలో సంతోషానందాలను అనుభవించలేం,” అన్నాడు.

“అలా ఎందుకనుకుంటారు? జీవితాన్ని మరింత అందంగా మలుచుకోవచ్చు. మీరు వెళ్ళితీరవలసిందే!” అంటూ రాణి పట్టు బట్టింది.

ఇక చేసేదిలేక రాజు, ఆ మర్మాటి ఉదయమే రథంమీద ముని దర్శనానికి బయల్దే రాడు. ఆ సాయంత్రం ఆయన పుట్టిడు దిగులుతో తిరిగి వచ్చాడు. రాణి ఎంతగా అడిగినా జవాబు చెప్పలేదు. రాత్రి కంటిమీద కునుకులేదు. వట్టిడ్చుం కూడా నోట పెట్టలేదు. నాలుగు రోజుల్లోనే చిక్కి శుయుమయ్యాడు.

“మీరేదో దాసున్నారు. ఆ మునీశ్వరుడు ఎమన్నాడు? జరిగిందేమిటో చెప్పకపోతే,

నామీద ఒట్టే!” అంటూ రాజు చేతిని, తన తలమీద పెట్టుకుని గట్టిగా అడిగింది రాణి.

అప్పుడు రాజు హీనస్వరంతో జరిగిందంతా చెప్పాడు: రాజు పాదాలకు వజ్రాలు తాపడం చేసివన్న పాదరక్తలు చూస్తానే ముని, “రాజు, త్వరలో నీకు కాళ్ళకు పాదరక్తలు కూడా వుండనిస్తితి రాబోతున్నది. పాదరక్తల కోసం ‘దేవీ’ అనవలసివస్తుంది. ఒకానొక కోయి యువకుడు తిరిగి నీకు కిరీటధారణ చేస్తాడు,” అన్నాడు.

ముని మాటలకు రాజు వణికిపోయాడు. అయిన కాళ్ళకింద భూమి బద్దలయినట్లుగా తేచింది. అయిన నోరు మెదపలేదు. తిరిగి వచ్చేశాడు.

“దేవీ! ముని పలుకుల్లోని నిగూఢార్థ—త్వరలోనే మనమీదికి బలవంతుడై రాజువడ్ దాడి చేయనున్నాడన్నమాట! మనం పరాజయంపాలయి, కాళ్ళకు చెప్పాలు కూడా

లేనుండా అడవుల పెంట తిరుగుతాం. మళ్ళీ కోయల సహాయంతో మనం రాజ్యం తెచ్చుకోవడు ఎప్పటిమాటోమరి!” అన్నాడు రాజు ఎంతో దిగులుగా.

ఇది విని రాణి బెంబేలు పడిపోయి, “మీరు ఆ మునిశ్వరుణ్ణే, ఈ అనర్థం జరుగ్గిండా మార్గం చూపమని అడిగివుండవల సింది. ఏవైనా గ్రహశాంతులూ, పూజలూ, జపాలూ చేయవలని వుంటుందేమో! మరొక సారిపెళ్ళి ఆయన్ను అడగండి!” అని బల వంతం చేస్తింది.

మర్ఱాడు రాజు రథంలో ముని దగ్గరకు బయల్సేరాడు. అడవి దారిలో ఒకచోట పులి, లేడిని తరుముకు వస్తూ హరాత్తుగా రథానికి ఎదురైంది. పులిని చూసి బెదిరిన రథం గుర్రాల్లో ఒకటి, రథాన్ని పక్కకు లాగింది. రథం దాపులనేవున్న బురదగుంటలోకి ఒరిగి పోయింది. రాజు రథంనుంచి జారిపడి నడుం

లోతు బురదలో కూరుకుపోయాడు. సారథి గుర్చం జూలుపట్టుకుని, దాన్ని నిలవరించ బోయి, అది గట్టిగా మెడ విదిలించేసరికి ఎగిరి బాట పక్కన పడిపోయాడు.

రాజు అతిక్షుంమీద బురదగుంట లోంచి ఒడ్డుచేరాడు. ఆయన పాదరక్కలు గుంటలో ఎక్కడే కూరుకుపోయాయి. దారంతా ముళ్ళ పొదలు. అడుగుతీసి అడుగు వేయలేక రాజు, కాళ్ళిధ్వనుకుంటూ రథంకేసి వస్తున్న సారథి నెడిగి, అతడి పాదరక్కలు తీసుకున్నాడు.

ఆ సమయంలో విల్లంబులు ధరించిన కోయ యువకుడికట్ట అటుగా వచ్చాడు. వాడు దూరంగా పొదలదగ్గర పడివున్న రాజు గారికిరిటాన్నిచూసి, దాన్ని చేతికి తీసుకుని, పైపంచతో దులిపి, దాన్ని రాజు తలపై పెడుతూ, “మహారాజా! తమకు దెబ్బలేమీ తగలలేదు గదా?” అని ఆతృతగా అంగాడు.

రాజు లేదన్నట్టు తల ఆడించాక వాడు తన దారిన తాను పోయాడు.

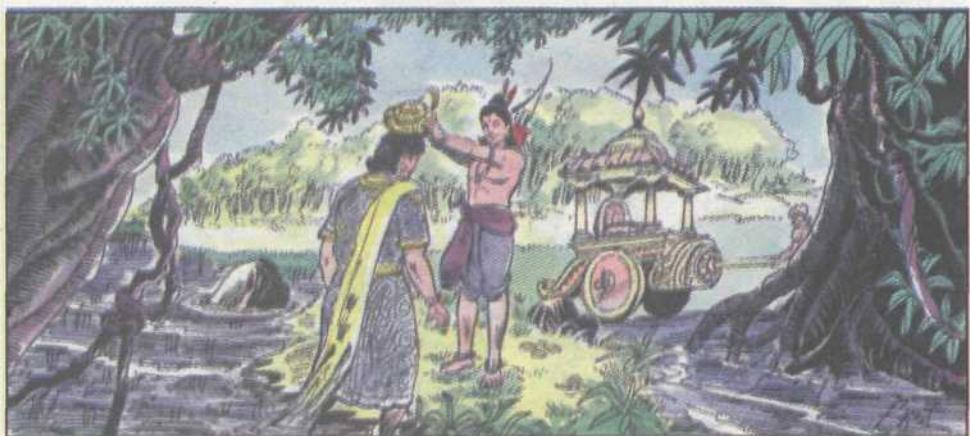
ఒక అరగంటనేపట్లో సారథి రథాన్ని సిద్ధం చేశాడు. రాజు రథం ఎక్కు కూర్చుని, “ఇప్పుడు మన ప్రయాణం మునీశ్వరుడి దగ్గరకు కాదు,

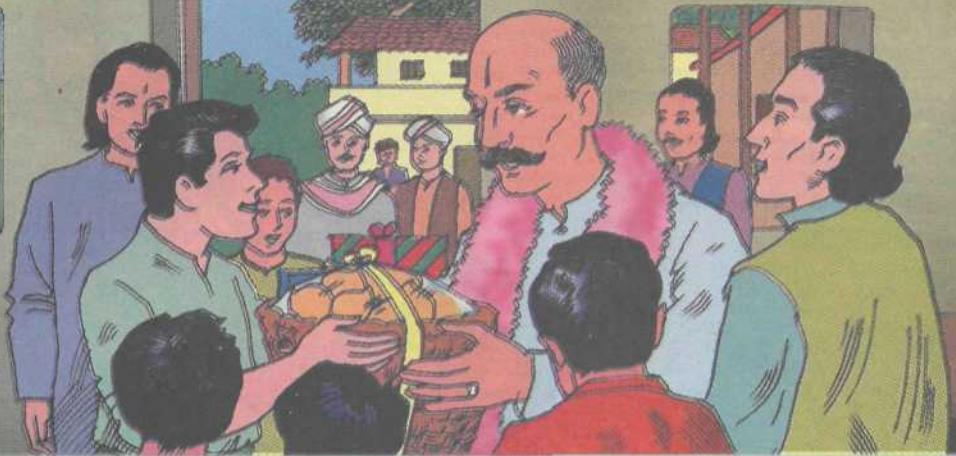
రాజభవనానికి. రథాన్ని మెనక్కు మళ్ళించు,” అన్నాడు సారథితో.

చీకటిపదుతూండగా రాజు రాజభవనాన్ని చేరాడు. ఆయన మాసిపోయిన దుస్తులతో, నీరసంగా, నిరుత్సాహంగా తిరిగి రావడం చూసిన రాణి, ఆదుర్దాగా ఏం జరిగిందని అడిగింది.

రాజు, ఆమెకు అడవిలో జరిగినదంతా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పి, “ఆ మునీశ్వరుడి భమిప్యవాణి అమోఘం అనడంలో ఎలాంటి సందేహానికి తావు లేదు. ఆయన చెప్పింది అక్క రాలాజరిగిందిగదా! అయితే, జరగబోయేది పరిపరి విధాలుగా డంపించుకుంటూ, నాలుగు రోజులుగా నేను అనుభవించిన నరకం పగూడికూడా వచ్చు. భమిప్యత్తు తెలియకపోవడమే జీవితంలో ఆనందానికి ముఖ్యాకారణం!” అన్నాడు.

రాణి అవునస్తుట్టు తలాడించి, “ఇంత అతి స్వల్పమైన వాస్తవం అర్థంచేసుకోవ దానికి, మీరెన్ని బాధలకు గురయ్యారు; నేనెంత ఆదుర్దాకు లోనయ్యాను!” అంటూ ఫక్కన నవ్వేసింది.

పాలేరు చెప్పిన పారం

పేరిశాస్త్రి ఉపాధ్యాయుడుగా, ఆరోజే పదవీ విరమణ చేశాడు. అప్పుడు జరిగిన సన్మాన సభలో వక్కలు, పేరిశాస్త్రి జ్ఞానం అపారమనీ, అటువంటి మేధాసంపన్ముడు, ఆ మట్టు పక్కల గ్రామాల్లో ఎవరూ లేరని వేసోళ్ళ పాగిడారు. ఆ మాటలు విని పేరిశాస్త్రి పరమా నందం చెందాడు.

ఆ సాయంత్రం ఇంటికి తిరిగి వచ్చిన పేరిశాస్త్రి, సభలో తనకు మేసిన పూలదండ్రు, కుప్పిన పండితశాలువానూ భార్య అలివేలు చేతికిస్తూ, సంతోషంగా సభా వీషపొలు చెప్పి, “ఈ రోజు సన్మానసభలో వక్కలు నన్ను ఎంతో పాగిడారు. నా మేధా సంపత్తిని ఎంతగానో మెచ్చుకున్నారు. అయినా, నాకో అనుమానం, అలివేలూ! నేనింత మేధాసంపన్ముది నయినా, నా తరగతిలో ఎప్పుడు చూసినా ‘విద్యార్థులు పలచగానే వుండేవారు. దానికి కారణం ఏమంటావు?’” అని అడిగాడు కాస్త విచారంగా.

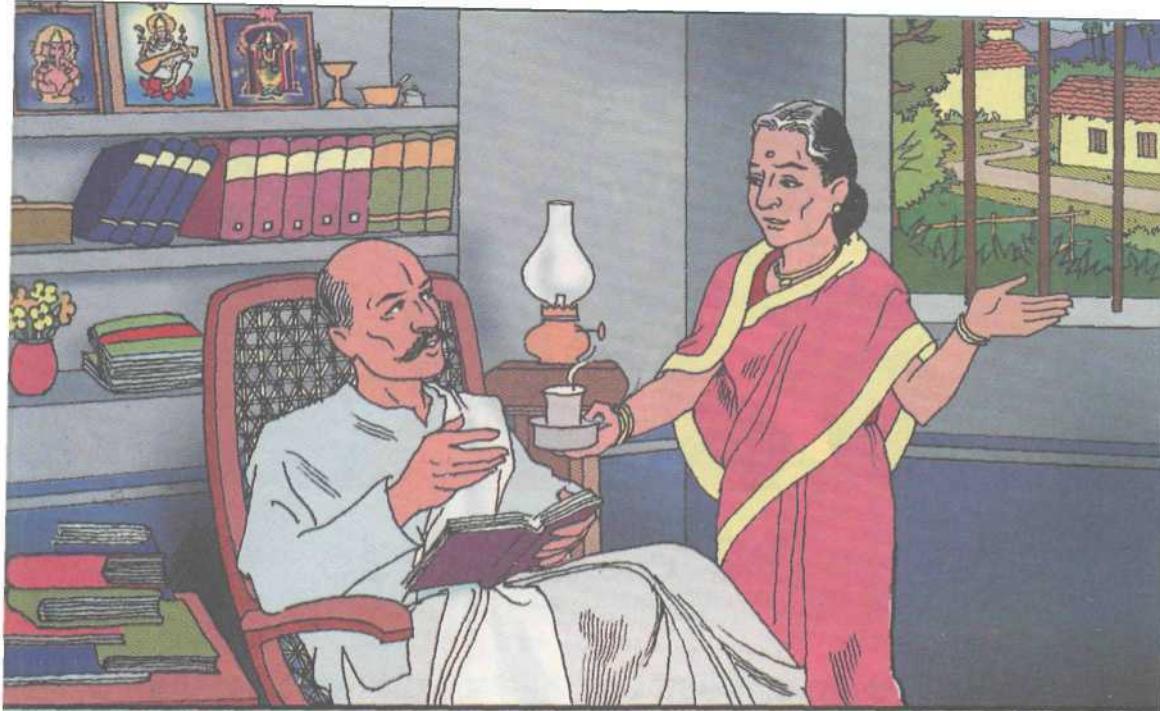
“చింతబరికెలతో పిల్లల్ని చావబాదే వారేమో!” అన్నది అలివేలు.

“ఛ, ఛ! నేనేనాడూ బరికె కాదు గదా, పేంబెత్తుకూడా చేతబట్టిన పాపాన పాలేదు,” అన్నాడు శాస్త్రి.

“అయితే, మెలితిప్పిన ఆ దుబ్బుమీసాలు చూసిపిల్లలు హడులిపోయేవారేమో. అంతెందుకు, నేనే వాటిని చూసి దడుసుకుని, పెళ్ళి పీటుల మీంచి పారిపోవాలనుకున్నాను,” అంటూ నవ్వింది అలివేలు.

ఆ మాటకు శాస్త్రి కూడా నవ్వుతూ, “అలాంటిదేం కాదనుకుంటాను. నాకు తెలియడంలేదు గానీ, మరేదో కారణం ఉండాలి,” అన్నాడు.

పదవీ విరమణ తర్వాత, ఆ పట్టుంలో ఖర్చులకు తట్టుకోవడం కష్టమని, నెల తిరక్కుండానే తమ సాంత ఊరుకు మకాం మార్చేశాడు శాస్త్రి. అక్కడ ఉదయం భోజనం చేసినప్పటి నుంచీ, రాత్రి పండుకోబోయేదాకా

రకరకాల పుస్తకాలు చదువుతూ కాలం గడవసాగాడు.

ఇదుతాచూసిచూసి ఒకరోజున అలీమేలు, “జ్ఞానాన్ని నిరంతరం పాఠుచేసుకుని ప్రయోజనాన్నిమంది? నుఱురికిదాన్ని పంచినమ్మడే సార్థకత! ఎంత పంచిపెట్టినా తరగకుండా పెరిగే ఆస్తిజ్ఞానమేనుటారు. ఈ ఊళ్ళో అక్కరు ముక్క రాని వయోజనలు, చాలామంది పున్నారు. వాళ్ళకు చదువుతో పాటు, నాలుగు ఉపయోగమ్మడే మాటలు చెప్పండి. వాళ్ళు బాగుపడతారు. మీకు పదిమందిలో మంచి పీరుతో పాటు, కాస్తంత పుణ్యం కూడా దక్కుతుంది!” అన్నది.

శాస్త్రికి ఆ ఆలోచన నచ్చింది. ఊరి పాఠశాలభవనంలో, చదువురాని పెద్దలకు ఉచితంగా విజయదశమి రోజు నుంచి, తాను పాఠాలు చెబుతానని, అందరికి స్వయంగా వెళ్లి చెప్పివచ్చాడు.

విజయదశమి రానేవచ్చింది! శాస్త్రి రాత్రి భోజనం చేశాడ, పట్టుపుంచ కట్టుకుని, రెండు చేతుల నిండుగా పుస్తకాలు తీసుకొని పాఠశాలకు బయలుదేరి వెళ్ళాడు. అయితే, ఆయన పాఠాలు వినడానికి, ఆ ఊరి పెద్ద రెడ్డిగారి పాలేరు వెంకయ్య ఒక్కడే వచ్చి కూర్చుని పున్నాడు.

శాస్త్రి ప్రాణం ఉస్సారుమంది. ఇంకా ఎవర్నా వస్తారేమో అన్న ఆశతో చాలానేపు ఎదురుచూశాడు. అయినా ఎవరూ రాలేదు. ఆయన వెంకయ్యతో, “నీకొక్కడికే ఏం పాఠం చెప్పేది, వెళతాను,” అంటూ తిరిగి వెళ్లిపోబోయాడు. అయితే, వెంకయ్యశాస్త్రికి అడ్డుపడి, “గురువుగారూ, ఇది వినండి! నేను కొట్టంలోకి దాటా వేయడానికి వెళ్లి నప్పుడు, ఐదు గేదలు ఎటో వెళ్లి, దూడ ఒక్కటే పుంటే తిరిగి వచ్చేయును. ఆ దూడకు తప్పకుండా దాటా పెడతాను!” అన్నాడు.

వాడిమాటల్లోని భావాన్ని గుర్తించిన శాస్త్రి, చదువుపట్ల వాడికున్న ఉత్సాహానికి ఆనంద పడి, వాడికొక్కడికే ఎంతో శక్షిగా ఎన్నో విషయాలు చెప్పాడు. తను వెంట తెచ్చిన పుస్తకాల్లోని వింతలూ, విశేషాలూ వివరించాడు. అక్కరాలు కూడా దిద్దించి, అర్థరాత్రి కావస్త్రాండగా, మంచిపని చేశానన్న తృప్తితో ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు.

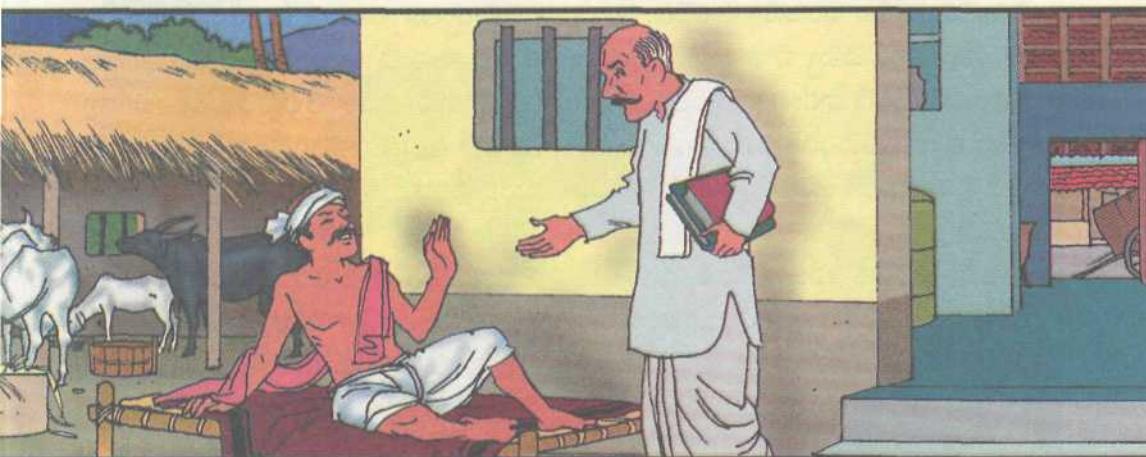
మర్మాటి రాత్రి మరిన్ని పుస్తకాలు తీసుకుని, పారశాలకు పెళ్ళాడు, శాస్త్రి. చిత్రంగా, ఆరోజు పారం వినడానికి వెంకయ్య కూడా రాలేదు. దానితో శాస్త్రి ఖమ్ముబుస్సుమంటూ, అప్పటికప్పుడు రెడ్డిగారింటికి వెళ్లి, పెరటి కొట్టంలో నిద్రపోతున్న వెంకయ్యను తట్టిలేమే, “ఒరే, అప్పాచ్యపు వెధవా! చదువుపట్ల నీ అభిమానం ఒక్క రోజుతోనే పోయిందా? నిన్న రాత్రి-కొట్టంలో దూడ ఒకటే వుందని అన్నాయంచేయను, దానికి దాణా పెడతాను; అంటూ లేనిపోని కబుర్లు చెప్పి పారం చెప్పించుకున్నావు. అంతటి ఉత్సాహం ఒక్క పూటతోనే నీరుగారిపోయిందా? ఈ రోజు

పారశాలకేని రావడమే మానేశామే?” అంటూ అవేశంగా అడిగాడు.

దానికి వెంకయ్య ఎంతో వినయంగా చేతులు జోడించి, “గురువుగారూ, మన్నించండి! నేను దూడ ఒక్కదానికి దాణా పెడతాన్ననుగానీ, ఐదు గేదల దాణా మొత్తం దాని చేతనే తినిపిస్తానని చెప్పాలేదు,” అన్నాడు.

ఆ మాటలు కొరడాదెబ్బల్లా తగిలాయి శాస్త్రికి. అప్పుడాయనకు తన తరగతిలో పిల్లలు ఎందుకు పలచగా వుండేవారో అర్థమైంది. బోధించేవాడు మహాజ్ఞాని అయి వుండిచ్చు. అపారమైన తెలివితేటలు కలవాడై వుండిచ్చు. అయితే, వినేవాళ్ళ స్థాయికి దిగివచ్చి పారం చెప్పినప్పుడే, అది ఎదుటి వారికి అర్థమవుతుంది. అంతేకాక, ఆ వినేవాళ్ళ ఎంతవరకు చెబితే అర్థం చేసుకోగలరో అంతవరకే చెప్పాలి!

ఆ క్షణంలో పేరిశాస్త్రి తన లోపం ఏమిటో తెలుసుకున్నాడు. ఆ తర్వాత, ఆ ఊళ్ళని చదువురాని వయోజనుతెందరో, అయినద్గన చదవా, రాయా నేర్చుకున్నారు.

అహంకారం

కొత్తకోట గ్రామంలో శివజ్ఞాన పండితుడు అనే ఆయన ఉండేవాడు. ఆయన గొప్ప పండితుడూ, మహజ్ఞానీ కూడానూ. ఆయనను ఆ గ్రామంలోనివారేగాక చుట్టుపక్కల ప్రజలు అందరూ ఎంతో గౌరవించేవారు. ఆయన ఇంట తరచుగా పండితచర్చలు జరుగుతూ ఉండేవి.

ఆయనకు పార్వతి అనే కుమార్తె ఉండేది. ఆమె కూడా మంచి విద్యాంసురాలు, ఏ విషయం చెపినపడినా వెంటనే గ్రహించేది. తండ్రి తన శిష్యులకు చెప్పే పారాలన్నీ శిష్యులు గ్రహించకముందే పార్వతి గ్రహించేది. కొంత కాలం ఇలా గడిచేసరికి తమ ఇంట్లో జరిగే పండిత చర్చలలో ఆమెకు అర్థంకానిదేమీ ఉండేది కాదు.

అన్నీ తెలిసిన శివజ్ఞానపండితుడంతటి హాదే తనకు తెలిసినది ఆవగింజలో అరభాగం కూడా లేదు అనుకునేవాడు. కానీ పార్వతి మట్టుకు తనకు తెలియసిది ఏమీ లేదని

గర్వపడేది. తనకన్న మూడింతలు వయసు గలవాళ్ళయినాసరే, ఏ సమస్య గురించి గాని చర్చించుకుంటూ ఉంటే పార్వతి తాను కలగజేసుకుని, వారి అనుమానాలకు సమాధానాలు చెప్పేసేది. రాసురాను ఆమె పండిత గోప్యులో కూడా తలదూర్చి, ఎవరైనా తప్పు చెబితే వారిని అప్పటికప్పుడే సరిదిద్దుటమే గాక మరీ చులకనచేసి మాటల్లాడే దశకు వచ్చింది.

పార్వతికి ఈ అహంకారం చిన్నతనం నుంచీ ఉన్నదే అయినప్పటికీ, చిన్నపిల్లల తనిడుకుమించిన తెలివితేటలు చూపుతూంటే తండ్రికి, మిగిలినవాళ్ళకూ కూడా ముచ్చుగానే ఉండేదది. పెద్దద్దతే ఆమెకు వివేకం వచ్చి, ఇలా ప్రతి విషయంలోకి జోరబడుటం తానే మానేస్తుందని తండ్రి అనుకున్నాడు. కానీ ఆమె అహంకారం వయసుతో ముదురుతున్నది తప్ప, తగ్గే సూచనలు కనబడలేదు.

“నువ్వు పెద్దవాళ్ళు సంభాషణల్లోకి పిలవని పేరంటంగా జోరబడరాదు, తల్లి,” అని, శివజ్ఞానపండితుడు పార్వతికి చెప్పి చూశాడు.

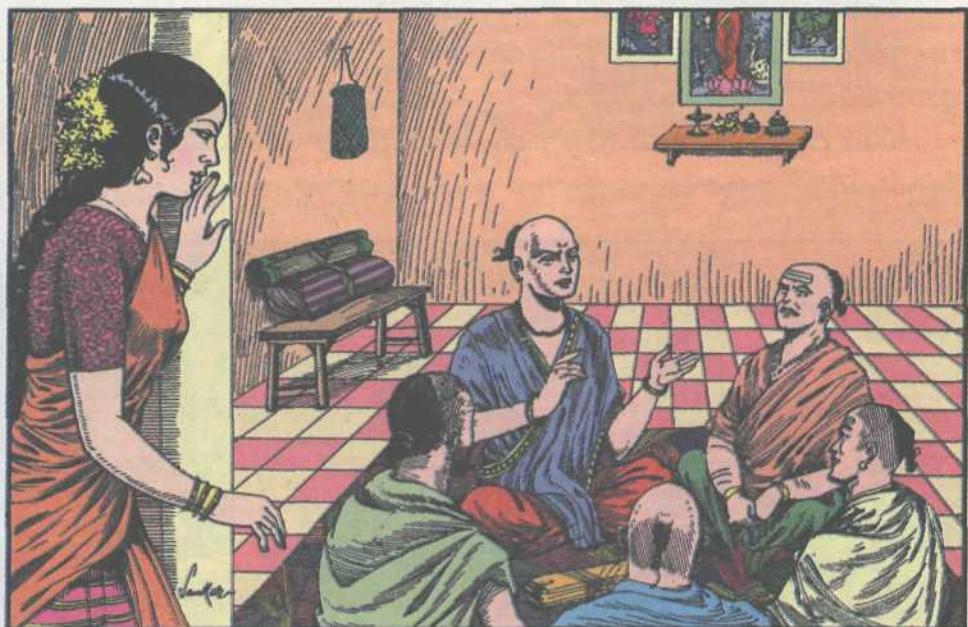
“పాండిత్యానికీ, జ్ఞానానికి వయసుతో ఏం సంబంధం, నాన్నా? ఎన్ని ఏట్లువచ్చినా మంత శుంటే,” అనేది పార్వతి. తన తెలివి తేటలు అందరికి తెలియటం తంప్రికి ఇష్టం లేదొనని కూడా ఆమె లోలోపల అనుమా నించేది.

పార్వతికి పదిహేనో ఏడుకూడా వచ్చింది. అయినా ఆమె అహంకారం ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు. శివజ్ఞానపండితుడు అన్నీ తెలిసిన వాడై ఉండి కూడా, తనకు మార్చెను మార్చడం ఎలాగో తెలియక, సతమతమయ్యాడు. తన బాధను తోచివారయిన కొండరు పెద్దలతో చెప్పుకున్నాడు.

ఇంతలో నమరాత్రి ఉత్సవాలు వచ్చాయి. రాజభవనంలో జరిగే పండితగోప్పకి పిలుపు రాగా శివజ్ఞానపండితుడు వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన లేకపోయినా, పండితులు ఆయన ఇంట గోప్ప జరుపుతూనే వచ్చారు. వారి గోప్పలో పార్వతి ఎప్పటిలాగే తలదూర్చు తూనే ఉన్నది.

ఒకనాడు పార్వతి వింటూండగా పండితులు తమలోతాము ఒక వింత విషయం చెప్పుకున్నారు: పాత చెరువుగట్టున ఉన్న మండపంలో ఎవరో ఏదో రాశారట. దాన్ని చదవలేక ప్రతి ఒకరూ తలలు దించేసుకుని, వెళ్ళిపోతున్నారట.

ఈ మాట వినగానే పార్వతి, “దాన్ని నేను చదువుతాను! ఎంత క్షప్పమైనాసరే! ఒకరు రాసి నది చదవలేకపోతే నేను శివజ్ఞానపండితుడి కూతురినే కాను!” అన్నది చాలా దర్శంగా.

మండపంలో రాసి ఉన్నది పార్వతి చదవ బోతున్నదన్న వార్త క్షణంలో ఊరంతా పాకింది. ఊళ్ళో వాళంతా అమితోత్సహంతో మండపం వద్దకు చేరారు. పార్వతి వచ్చి, హడావుడిగా గోడకు కట్టిఉన్న తెర తీల గించి, అక్కడ రాసి ఉన్నదాన్ని గడగడాలు చదివింది:

“చెయ్యగలవాళ్ళే దీన్ని పైకి చదవాలి. ఈ చెరువులో పది అడుగుల బురద పేరు కుని ఉన్నది. నేను ఇప్పుడే పారా, బుట్టా తీసుకుని, తిన్నగా అక్కడికి వెళ్లి ఒంటరిగా ఈ బురద అంతా తీసేస్తాను, అందుకు మీరందరూ సాక్కలు.”

ఆమె చదవటం పూర్తిచెయ్యగానే ఎవరో ఆమె ముందు పారా, బుట్టా తెచ్చిపెట్టారు.

“జీవి ఏమిటి?” అన్నది పార్వతి ఆశ్చర్యంగా.

“చూస్తాంటే తెలియడం లేదా? పారా, బుట్టా తల్లి. వాటిని తీసుకుపోయి చెరువులో బురద తీయి,” అన్నారు అక్కడివాళ్ళు.

“నేను చదువుతానన్నాను గాని, పని చేస్తాననలేదే?” అన్నదామె.

“మేమంతా చదవలేని కుంకలమా, తల్లి? దాన్ని చదివి వినిపించినవాళ్ళు రాసి నట్టు చెయ్యాలని అందులోనే స్పష్టంగా ఉన్నది గద! అందుకే ఎవరమూ ఆ రాసిన దాన్ని పైకి చదువలేదు. నువ్వుముందూ వెనకా చూడకుండా తొందరపడి చదివేశావు. మారు మాట్లాడకుండా పారా, తట్టా తీసుకో. తప్పుతుండా మరి?” అన్నారు అక్కడి పెద్దవాళ్ళు.

పార్వతి తన స్థితికి బాధరువుని ఏడ్చింది.

పెద్దవాళ్ళు ఆమెను ఓదార్పి, “తెలివితేట లను ఎప్పుడు బట్టితే అప్పుడు ప్రదర్శించ గూడడు. దేన్నికొనా సరే సమయం సందర్భం అంటూ పాటించాలి కదా?” అని హితబోధ చేశారు.

శివజ్ఞానపండితుడు తిరిగి వచ్చేసరికి పార్వతిపూర్తిగా మారిపోయింది. ఆమె అహం కారాన్ని అణచటానికి పండితులైన తన మిత్రులు చేసిన యుక్తి గురించి విని, తన కూతురు మారినందుకు ఆయన ఎంతో సంతోషించాడు.

అజేయుడు గరుడుడు

చిత్రాలు: పాటి

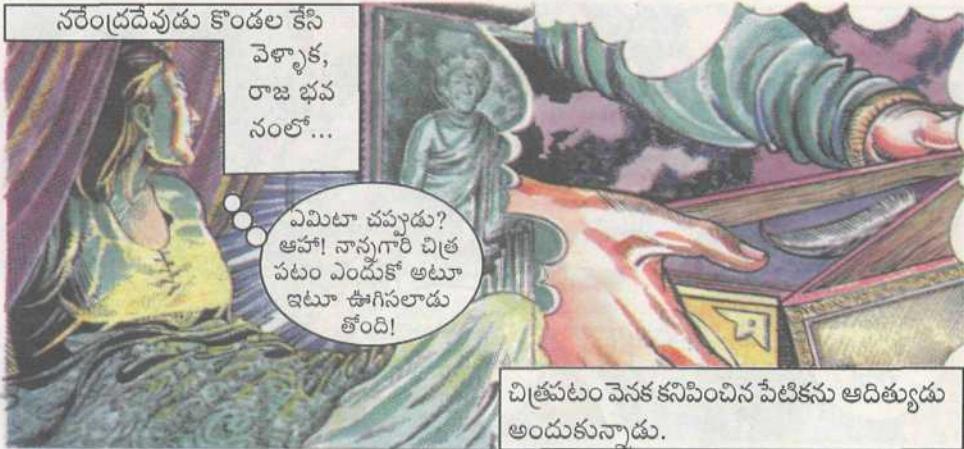
ఆయన దాలా
వృద్ధుడు. దూరంలో
అరణ్యం మధ్య ఉన్న ఒక
లోయలో తంత్ర
విద్యలను ప్రదర్శిస్తూ
ఉంచడు!

ఆహ! ఇప్పుడు
శ్రావణ మాసమే!
న్నిష్టుడే ఆంత్రికుడి
దగ్గరికి తీసుకుపో!

రపీందా!
మన్మిత్కుడే ఉంచూ
ఆదిత్యుష్మి ఒక కంట
కనిపెట్టి ఉందు! నేను
వెళ్లి తాంత్రికవేత్తను
కలిసి వస్తును.

తోటివాడి సాయం

లక్ష్మీకాంతమ్మకు డెబ్బి ఎళ్ళ వయను. పారుగూరులో పున్న మనవడికి ఒంట్లో బాగాలేదని కబురు వచ్చింది. మిట్టమధ్యహస్తచెండను కూడా లక్కచేయకుండా, మనవట్టి మూడాలన్న ఆదుర్దుకొర్దీ హడావడిగా బయలైరింది. కొంతదూరం పెళ్ళేసరికి మార్గమధ్యంలో సంత ఒకటి జరుగుతున్నది. సంతలో కొన్న ఎడ్డనూ, ఆపుల్లాంటివాటినీ కొందరు తేలుకుపోతూంటే, మరికొందరు అక్కడ అమ్మెందుకు తెస్తున్నారు. అంతటా జనం రక్షి, పశువుల తెక్కిసులాట. కాలు కదిపి నాలుగడుగులు వేయటానిక్కూడా లక్ష్మీకాంతమ్మకు భయంగా వున్నది.

అంతలో ఒక పాతికేళ్ళవాడు జనం మధ్యనుంచి ఆమెకేసి వచ్చాడు. లక్ష్మీకాంతమ్మ వాడితో, “నేనీ సంత మధ్యనుంచి బయటపడి, మా కూతురున్న గ్రామానికి త్వరగా పోవాలి!” అన్నది, ఎమోనా సాయంచేసాడెమో అన్న ఆశతో.

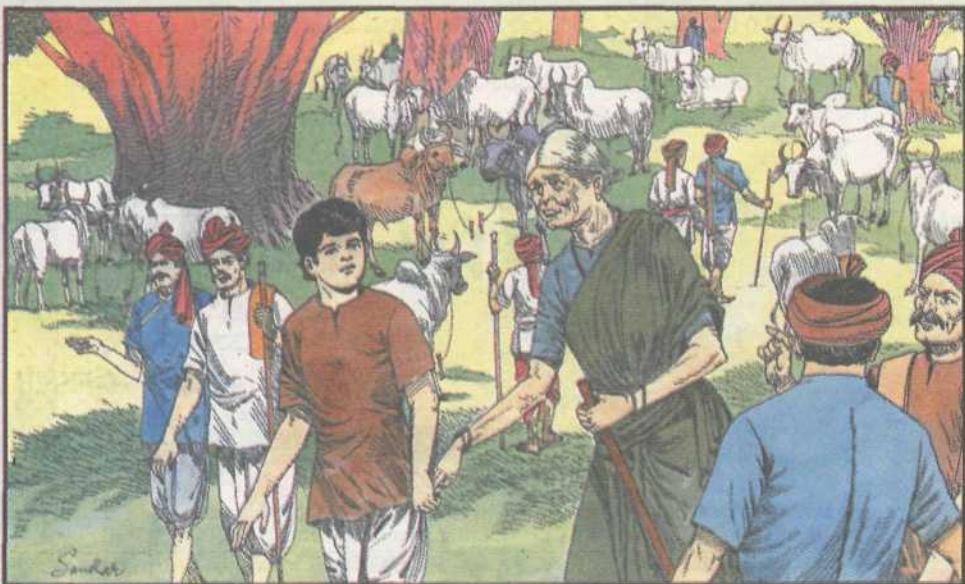
“అయితే, నేనే నీకు తేడుగా వుండనా?” అన్నాడు వాడు.

“అంతకన్నా కావలసిందేముంది, బాబూ! నువ్వు ముందు నడువు,” అంటూ కాంతమ్మవాడి చేయి పట్టుకున్నది.

వాడు అన్నిటికి తెగించినవాడిలా, సంతకు అడ్డంపడి నడవసౌగాడు. పశువల్ని తేలుకుపోతున్న వాళ్ళూ, చిన్నచిన్న బళ్ళువాళ్ళూ, దుకాణాలవాళ్ళూ - వాళ్లి, “అదెం పోకరా? ఏ బండి చుక్కాలకిందో, పశువుల కాళ్ళకిందో పడిచావాలని వున్నదా?” అంటూ తిట్టసాగారు.

వాడదేమీ లక్కచేయకుండా కొద్దిసేపటికి కాంతమ్మతోపాటు సంత అవతలకి చేరాడు. అంతవరకూ మౌనంగా వున్న కాంతమ్మ వాళ్లి, “ఏమిటి, గుడ్డివాడిలా నువ్వు సీనడకా? నేను ప్రాణాలతో ఈ సంతనుంచి బయటపడతాననుకోలేదు,” అన్నది కోపంగా.

“అమ్మా నేను గుడ్డివాళ్లే! అందుకే తేడుగా వుండనా? అన్నాను,” అన్నాడు ఆ గుడ్డివాడు.

వ్యాఖ్యలు
రాయండి!

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ

ఈ ఫోటోలకు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్నవాక్యంలోగాని వ్యాఖ్యలు
రాయగలరా? రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.

వ్యాఖ్యలను కాంపిటీషన్ ప్రోకార్పుపైన రాసి ఈ నెల 20వ తేదీలోగా మాకు అందేలా పంపాలి. ఫోటో
ఫలితాలు ఏప్రిల్ 2002 సంచికలో ప్రచురిస్తాం. ఉత్తమమైన వ్యాఖ్యకు రూ. 100 బహుమానం.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ: చందమామ, 82, డిఫెన్స్ అఫీసర్స్ కాలనీ,
శక్కాట్టుతాంగల్, చెన్నెయి - 600 097.

అభివందనలు

దిసెంబర్ 2001 సంచికలో బహుమతి

పాందిన వ్యాఖ్యలు పంపినవారు:

ఎ.ముక్కేశ్వరరావు

37, అయ్యాప్ప వీధి, జాఫరాబాద్ పేట,
చెన్నెయి - 600 083.

మూరు పాందిన వ్యాఖ్యలు

మొరటి ఫోటో : చిన్నారి సింగారం!

రెండవ ఫోటో : చూపులకు బంగారం!!

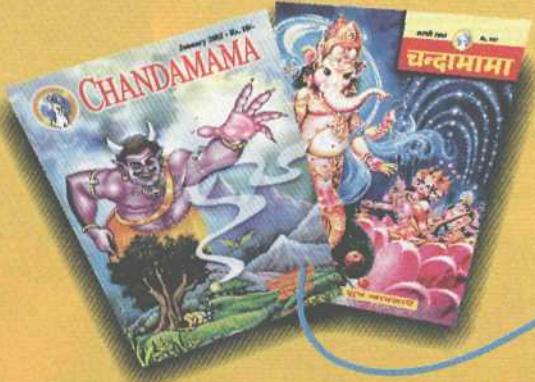
చందమామ సంపత్తిరచందా:

శండియాల్ రూ. 120లు

Payment in favour of CHANDAMAMA INDIA LIMITED
No. 82, Defence Officers Colony, Ekkatuthangal, Chennai - 600 097

Printed and Published by B. Viswanatha Reddi at B.N.K. Press Pvt. Ltd., Chennai - 600 026 on behalf of
Chandamama India Limited. No. 82, Defence Officers Colony, Ekkatuthangal, Chennai - 600 097. Editor : Viswam

Get your copy of e-Chandamama today!

You can now play games, *online.*

*Don't wait,
just log on to*

chandamama.org

<http://www.chandamama.org>

Freebies
too!

Play
View
Read
Discuss

Games
Animated story books
India Hypertales
Issues

Across media, a common tradition!

CHANDAMAMA (Telugu)

FEBRUARY 2002

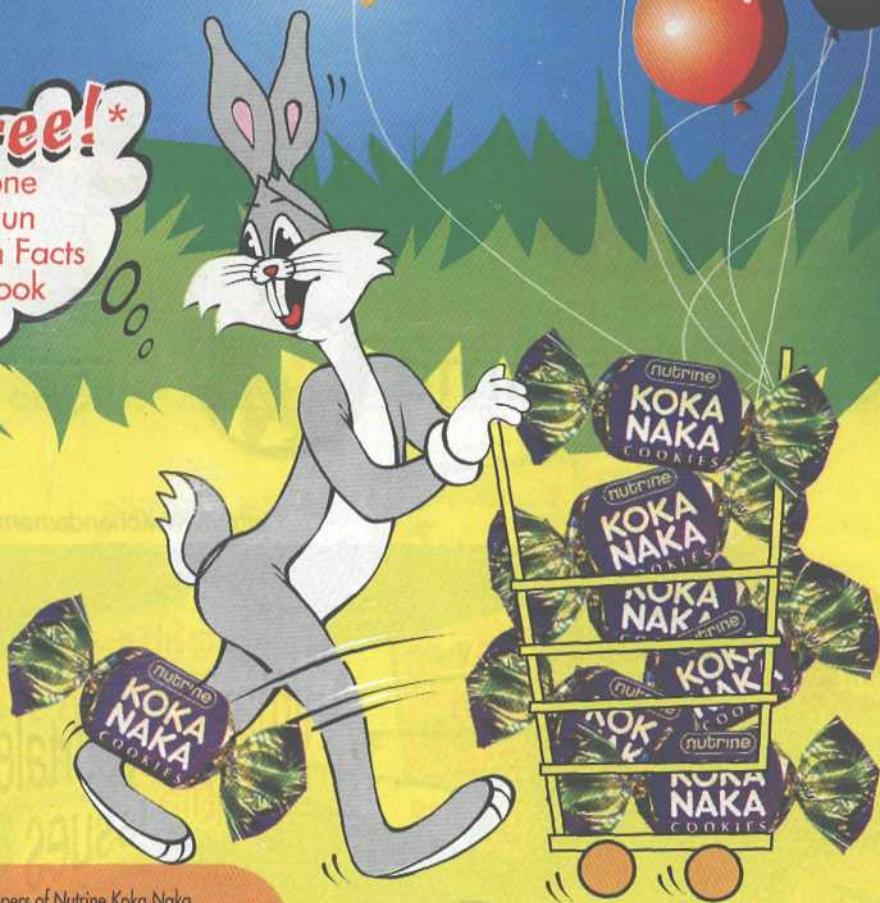
nutrine

KOKA NAKA COOKIES

The Real Cookies Language

Free!*

one
Fun
With Facts
book

* Send 20 wrappers of Nutrine Koka Naka to Nutrine Confectionery Co. P. Ltd., P.O.Box No. : 38,B.V.Reddy Colony, Chittoor 517 001 and get one Fun With Facts book Free!

Regd. with RNI No. 1114/57
Registered No. TN/Chief PMG-868/2001

India's largest selling sweets and toffees.